Buğday yolsuzluğuna ait tahkikat fezlekesi dün vilâyet idare heyeti tarafından tetkike başlanmıştır.

Milliyet

Sahib ve Başmuharriri: Siird Saylavı Mahmud SOYDAN

Suriyeye yerleştirilecek Irak lı Asurilerin hududa uzak yerlere iskânını istemiştir.

FİATI 5 KURUŞTUR | 10 uncu sene No. 3300 | CUMA | 19 NISAN 1935 | Tel: { Müdür: 24318, Yazı işleri müdürü: 24319 İdare ve Matbaa: 24310

Boğazların tahkimi zaruridir

Muahedelerde değişiklikler yapılırsa, Türkiye, bu değişiklikleri Boğazların askerî rejiminde mukabil tadilâta bağlı tutmak mecburiyetinde kalacaktır

Karar Berlinde nasıl karşılandı

Almanyanın

Versay

Andlaşmasını temamen kaldıracağı söyleniyor

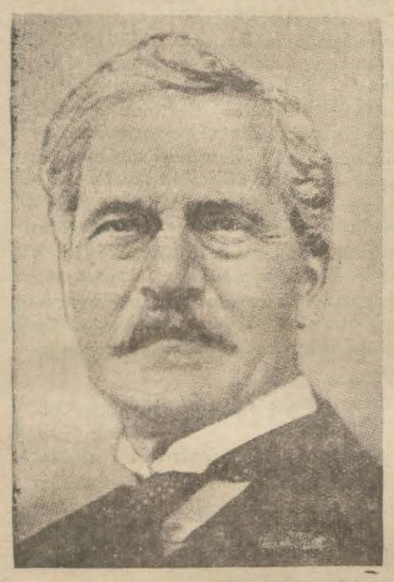

Cenevre kararı hakkında mühim bir nutuk söyliyen Makdonald

LONDRA, 18 (A.A.) — Başbakan Bay Makdonald, radyo ile neşredilen bir nutkunda Stresa konferansında el de edilmiş olan neticelerden bahsederek İngiliz milletine kendisinin Stre -

Devamı 5 inci sahifede

İngilizler, Türk askerî kuvvetlerinin emniyeti koruyacağını ve o mıntakaya yapılacak tecavüzün arsıulusal müdahaleyi davet edeceğini söylüyorlar

CENEVRE, 18 A.A. — Anadolu ajansının hususi muhabirinden:

Dünkü celsede sırasile bütün konsey azası Fransızların teklif ettikleri karar projesi hakkında mütalealarını söyledikten sonra Bay Tevfik Rüştü Aras Türkiye namına söz alarak aşağıdaki beyanatta bulunmuştur:

"Bay Laval tarafından üç devlet namına verilen karar projesinin, Stresa konferansı sonunda neşredilen tebliğ bakımından tetkik edilmesi icap edeceğini zannediyorum. Bu tebliğin ihtiva ettiği mesele hakkındaki noktai nazarımızı daha evvel küçük anlaşma ile Balkan antantı daimi konseylerinin toplantısı sonunda neşredilen tebliğde bildirmiştik. Karar verilmeden önce, memleketim için hususi bir ehemmiyet arzeden bir noktadan bahsetmek isterim.

Malûmdur ki, Lozan muahedesi bazı askerî hükümleri ihtiva etmekte ve bu hükümler, diğer bazı muahedelerdeki hükümlerin şümulünü haiz olmamakla beraber ulusal toprağımızın bir kısmının müdafaa vasıtalarında yine de tahdidat teşkil etmektedir. Bu tahdidat iki mıntakaya aittir. Birinci mıntakada, yani Trakyada, bu tahdidat üç hemhudut memleket için nizamî ve karşılıklı vecibeleri tazammun etmektedir. Bu vecibeler üç alâkadar devletin anlaşmasına istinat ettiği için, bunların idamesi mesuliyeti de karşılıklı bir surette bu devletlere terettüp eder. Buna binaen burada bu hükümleri mevzuu bahsedecek değilim. Diğer mıntaka yani boğazlar mıntakası için hal böyle değildir. Bu mıntakaya taallûk eden askerî hükümler farklı bir muamele mahiyetini arzetmektedir. Burada, gayri askerî mıntakalardan başka, müdafaa vasıtalarının tahdidatı mevzuu bahistir. Bu askerî hükümlerin mukabilinde bir lokarno misakı yoktur. Bu hükümler, Türkiyenin zararına olarak gayri müsavi bir vaziyet ihdas etmektedirler. Bundan başka, müsavatsızlık, bu hükümlerin kabulünde âmil olan ahvalde vaki derin tahavvüllere ve ahvalin bundan böyle de maruz kalabileceği esaslı değişikliklere rağmen devam etmektedir. Bu hususta aşağıdaki noktayı açık bir surette tebarüz ettirmeyi isterim:

Bay Litvinof

Bay Tevfik Rüştü Aras

Mevcut muahedelerde tayin edilmiş olan vaziyette değişiklikler vuku bulduğu takdirde, Türkiye bu değişiklikleri boğazların askerî rejiminde mukabil tadilâta mütevakkıf tutmak mecburiyetinde bulunacaktır. Prensibe istinat eden iki sebep bu talebin haklı olduğunu isbat etmektedir. Bunlardan biri bütün diğer devletler için olduğu gibi, Türkiyenin de kendi emniyet lüzumudur. Diğeri de, mevcudiyetinin müdafaası

Devamı 5 inci sahifede

Kadınlar kongresi dün açıldı

Kongre Atatürk'e bir saygı ve sevgi te grafı çekti ve Yeni Türkiye hakkında tezahuratta bulundu

Hatipler nutuklarında Türk kadınının serbest sini, kadın saylavlarımızı alkışladılar

Dün açılış celsesinden muhtelif intibalar

Binbir çeşit rengin dalgalandığı, muhtelif lâvanta kokularının biribirile imtizaç ettiği büyük salondayız... Yıldız sarayının bütün konferans salonu saat onda hıncahınç denecek bir halde dolmuştu. Dünya yüzünde olduğu gibi bu salonda da erkekler azlık teşkil ediyor. Murahhas koltukları arasında muhtelif renkte kostümler, şapkalı ve açık başlar arasında bir erkek çehresi farketmeğe imkân yok... Kongreyi dinlemeğe gelen bazı erkek davetliler arasında hükümet ve belediye erkânı İstanbulda bulunan bazı saylavlarla beraber sefirler, konsoloslar ve gazeteciler göze çarpıyordu.

Murahhas bayanların ekserisi siyah ve koyu renkli ve pek azı da açık renkli kostümler giymişlerdi. Romen murahhaslarından bazıları ulusal kıyafetlerile kongreye gelmişlerdi. Hind murahhası Şerife Hatun Begüm Hâmid Ali açık renkli, Begüm Kemaleddin yeşil renkli ve kenarı Hind ipeği ile işlenmiş maşlâhlarile herkesin nazarı dikkatini celbediyorlardı. Salonun tertibatında bazı değişiklikler vardı. Başkanlık kürsüsünün önündeki koltuklarda evvelâ icra komitesi azası, ve onları takiben de heyeti murahhasalar başkanları oturmuşlardı. Kürsünün üstünde orta cesamette iki Türk bayrağı arasında beyaz zemin üzerine sarı ipekle işlemeli arsıulusal kadınlar birliği sancağı konulmuştu. Salonun muhtelif yerlerinde, başkanlık kürsüsü önünde hoparlörler bulunuyordu. Salon dolmuş, oturacak yerler tama-

Devamı 7 inci sahifede

Çimento fiatları Indiriliyor

Vergi ve resimlerin azaltılması için kanun hazırlandı

Ekonomi bakanının valilere gönderdiği telgraf

ANKARA, 18 (Telefonla) — Ekonomi Bakanlığı Çimento fiyatları hakkında valiliklere bir telgraf göndermiştir. Ekonomi Bakanı Bay Celâl Bayarın bu telgrafını ehemmiyetine meb ni bildiriyorum:

"1 — Memleket ekonomisini korumak üzere yabancı ülkelerden sokulması yasak edilmiş olan çimentonun son yıllarda genel istihlâki artmağa

Devamı 5 inci sahifede

A manyaya Gidecek heyet

Türk gazeteciler Almanyada nereleri gezecekler?

Alman Matbuat cemiyetinin daveti üzerine Almanya'ya gidecek olan gazeteciler heyeti cumartesi günü akşamı ekspresle İstanbuldan hareket edecekler dir. Heyet için iki hafta süren bir program hazırlanmıştır. Nisanın 22 inci günü Breslav'a varılacak, buradan ertesi gün tayyare ile Dresden'e, oradan ayın 24 ncü günü Münih'e gidilecektir. Burada Alman müzesi ve Brauhaus gezildikten sonra otomobil ile iş karargâhma gidilecektir. Sonra tayyare ile Frankfurt'a gidilecek ve Leverkusen'deki I. G. müesseseleri gezilecektir. Mel hem'de gençlik teşkilâtı mektebi ziyaret edilecektir. Heyet Essen'deki Krupp müessesesini de gezdikten sonra Hanovere gidecek ve burada binicilik mektebi gezilecektir. Heyet 1 mayısta Berlin'de 1 mayıs şenliklerinde bulunacaktır. Ertesi gün propaganda nezaretinde "iradenin zaferi„ adlı filmi seyredecektir. Bu vesile ile propaganda nazırı Dr. Göbels bir çay ziyafeti verecektir. Gazeteciler 3 mayısta Hamburg'a gidecekler ve yıldırım trenile Berlin'e dönerek İstanbul'a hareket edeceklerdir. Gazetecilere bu seyahatte Alman istihbarat bürosu mümessili Dr. I. Schmidt - Dumont refakat edecektir.

TAN

TÜRKIYENIN EN BUYUK GAZETESI

23 Nisan

Salı günü çıkıyor

32 sahife

EN DEGERLI TURK YAZICI ve GAZETECILERININ MAKALELERI, FIKRALARIYLE

Sofya'ya, Belgrad'a, Bükreş'e, Atina'ya gönderdiği hususî muhabirlerinden alacağı telefon ve telgraf haberleriyle,

ANADOLU ve TRAKYADAKI MUHABIRLERININ MEKTUPLARI ve TELGRAFLARIYLE

Kadın, Moda, Çocuk, Meraklı dünya hadiseleri, Spor, Sinema ve her sınıf halkı alâkadar eden daha birçok yazı ve resimleriyle

TAN

23 nisanda 32 sahife

Olarak çıkıyor

Yeni tefrikalarımız şunlardır:

Bizde casusluk!

AZIZ HUDAI AKDERININ VESIKALARA DAYANAN ESERI

Fatih Istanbulu Nasıl aldı?

Tarihte bir çağ devirip yeni bir çağ açan en heyecanlı bir sayfa

Meine Kemph " Kavgam „

Hitler'in bütün dünyada bir çok dedikodular doğuran eseri

Mahmud Yesarinin TAN için hazırladığı büyük bir roman

Burhan Cahidin şimdiye kadar yazdığı romanların en güzeli

Edgard Wallece'in en meraklı polis romanı

Stendhal'in şaheseri olan "Kırmızı Siyah „ ismindeki roman

VE BUTUN BUNLARLA BERABER HER SINIF OKUYUCUYU ALAKADAR EDEN CANLI HAVADIS ve GUZEL RESIMLERLE

23 Nisan salı günü

Büyük bir havadis gazetesi olarak

32 Sahife Çıkıyor

Içtimaî bahisler

Yazan: Ağaoğlu Ahmed

Hezarı fenlik

Ne derseniz diyiniz: Fakat Osmanlıcada bazı hem geniş anlamlı ve hem de açık, hiç bir şey söylemiyen kelimeler vardır ki eşini başka hiç bir dilde bulamazsınız.

Meselâ: "Derdesti irsâldir!,, Bu ne demektir? Onu fransızcaya ve yahut başka bir dile nasıl tercüme edersiniz? Gönderildi mi? Gönderiliyor mu? Gönderilecek mi? Hiç birisi değildir, fakat hepsidir. Gönlün nasıl isterse öyle al: Söyliyenin gönlü nasıl isterse lüzumunda öyle alır. Öyle bir sözler ki müsbet hiç bir şeye sizi bağlamaz, fakat sizi üzüntüden kolayca kurtarır.

İkinci misal: "Hezarı fen,,; bu ne demektir? Bilgili adam mı, becerikli insan mı; işinin eri mi? Hem evet! Hem hayır!

Evet! Çünkü "Hezarı fen,, her işi üzerine alır! Hayır! Çünkü hiç bir işe hazırlanmış değildir.

Hezarı fenliğin tarihte bir devri vardır: Uluslar henüz ilk çağda iken ve bilgiler henüz açılmamışken, herkes her şeyi yapabiliyordu. Çünkü amaç topluluğa yaramak, topluluğun fayda ve menfaatini temin etmekten ziyade, topluluğu alet etmiş olanların keyiflerine ve onların tuttuklarına kulluk etmekti! O sıralarda hezarı fen olabilmek için, yani her şeye yarar birisi gibi gözükebilmek için, istenilen ve değer verilen tek şey, çatmak, ve kendini beğendirmekti. Kurnaz birisi buna muvaffak oldu mu, o artık her şeye yarar, her şey yapabilir.

On dördüncü Lüiden sonra, Fransada bu hezarı fenlik, topluluğun geçirmiş olduğu değişikliklere, ilim ve bilginin açılmasına bakmıyarak, alıp yürümüştü.

Favoriler, yani çatabilmiş olanlar, her işe yarar ve her işi görür olmuşlardı.

Topluluğun işlerini altüst eden bu duruma karşı Monteskiyö "Iran mektupları,, adı ile dehşetli bir hiciv yazdı! Bu eserde yazıcı bir berber çırağının nasıl saraya sokulduğunu, orada nasıl başhekim olduğunu ve sonra da, Avrupaya dış nomal sefaretle gittiğini ve sefaretten geri gelerek sadrazamlığa çıktığını ve bugün bu merhaleleri geçerken, topluluğa ne kadar zararlar verdiğini yazıyor!

Bizim kendi tarihimizde de oku, yazı bilmiyen, kaba saba adamların sadrazamlık makamına geldikleri az görülmemiştir. .. ..

Fakat denebilir ki o zamanlar bu her yerde az çok böyle idi. Hezarı fenlik moda idi. . . .

Fakat topluluklar gittikçe ilerlediler, açıldılar: İlim, fen, san'at yükseldi. Bir çok yeni bilgiler çıktı. Hele topluluğun yaşayışı ile sıkı alâkalarda bulunan, hukuk, iktisat, idareye ait bilgiler alıp yürüdüler. Topluluk yaşayışı genişledikçe ve bununla beraber ilim ve bilgiler de arttıkça, artık işbölümü kaidesine de bakmak mecburiyeti hasıl oldu: Atrık hezarı fenlik kalkmağa başladı. Çünkü bir yandan yüklemiş olan topluluklar, işlerini gelişi güzel adamlara veremez oldular. Öteki yandan da bir işte muvaffak olabilmek için o işin ehli, yani o işle alâkadar olan bilgiyi taşımak şart oldu! Bu şarta bakmıyanların geride kaldıkları, yenildikleri tecrübe ile anlaşıldı.

Fakat bununla da kalınmadı: İşbölümü kaidesi yavaş yavaş ihtisasa kadar vardı. Ayni işin muhtelif alanları, hususî bilgiler ve tecrübeler istedi. Gerek uluslararası yarışında ve gerek ulusun iç yaşayışında, bu ihtisaslar ne kadar çoğalır ise, o nisbette de o ulusun becerikli olduğu göründü! Şöyle ki, asrımızda her işin başında yalnız o işin ehli, yani o işte bilgi ve tecrübe sahibi olan gelebilir. Bunun dışında yürümek ve hezarı fenliğe meydan vermek tâ evvelden muvaffakıyetsizliğe katlanmak demektir.

Maalesef, bizde hâlâ da hezarı fenlik bütün bütün kalkmamıştır. Kanunlarımız hezarı fenliği meneylemiştir, işin ehline verilmesini emreylemiştir. Fakat hakikatte hezarı fenlik bazan kendini göstermektedir. Bugün tarih muallimi, yarın idare memuru, öteki gün de bankacı olan birisinden her hangi işte muvaffakıyet beklenilebilir mi?

Bana öyle gelir ki, birçok teşebbüslerimizde muvaffak olamamanın sebebi budur! Yirmi yıldanberi, kaç teşebbüslere karıştık, paralar verdik, hisseler aldık! Hepsi gitti, gitti çünkü işin başına geçenler, işi ellerine alanlar, ehil değildiler, hezarı fenlerdi!

Hezarı fenler, yalnız üzerlerine aldıkları işleri öldürmekle kalmazlar, onunla beraber, topluluk içine itimatsızlık, inansızlık ta saçarlar. Işin ehli olan ve ehli olmak için bir çok yıllar çalışmış bulunan bir vatandaşın kalbinde, işin başına ehli olmıyan birisinin geçmesi ne kadar yas ve inkisar doğurur! Böyle birisinde gitgide menfî hislerin doğması da pek nomal olur! Sonra toplulukta işe karşı inansızlık ta çıkar.

Hülâsa, eski devrin bütün izlerini kesip atmak için, o devirden kalma bu hezarı fenlik âdetine de kat'î son vermeliyiz. Bugün "derdesti irsâl,, cümlesi bize nasıl yabancı geliyorsa, öyle de hezarı fenlik bizden uzak olmalıdır! Cumhuriyetin yüksek menfaatleri ve inkilâbımızın büyük amaçları, bunu istemektedir. Artık eski devrin çatmak usulünden bizde hatıra bile kalmamalıdır.

Herkes bilmelidir ki, iş yalnız ehline verilir. Bu inan bir kere yerleşti mi, bir çok ehiller bulacağımıza kuşku etmemelidir!

Ağaoğlu Ahmed

Zabitlerin aylıklarına dair kanun kabul edildi

Dün kamutayda köy kanunu görüşülürken münakaşa ar o du

ANKARA, 18 A.A. — Kamutayın bu gün Fikret Sılayın başkanlığında yaptığı toplantıda belediye kanununa ek kanun lâyıhasile vilâyet hususî idaresi kanununun tetkiki için muhtelif encümenler teşkili tasvip edilmiş, 1934 mali yılı umumî muvazene kanununa bağlı bütçelere munzam ve fevkalâde tahsisat verilmesine dair olan kanun lâyıhasını kabul eylemiştir.

Bu kanuna göre, 1934 yılı umumi muvazenesine dahil bir kısım daire büt çelerinin muhtelif fasıllarına bir milyon 366 bin 250 lira munzam tahsisat verilmekte ve bir kısım bütçelerde yeni açılan fasıllara bir milyon 340 bin lira fevkalâde tahsisat verilmektedir. Bu kanun ile verilmekte olan munzam tahsisattan 250 bin lirasının vade faizleri bakanlar heyetince tesbit edilmek suretile Ankara belediyesine ikrazı için maliye bakanlığına mezuniyet verildiği gibi, Nafıa bütçesinde şosalar ve köprüler adı altında açılan nazım fasla da 250 bin liralık bir tahsisat konmuştur.

Bundan sonra Arabük köyünden hacı oğullarından Ahmet oğlu Mehmedin, Akziyaret nahiyesinin yukarı Gürdü köyünden Çeçeoğlu Abdurrahmanın ölüm cezasına çarpılmaları hakkındaki maz - batalar tasvip edilmiştir.

Zabitanın aylıkları

Zabitan ve askerî memurların maaşatı hakkındaki kanunun bazı maddelerinin tadili hakkındaki kanunu kabul olunmuştur.

Buna nazaran birinci feriklerin maaşları birinci dereceden 150, feriklerin ikinci dereceden 125, fırka kumandanlıgı yapmış olan miralayların üçüncü dereceden 100, mirlivaların temyiz müddei umumisinin ve vekâlet hukuk müşavirinin dördüncü dereceden 90, miralaylar, temyiz azaları, birinci sınıf askerî memurların beşinci dereceden 80, kaymakamlar, ikinci sınıf askerî memurlar ve vekâlet hususî kalem müdürlerinin altıncı dereceden 70, binbaşılar, üçüncü sınıf askerî memurlar yedinci derece - den 55, yüzbaşılar, dördüncü sınıf askerî memurlar sekizinci dereceden 45, yüzbaşılar beşinci sınıf askerî memur - lar dokuzuncu dereceden 40, birinci mülâzimler, altıncı sınıf askerî memurlar, onuncu dereceden 35, mülâzimler yedinci sınıf askerî memurlar on birinci dereceden 30, zabit vekilleri, sekizinci sınıf askerî memurlar 12 inci dereceden 25, askerî memur muavinleri 13 ncü dereceden yirmi lira olarak tesbit edilmiştir.

Kamutay bundan sonra da ordu ikramiye kanununun birinci maddesinin değiştirilmesi hakkındaki kanunu mü - zakere ve kabul ederek cumartesi günü toplanmak üzere dağılmıştır.

Köy kanununa ek

ANKARA, 18 (Telefonla) — Kamutayda köy kanununun 13 üncü maddesine ek kanun lâyıhası görüşülürken bazı itirazlar olmuştur. Kanunun mezkur maddesine eklenmesi teklif edilen fıkra şu idi:

"Her ne maksatla olursa olsun köyde oturanlarla arazi sahipleri veya müsteciri bulunanlar müstesna olmak üzere evine gelip gidenleri veya yanında barınmak, çalışmak, yahut misafir kalmak istiyenleri alâkadar köylü köyünün muhtarına hemen bildirmeğe mecburdur.

Çiftlik, değirmen, ağıl ve taş ocakları gibi yerlerin sahip veya müstecirleri de bu çeşit kimseleri en yakın jandarma karakol komutanına veyahut köy muhtarına bildirmeğe mecburdurlar,,

İtirazlar arasında Bay Hakkı Tarık Us ve Ahmet İhsan Tokgöz söz alarak İç işler komisyonundan bazı sualler sordular. Bay Ahmet İhsan bu ihbarın yazı ile mi ,yoksa söz ile mi olacağının kapalı geçildiğini kaydettikten sonra söz ile olduğu takdirde köylünün bunu söylediği, muhtarın da işittiğini nasıl isbat edebileceğini sordu. Bunun daha açık şekilde tesbiti için lâyıhanın komisyona geri verilmesini istedi. Adliye komisyonu bir kere de kendisinden geçmesini diledi ve bu dilek kabul edilerek lâyıha komisyona verildi.

"Arabistanda Osmanlı imparatorluğu nasıl yıkıldı?,, isimli tarihî tefrikamız bugün beşinci sayfamızdadır.

HARICI HABERLER

Suriyeye yerleştirilecek İraklı Asuriler ve Türkiye

T. Rüştü Aras bunların hududa uzak mıntakalara yerleştirilmesini istedi

CENEVRE, 18 A.A. — Anadolu Ajansının hususî muhabirinden:

Konsey dün İrak Asurilerinin Suriyede yerleştirilmesi meselesini müzakere etmiştir. Bay Tevfik Rüştü Aras bu hususta aşağıdaki beyanatta bulunmuştur:

Türkiye mümessili sıfatile hükûmetimin, diğer bir çokları gibi umumî harbin kurbanları olan Asurilerin iskânı meselesini alâka ile takip etmekte olduğunu beyana lüzum görürüm. Bunların İrak dışında yerleştirilmesi elzem olduğu anlaşıldığına göre, bu hususta konsey tarafından yapılan gayretleri takdir ediyoruz. Bununla beraber, gerek bizzat mevzuu bahis olan ahalinin ve gerek komşu memleketlerin menfaati namına, bu iskânın ,katî iskân mahalleri her halde hudutlardan en az elli kilometre mesafede olmak üzere, komşu memleket hudutlarından yüz kilometre uzakta yapılması arzuya şayan olacaktır:

Fransız delegesi şu beyanatta bulunmuştur:

Başkanımızın Türkiye mümessili sıfatile yaptığı beyanata büyük bir ehemmiyet atfetmeye mecburum. Mandater devlet, raporda izah edilen şerait için - de, Asuri mültecilerinin daimî koloniler halinde Suriye topraklarında iskânını kabul ederken mandasını ifa ettiği ahali hakkında çok mühim manevî bir mesuliyet deruhte edecektir. Bu nokta hakkında konseyin sureti mahsusada tasvibini ve davetini arzu etmesi tabiidir. Diğer cihetten Fransa, mandater devlet sıfatile, Türkiye hükûmetile bir iyi komşuluk muahedesi akdetmiştir ve bu muahede hududun iki tarafında siyasal mülteciler iskânı hakkında hususî hükümler derpiş etmektedir. Fransız hükûmeti, Türk hükûmeti gibi, bu muahedenin vecibelerini sadıkane bir surette ifa endişesile mütehassistir. Buna binaen mandater devletin mültecilerin muhtemel iskânı hakkındaki plânın iyi komşuluk muahedesini kabul edemiyeceği âşikârdır ve konsey bunu her halde anlıyacaktır. Tâ ki, muahedeyi müşterek imza temiş olan Türk hükûmeti buna bilhassa muvafakat etsin.

Yunanistanda

Divanharpde Hacı Kiryakos şahadette bulundu

ATİNA, 18 (Hususî) — Deniz divanı harbinin dünkü celsesinde şahit olarak dinlenen isyan zamanındaki bahriye bakanı Hacı Kiryakos, vis amiral Russenin kan dökülmesinin ve gemilerin tahribinin önünü alması düşüncesile verdiği emirlerin kendisini ittiham altına koymakta olduklarını söylemiştir.

Sakız âsilerini muhakeme etmekte bulunan divanı harpte şahitlerin dinlenmesi bitmiş ve suçluların müdafaası başlamıştır.

Cumhuriyeti koruma dernekleri reisi ve azalarını muhakeme eden divanı harpte de şahitlerin dinlenmesi bitmiştir.

Selânikte cumartesi günü general Kondosi ile Vuku ve miralay Psaru, Makri ve Sfecunun muhakemelerine başlanacaktır.

Ordudan uzaklaştırılacak kumandanlar

ATİNA, 18 (Hususî) — Bugünkü bakanlar heyeti harbiye bakanının talebi üzerine ordudan uzaklaştırılacak ferik ve liva rütbesindeki kumandanlar hakkında kararını verecektir.

Harbiye bakanlığınca 1922 - 26 senelerinde ordudan uzaklaştırılan zabitlere rütbelerile birlikte ücretlerinin de verilmesi kararlaştırılmıştır. Keza 1926 dan 32 senesine kadar ordudan siyasi sebepler dolayısile uzaklaştırılan on kadar zabitin tekrar orduya alınması kararlaştırılmıştır.

Dünkü Bakanlar heyeti ayrıca dokuz bidayet mahkemesi müddei umumisi ile Batray belediye reisinin azline karar vermiştir.

Rus - Fransız anlaşması

CENEVRE, 18 (A.A.) — Bay Laval ve Bay Litvinof, dün akşamki görüşmelerinde Fransız - Sovyet itilâfının esas hatlarını tesbit etmişlerdir. Nazırlar, metnin yazılması için hükûmetlerine müracaat edeceklerdir .

Dünkü müzakereler, Fransız - Sovyet uzlaşması esaslarının tesbitini şimdiye kadar geciktiren küçük müşküllerin ortadan kalkmasını temin etmiştir.

Loit Corc

Projesini nazırlar encümeninde iza edecek

LONDRA, 18 (A.A.) — Bay Lloyd George, bugün için, kendisinin yeni projesini tetkike memur nazırlar encümenine davet olunmuştur.

Morning Post gazetesinin haber verdiğine göre, maliye nazırı Mr. Neville Chamberlainin, bu projeye muhalefetine rağmen, Lloyd George'u kabineye girmeğe dahi sevkedebilecek mahiyette müteaddit görüşmeler olacağı tahmin edilmektedir.

Casuslar

Fransada muhtelif hapis cezalarına uğradılar

PARIS, 18 (A.A.) — Ceza mahkemesi, 1933 ilkkânununda meydana çıkarılan ve muhtelif uluslara mensup 31 kişinin tevkifi ile neticelenen casusluk meselesi hakkındaki hükmünü vermiştir.

Uzun süren bir gizli celseden sonra mahkeme, 24 maznunu 2 ile 5 sene arasında muhtelif hapis cezalarına mahkûm etmiştir.

Casusluk işinde mühim bir rol oynamış olan Lidya Stal ismindeki Rus kadını, beş sene hapse mahkûm edilmiştir .

Umumî nüfus Sayımı hazırlıkları

İstanbulda sayım için 15 bin memur kullanılacak

ANKARA, 18 (A.A.) — Memleketin her tarafında önemle takip edilmekte olan umumî nüfus sayımı hazırlıkları etrafında şu malûmatı aldık:

Istatistik genel müdürü Celâl Aybar bu hafta Istanbul şehrinin sayım hazırlıklarile meşgul olmuştur.

Şehrin nümerotaj cetvelleri ikmal edilmiş olup, yakın bir zamanda esksik numaralarla, eksik sokak levhalarının takılması temin edilecektir .

Istanbul sayımının büyük bir muvaffakıyetle başarılabileceği umulmaktadır. Sayım hazırlıkları için hazirandan itibaren vilâyet emrine muvakkat vardımcı memurlar verilecektir.

Istanbul şehrinin sayımı için 15 bin sayım ve kontrol memuruna ihtiyaç olacağı tahmin edilmektedir.

Sayımın en geç saat ikiye kadar bitmesi için tertibat alınacaktır. Sayım hakkında mütaleaları alınmak üzere 1 mayısta alâkalı daireler mümessillerinden mürekkep bir heyet istatistik umum müdürlüğünde içtimaa davet edilmiştir.

Istatistik umum müdürlüğü bir kaç güne kadar Ankara, Eskişehir, Çankırı vilâyetlerinin şehir ve köylerinde numarataj kontrolu yaptıracaktır.

Kocaeli vilâyeti merkezi ile Kandıra kazasında ve civar köylerde yapılan numarataj teftişi şayanı memnuniyet görülmüştür.

İzmir panayırının fahrî başkanları

IZMIR, 18 (A.A.) — Arsıulusal Izmir panayırı genel komitesi tarafından Başbakan Ismet Inönünün komitenin fahrî başkanlığına ve Ekonomi Bakanı Bay Celâl Bayarın da ikinci fahrî başkanlığına seçildikleri kendilerine telyazı ile bildirilmişti. Bu seçimleri sevinçle kabul ettiklerine ve muvaffakıyetler dilediklerine dair gelen cevablar muhitimizde derin kıvançlar uyandırmıştır. Faal komite toplantılarına devam etmektedir.

SON DAKİKA

Bulgaristanda buhran; kabine dün istifa etti

Iki başbakanın tevkif edilmesi üzerine buhran baş göstermiştir

SOFYA, 18 A.A. — Bugün aşağıdakiresmî tebliğ neşrolunmuştur:

Polis müdüriyetinin teklifi üzerine aşağıdaki iki grup Burgaz civarında Karadenizde Sentanastazi adasına nefyedilmişlerdir.

1 — Eski başvekil Aleksandr Çankof, eski mebus Nikola Kiamilef ihtiyat kayamakamı Porkof.

2 — Eski başvekil Kimon Georgief, hususî kalem müdürü Vasil Karakolakof ve eski polis müdürü Vladimir Naçef.

Birinci grup siyasî fırkaların feshi hakkındaki 12 haziran 1934 tarihli kanuna riayet etmediğinden ve Çankofun yalnız hükûmetin değil ayni zamanda rejimin de bir düşmanı olmasından ve ikinci grup ta Belgradda çıkan Pravda gazetesine başbakan aleyhinde beyanatta bulunduğundan dolayı nefyedilmiştir

SOFYA, 18 A.A. — Bulgar ajansı bildiriyor:

Dışarı işleri bakanı Bay Batalof, ekonomi bakanı Bay Molof ve Adliye bakanı Bay Dikof bazı siyasî liderlerin tevkif ve hapsine dair kabinenin geçenki içtimaında ittihaz edilmiş olan kararı tasvip etmiyerek istifalarını vermişlerdir. Bunun üzerine başbakan general Zlatef, kabinenin müşterek istifasını krala takdim etmiştir.

Kabinenin istifasından önce

SOFYA, 18 (A.A.) — Bulgar Ajansı bildiriyor: Gazetelere yaptığı beyanatta Başbakan General Zlatef eski Başbakan General Yorgiyef ile Bay Zankof'un tevkiflerini şu suretle izah etmiştir: Bay Yorgiyef ve dostları, istifasından bugüne kadar gizli ve ya açık sık sık toplanmakta ve hükûmet aleyhine türlü türlü şayialar ortaya atmakta idiler. Eski Başbakan Bay Zankof'a gelince bu, yalnız partisini dağıtmamakla kalmamış, ayni zamanda rejim aleyhine birçok itham ları havi bir beyanname neşretmiş ve ordunun münhasıran kralın etrafında toplanmış bir halde olmadığı intibarını vermeğe çalışmıştır. Halbuki bu, tamamen hakikate mugayirdir. Uç bakan, bu hapis kararına itiraz ile istifa ettiklerinden beyanatına sadık kalan general Zlatef efkârı umumiyenin hükûmet hakkındaki düşüncesini serbestçe izhar etmesine imkân bahşetmek için kabinenin müşterek istifasını vermiştir, Memleketin her tarafında tam bir sükûn hüküm sürmektedir. Kabinenin istifası, kanunu esasiye muvafık ve normal şekilde cereyan etmiştir. Kabine, yeni hükûmetin teşekkülüne kadar cari işleri görecektir.

Uçucu bir gençlik yetiştirilecek

ANKARA, 18 (Telefonla) — Tayyare cemiyeti tarafından uçucu bir gençlik yetiştirmek üzere kurulan Türk kuşu için Sovyet Rusyadan gelmeleri beklenilen uzmanlar (mütehassıslar) bu sabah şehrimize gelmişlerdir. Konukları durakta Tayyare cemiyeti ve Sovyet büyük elçiliği ileri gelenleri ve Cumhuriyet Halk Partisi idare grup üyelerinden Sıvas saylavı Bay Rahmi karşılamışlardır.

Uzmanlardan biri motörsüz uçku rekortmenlerinden Annahis, öteki de paraşüt rekortmeni Ronanof'dur. Her ikisi de plânör ve paraşüt şubelerinde rekor kırmışlardır. Uzmanlarla birlikte yola çıkan iki planör de Ankaraya gelmiştir.

Bir senelik umumî ihracatımız

ANKARA, 18 (Telefonla) — Son yapılan ihsaî rakamlara göre memleketimizin 934 senesindeki umumî ihracatı klerinkli ve klerinksiz olmak üzere 354,860,512 liradır.

Uzüm ve incir işini teşkilatlandırmak için tetkikat yapılıyor

İZMİR, 18 (Milliyet) — Üzüm ve incir işini teşkilâtlandırmak için tetkikat yapmak üzere Ekonomi Bakanlığı ticaret müdürü Bay Salâhaddinin başkanlığında bir heyet bugün şehrimize gelmiştir. Heyetin beraberinde iki Alman mütehassısı vardır.

Heyet teşkilâtlandırma işini tetkik ettikten sonra bakanlığa bir rapor verecektir.

Almanya Ingiltere ve Italya hükûmetlerini protesto etti

BERLIN, 18 A.A. — Röyter ajansı bildiriyor: Alman hükûmeti dün akşam İngiliz sefirine Büyük Britanyanın Stresa ve Cenevredeki hattı hareketi hakkında şifahî bir protesto notası vermiştir. Alman hükûmeti İtalya sefirine de mümasil bir protesto da bulunmustur.

Balkan andlaşması konseyi dün Ankarada işe başladı

B. S. Kaya ve murahhasların nutukları

ANKARA, 18 — Balkan andlaşması ökonomik konseyi bugün saat 16 da Hilâliahmer merkezinde mesaişine başladı. İlk celse Hariciye vekâleti Vekili Bay Şükrü Kayanın mühim bir nutkiyle açılmıtşır. Bay Şükrü Kaya azayı selâmladıktan sonra görüşülecek meselelerin ehemmiyetine işaret etmiş, Balkan andlaşması blokunun kuvvetinden bahsetmiştir. Bakan nutkunu konseye muvaffakıyetler dileyerek bitirmiştir. Bundan sonra sıra ile Yunan, Romen ve Yugoslav murahhasları nutuklar söylemişler, Ankarada gösterilen dostça hüsnü kabule karşı teşekkürlerini bildirmiş, müşterek hedefe giden yolu takib edeceklerini söylemişlerdir.

ANKARA, 18 (A.A.) — Dış işleri Bakan Vekili Bay Şükrü Kaya bu akşam Ankara Palasta, Balkan antantı ökonomik konseyi murahhas heyetleri azası şerefine büyük bir ziyafet vermiş ve bu ziyafeti bir kabul resmi takib etmiştir.

Nafıa müsteşarı Atinada

ATINA, 18 (A.A.) — Türkiye Nafia müsteşarı bugün buraya gelmiştir. Mumaileyh, son senelerde Yunanistanda yapılmış olan Nafia işlerini görmek üzere birkaç gün Yunanistada kalacaktır.

Yakalanan kaçakcılar

ANKARA, 18 (A.A.) — Son yedi gün içinde, muhafaza teşkilâtı tarafından birisi ölü, 34 kaçakçı ile, 1011 kilo gümrük kaçağı, 319 kilo inhisar kaçağı, 2096 defter sigara kâğıdı, 2 tüfek, 9 mermi, 12 kaçakçı hayvanı, 5000 Italyan lireti, ile 590 Türk lirası ele geçirilmiştir.

Fransada televizyon

PARIS, 18 (A.A.) — Posta, telgraf ve telefon bakanı, 175 metre tulü mevç üzerinde televizyon emisyonlarının bir haftaya kadar başlıyacağını bildirmektedir.

Profesör Yansen Denizlide

DENIZLI, 18 (A.A.) — Şehircilik mütehassısı profesör Bay Yansen belediyenin daveti üzerine dün şehrimize gelmiştir. Profesör bugün şehrin imarı plânını hazırlamak üzere tetkikata başlamıştır. Uyuşulduğu takdirde şehrin imar plânını hazırlamak işi kendisine verilecektir.

HEREKE DOKUMA FABRİKASI

Kumaşlarının terbiye ve ıslahı için Almanyanın meşhur bir mütehassısını getirtmiş ve yeni kumaşlarını piyasaya sevketmekte bulunmuştur. Yazlık kostümlerinizi ancak Hereke kumaşından yapınız ve Herekenin çıkaracağı yeni paltolukları bekleyiniz. (2555)

ŞEHIR HABERLERI

Felek

Gülümseyenler!

Durak yerinde tramvay bekliyordum. Gelmez mübarek, bekliyorum diye! Canım sıkıldı. Vakit geçsin diye arkamdaki fotoğrafcı vitrinine baktım. Hayret!. Herkes gülümsüyor. Çocuk, genç, yaşlı, kadın, erkek.

Kendimi bir yabancı sayarak bu objektif gülümsemelerine sevindim. Mesut adamlar diye.. Tramvay geldi.. Bindim... Gözlerim fotoğrafcının vitrinindeki gülenler âleminden ayrılmak istemedi..

Geçtik gittik. Yavaş yavaş tramvaydaki çehrelere alıştım.. Yemekten sonra olduğundan mı nedir?. Yolcularda bir somurtkanlık, bir dalgınlık.. Güleni yok içlerinde. Anlaşılan hiç fotoğraf çektirmemişler.

Vardık gideceğimiz yere. Orası bir toplantı idi. İçeri girdim.. İki türlü adam vardı. Bir kalabalık kısmı bir de zorlu birisi. Herkes o zorlu dediğime bakıp kabahat yapmış gibi büzülüyor ama yüzleri gülüyordu. Oturdum. İşim için içeri birkaç kişi çağırdılar. Her girende bir gülümseme vardı.. (Ne iyi şey bu! Ben bir kahkaha için bir haftalık ömrümü vermiye razıyım. Maşallah âlem gülüyor.) İşimi bitirdim çıktım.. Elime bir mizah gazetesi geçti. Şöyle bir göz gezdirdim. Ooh ne âlâ! Her şey pembe renkli.. Her şey tahaf ve eğlenceli..

Bir çay içeyim dedim, yarı meyhane, yarı çayhane bir ne idüğü belirsiz yere girdim. Herkesin önünde bir kadeh ve her kadehin ardında avurt dolusu bir gülme vardı. Ben çayıma baktım, çayım bana baktı. Kızardık utancımızdan... Rakı içmiyorum diye.

Çıktım.. Etrafta bir gerçek gülen aradım. Bir sahici inci, bir damla yakut gibi bakındım.. Eve gelinceye kadar. Bütün fotoğraf vitrinleri gülümsüyordu.

B. FELEK

Toprak-ız köylüler için -r geldi mi?

Bakırköy kazası içinde Azatlı ve Yarımburgaz çayırlıklarının 1341 yılında çıkan kanuna göre köylülere verilmesi hakkında tetkiklere devam olunmaktadır.

Davalı olan bu yerlerin pürüzleri ayıklanarak yakın bir zamanda köylülere verilmesi esas itibarile kararlaştırılmıştır.

Katranlı çiftliği dışta kalmak üzere, Azadlı ve Yarımburgaz çayırlıklarının hemen köylülere dağıtılması hakkında Maliye bakanlığında emir geldiğini de bir gazete yazmıştır.

Bununla beraber dün bir yazıcımıza vilâyette şu izahat verilmiştir:

— Arazisi olmıyan veya az olan köylülere arazi vermek kanunun emrettiği bir şeydir. Ancak vilâyete yeni bir şey geldiğinden malûmatımız yoktur.

Yazıcımızın yaptığı tetkiklere göre bu iş hakkında gelen emir, meselenin çabuk çıkarılmasıdır. İş, ayrıca idari ve hukuki cihetlerden tetkik edilmektedir.

Şirketlerin umumî heyet toplantılarında

Şimdiye kadar ticarî şirketlerin umumî heyet toplantılarına Ekonomi bakanlığından bir memur komiser olarak gönderildi. Bu iş bundan sonra Türkofis teşkilâtı tarafından görülecektir.

Umumî heyet toplantılarına ofisin raportörleri girecektir.

KORSA

(...ından alınan cetveldir)

18 NISAN 935

AKŞAM FIYATLARI

İSTİKRAZLAR		TAHVİLAT	
İstikrazı dahili	98	Rıhtım	10,50
Kuponsuz Ergani	94,50	A. mümessil	51,05
Kuponsuz	29,75	An. tahvili I.	43,75
„ II	28,25	An. tahvili III	48,50
„ III	28,80		

ESHAM

İş Bankası nama	9,50	Reji kuponsuz	2,30
„ „ Hamiline	9,50	Telefon	13,25
„ „ Müessis	90	Terkos	17.50
Türkiye Cumhuriyet bankası	64	Çimento	12,35
Tramvay	30,50	İttihat dey.	9,50
Anadolu hisse	25.20	Şark dey.	0.95
Şir. Hayriye	15,50	Balya	1,55
		Şark m. ecza	4,15

ÇEK FIYATLARI

Fransız	12,05,75	Prağ	19,03
Londra	609,50	Belgrat	35,00,50
Milâno	9,58	Moskova	10,89,75
Nüyork	79,47	Berlin	1,97,32
Cenevre	2,45	Madrit	5,81,40
Atina	83,94	Budapeşte	4,50,88
Brüksel	4,69,65	Vorşova	4,22,20
Amsterdam	1,17,80	Bükreş	79,11
Sofya	65,51	Viyana	4,23,66

NUKUT (Satış)

	Kuruş		Kuruş
20 F. Fransız	169	20 İ. İsviçre	815
1 Dolar	125	1 Pezeta	18
1 Kur Çek	98	1 Mark	43
1 Şile Av.	23.50	1 Zloti	22
1 İsterlin	610	20 Ley	17
20 Lire	213	20 Dinar	55
20 Leva	23	1 Cernoviç	—
20 F. Belçika	115	Altın	9 32
20 Drahmi	24	Mecidiye	41
1 Florin	83	Hasılat	240

MAHKEMELERDE

Bir intihal Davası bitti

Suçlular hem hapse hem de para cezasına çarpıldılar

Bedros Zekinin telif edip, Tefeyyüz kütüphanesi sahibi Parsihin tabettirdiği (Fransızca mini mini lûgat) isimli lûgat kitabının intihal edildiği müellif ve tâbi tarafından iddia edilmiş, müellif sıfatile Muzaffer Kemal, tâbi sıfatile de reklâm matbaası sahibi Jozef Herkoviç aleyhine bir intihal davası açılmıştı.

Bir senedir sürüp giden bu dava, dün, üçüncü ceza mahkemesinde bitirilmiş, karara bağlanmıştır.

Davacılar, suçluların cezalandırılmalarını ve ayrıca maddî zararlarını ödemelerini istemekte idiler.

Buna karşı, suçlular vekili Sadi Riza, müdafaasında lûgat kitabının başka eserler gibi olmayıp hepsinin biribirine benzemesinin pek tabiî olduğunu, bu gibi eserlerin, bittabi kendisinden evvelkilerden yardım görülerek yazılacağını, ortada suç olsa bile, evvelâ mürur zamanına uğradığını, sonra da umumî affa tâbi olduğunu söylemiş, böyle bile olmasa, tâbi Herkoviçin, eserin intihal edilmiş olduğunu bilemiyeceği noktasından beraati lâzım geldiğini ilâve etmişti.

Buna karşı, davacı vekili Triyandafilos Yıldırım da, ehli vukuf raporu zabıtnamesini, suçluların itiraz etmeden imzalamaları raporu kabul mânâsını ifade edeceği için rapora itiraza hakları kalmadığını, işe ittıla tarihi muteber olduğu için mürur zaman mevzuu bahsolamıyacağını, kitaplar bugün bile satılmakta olduğu için suçun mütemadî suçlardan olduğunu ve affa tâbi olamıyacağını iddia etmişti.

Müddeiumumî ise, iddiasında, Muzaffer Kemalin intihalden cezalandırılmasını, Jozef Herkoviçin beraatini istemişti.

Mahkeme heyeti, davacı vekilinin tezini uygun görmüş, (fransızcadan türkçeye cep lûgati) müellifi Kemal ve basan Herkoviçi, ittifakla ve temyizi kabil olmak üzere, birer hafta hapse, 125 er lira ağır para cezasına mahkûm etmiştir.

Basılmış kitapların telif sahibi Parsinhe çevrilmesine, ancak maddî zararın tesbit edilemiyeceği için, bu cihetin reddine, 1400 kuruş mahkeme harcının Kemal ve Herkoviçten yarı yarıya alınmasına, davacıların zarar ve ziyan hakkında ait olduğu mahkemeye müracaatta muhtar olduklarına da karar verilmiştir.

Para ve hapis cezası, suçluların evvelce bu yolda mahkûmiyetleri olmadığı için tecil edilmiştir.

Muallim talebesini döğmüş mü?

Beyoğlu dokuzuncu ilk mektep beşinci sınıf talebesinden 14 yaşında Mehmedin, evvelce gittiği 5 inci ilk mektep muallimlerinden Ibrahim Nuri aleyhine açtığı dövme davasına üçüncü ceza mahkemesinde dün bakıldı.

Çocuk, hocanın karnesini yırttığı zannile, kendisini sopa ve tekme ile döv-düğünü iddia ediyordu. Istidada, 20 gün hasta yattığı da yazılıydı. Doktor raporu okundu. Raporda, çocuğun hastalığının entanî olduğu, hattâ sirayeti ihtimali bulunduğu ve dayak işile hiç bir ilişiği bulunmadığı yazılıydı.

Muallim, çocuğu dövmediğini, ihtar cezası yazılı olan karnesini yırtan bu çocuğa, sadece (oğlum karneni neye yırttın?) dediğini söyledi.

Muallimin sabıkasının sorulması için, duruşma 9 mayısa bırakıldı.

Çakmak taşı kaçakçıları

Yüksekkaldırımda tütüncülük ve her türlü inhisar bayiliği eden Jan Vartanyan kaçak çakmak taşı satarken yakalandığı için 9 uncu ihtisas mahkemesinde yapılan duruşmada 6 ay hapse ve 10 lira para cezasına mahkûm edilmiştir.

* Kaçak çakmak taşı satmaktan suçlu, inhisar motörlerinde çalışan Remzi ile gene inhisarda çalışan bekçilerden Ismailin 9 uncu ihtisas mahkemesinde süren duruşmaları bitmiştir.

Kaçakçıların her ikisi de, inhisar memuru oldukları için, birer sene hapis ile 156 lira 25 şer kuruş ağır para cezasına çarptırılmışlardır.

Ford fabrikası memurlarının muhakemesi

Tartısını eksik göstermek ve gümrüksüz sandık çıkarmak suçundan 8 inci ihtisas mahkemesine verilen Ford fabrikası memurlarından Vuzter, Artür, Vartan, Efdal, Ibrahim ve Izzetin duruşmaları dün yapılmıştır.

Suçlulardan ikisi Alman olduğu için, duruşmada bir de tercüman bulunmuştur.

Efdal, sandıkların Izzet tarafından çıkarıldığını söylemektedir. Izzet ise, buna karşı:

— Efdal, siz bunları çıkara durun... Makbuzunu şimdi getireceğim dedi; sonra makbuz falan getirmedi. Maruf bir yer olan bu fabrikanın böyle yolsuz bir iş yapacağını aklıma bile getirmemiştim„ demiştir.

Izzetin arkadaşı Ibrahim, çıkan mallarla değil, giren mallarla alâkadar bulunduğunu, ithal memuru olduğunu söylemiştir.

Müddeiumumî, Izzet ve Efdalin tevkifini istemiştir.

Çıkarılan sandıklar 205 tanedir. Dün akşam saat on sekize kadar süren bu dava, şahitlerin dinlenmesi ve ihraç defterinin getirilip tetkik edilmesi için başka güne bırakılmıştır.

Kaçakçıya ceza

Adapazarında Geyve köprüsü civarında bir merkep üzerinde 9 kilo 380 gram esrar götürürken yakalanan Mehmedin 9 uncu ihtisastaki duruşması bitmiştir.

Mehmet, suçlu olduğu anlaşıldığından, 10 ay hapse ve 9380 lira ağır para cezasına çarptırılmıştır.

* Kutu barı cinayeti — Galatasarayda Kutu barında, içki parası yüzünden çıkan bir kavgada çalgıcılardan Samiyi sustalı çakı ile öldürmekten suçlu Adil hakkında dün müddeiumumî ağır ceza mahkemesinde iddiasını serdetmiştir.

Müddeiumumî, iddiasında Adilin tehevvüren katilden 448 inci maddeye göre on beş sene hapse mahkûm edilmesini, kavga sırasında Adili yumruklamaktan suçlu Raşidin de ayrıca cezalandırılmasını istemiştir. Müdafaa için, duruşma başka güne bırakılmıştır.

* Tazminat ta alınacak — Sekiz dokuz ay evvel, Bakırköyünde bir kireç fabrikasına ait kireç yüklü bir kamyon, Divanyolunda, 6 yaşlarında Mehmet oğlu Yaşarı altına almış, ezerek öldürmüştü. Dün, üçüncü ceza mahkemesinde, bu kazaya ait davanın kararı verildi.

Kamyonun ehliyetnamesiz şoförü Refahiyeli Bilâlın kamyonu nizamî süratten fazla sürdüğü sabit görüldüğü için, ceza kanununun 455 inci maddesine göre, bir sene hapsine, 30 lira da para cezası vermesine karar verildi. Fabrika ve kamyon sahibi Mustafa da, kamyonunu ehliyetsiz şoföre teslim etmişti. Ceza kanununun 467 inci, borçlar kanununun da 55 inci maddesine göre, ölenin yaşı ve her iki tarafın içtimaî mevkii gözönünde tutularak mal sahibi ve suçlu şoförden 300 lira tazminat alınması da kararlaştırıldı.

CEMIYETLERDE

Etibba odası Sergisi

Sergi bugün saat 14 de açılıyor

Etibba odası salonlarında Türk hekimleri tarafından vücude getirilen eserleri yeni nesle tanıtmak üzere Türkiyede ilk defa olarak tıbbî ve sıhhî kitaplar sergisi bugün saat 15 te açılacaktır. Açılma; Etibba odası başkan vekili bakteriyolog İhsan Sami Garanın bir söylevi ile olacaktır. Sergide 1389 tarihinden bugüne kadar yazılmış veyahut tercüme edilmiş kitaplar, eserler ve mecmualar gösterilecektir. Kitaplar arasında elyevm Mısırda yazılmış tıp kitapları ve fennî tedavi kıtapları da vardır. Neşriyat iki kısma ayrılmıştır. Birinci kısmı yeni neşriyat olup tamamen sergiye konulmuştur. İkinci kısmı teşkil eden eski neşriyatın da en göze çarpan nümuneleri gösterilmektedir.

Ayrı bir odada doktorların doktorluk haricinde kalan işleri gösterilmektedir.

Mesleği ve memleketi uğruna can veren Türk hekimine saygı için bir oda ayrılmıştır. Ve memlekette ilk çıkan hekime verilen diploma da gösterilmektedir.

Sergi bir hafta müddetle açık kalacaktır. Her gün saat 13 den 19 a kadar herkese açık bulundurulacaktır. Yalnız cumartesi günü tıp talebesine tahsis edilmiştir.

Serginin açılması münasebetile radyoda halka konferanslar verilecektir ki bunlardan birincisi dün akşam saat 19 da doktor Süheyl tarafından (Tıp tarihi) mevzulu bir konferans verilmiştir.

Bu akşam saat 19 da da profesör operatör doktor Kâzım İsmail tarafından (Yaralılara ne yapmalı?.) mevzulu bir konferans verilecektir.

Cumartesi akşamı ayni saatte doktor Osman Şerafeddin tarafından (bulaşık hastalıklardan korunma) hakkında ve pazar akşamı da yine ayni saatte profesör doktor Fahreddin Kerim tarafından (Cumhuriyetten evvel ve sonra sağlık işleri) mevzulu birer konferans verilecektir.

BELEDIYEDE

Kurbağalı deresi temizleniyor

Belediye, Kadıköy - Kurbağalıderesinin temizlenmesine karar vermiştir. Ancak elde çok para olmadığından bu yıl dereye akan lâğamlar temizlenecek ve derenin denize akmasını kolaylaştırmak için dere ortasında bir kanal açılacaktır.

Çatalca istasyonu

Çatalca tren istasyonu ile kasaba arasındaki bozuk yolun tamiri için 12 bin lira sarfedilmesine karar verilmiştr. Bu yol, hemen yapılacaktır.

* Yol vergisi için — Belediyenin yol vergsi tahakkuk ve tahsilâtı için yeniden aldığı 35 memur 1 mayısta işe başlıyacaktır.

Heyet Rusyaya hareket etti

1 Mayıs bayramında bulunmak üzere Sovyet Rusyaya gidecek olan heyet dün Ankaradan şehrimize gelmiş ve akşam üzeri Çiçerin vapurile Rusyaya gitmiştir. Erzurum saylavı Şükrü, Aydın saylavı Adnan ve Ulus yazıişleri müdürü Nasuhiden müteşekkil olan heyete Konya saylavı Muzaffer Göker başkanlık etmektedir.

VILAYETTE

Buğday Yolsuzluğu işleri

Vilâyet idare heyeti tetkiklerine başladı

Buğday alım ve satımından dolayı Istanbul Ziraat bankasında yapılan tahkikatta bir takım yolsuzluklr görülmüş, müdür Ahsen ile alâkadar memurlara iş ten el çektirilmişti.

Bu işe ait yapılan tahkikat fezlekesi Ziraat Bakanlığından dün vilayete gönderilmiş ve vilâyet idare heyetine verilmiştir.

Büyük dosya halinde bulunan fezlekeyi idare heyeti dünden itibaren tetkike başlamıştır. Tetkikler kısa zamanda bitirilecek, alâkadarlar hakkında lüzum veya men'i muhakeme kararları verecektir.

Toprak altında Ka.anlar

Dün Hakim iki kişiyi tevkif etti

Süleymaniyede, Uzunçarşı başında, Ismetiye caddesinde bir apartman yapılmak üzere temel kazılırken meydana gelen acıklı kazayı dün yazmış, bu hususta öğrenebildiklerimizi anlatmıştık.

Bu hâdiseden doğan suçta hisseleri olması zannile, dün, dört kişi müddei umumiliğe verilmiş, Sultanahmet Birinci sulh ceza hâkimi, bunlardan ikisinin tevkifine lüzum göstermiştir. Bu dört kişi, apartman sahibi tüccardan Hacı Fehmi, damadı Salih, beton arme mütehassısı ve mühendis Kürkçiyan ve plânları tersim edip, orijinalleri hazırlayan, diplomasız olarak mimarlık eden Muhiddindir.

Dün, Sultanahmet birinci sulh ceza hâkimi Bay Reşidin sorgusuna cevap olarak, Hacı Fehminin damadı Salih, inşa işile kendisinin meşgul olduğunu, fakat, doğacak her hangi bir tehlikeyi sezmeğe fenni kudreti, söz söylemeğe de fennen salâhiyeti olmadığını, ustalar ve mimarlar her ne istedilerse aldığını, hattâ payanda ve saire için bir çok tahtalar da satın aldığını söyledi.

Kürkçüyan:

— Mimar Muhiddinle ötedenberi iş yapardık.. Her zamanki müşterimizdi. Yine bu iş için de beraber çalışmak üzere sözleştik. Ben, yalnız beton arme kısmının plânlarını yaptım... dedi.

Diplomasız mimar Muhiddin de şunları söyledi:

— Ben, icap eden mimarî projelerini çizdim. Beton kısımlarının proje ve hesaplarını da Kürkçüyan yaptı. Bunları belediyeye verdik. Fen heyeti, bunlar üzerinde ufak tefek bazı değişiklikler yaptıktan sonra kabul ve tasdik etti. Bina yapmağa ruhsat almak üzere Eminönü kaymakamlığına başvurduk. Mühendisin hasta olduğunu söylediler. Sıhhî mahzuru olup olmadığı bakımından da doktora havalesi lâzım geliyordu. Böylece bir kaç gün geçti.

Ölen Rifat usta Sanayi mektebi mezunu idi. Sakatlanan Etem usta da işten anlar, açık göz adamlardı. Bunlara işi bırakmakta tereddüt etmiyordum.

Bende, arsa plânının çapı suret olarak vardı. Aslından tetkik ettim; mutabıktı. Bir hafta evvel inşaat mahalline gittim. Baktım. Orada tetabuk yoktu. Yeniden plân yapacaktım.. Bir de ne göreyim.. Etem ve Rifat ustalar temel kazdırmağa başlamışlar. Ben buna itiraz ettim. Daha mesul, imza sahibi tahakkuk etmemiştir. Ruhsat alınmamıştır.

Biraz bekliyelim.. Bir kaç gün sonra kazmağa başlarsınız dedim. Kendi kendilerine kazmışlar... Ben, plânları çizmeği, orijinalleri ve şasisi dahil olmak üzere 550 liraya yapmağı üzerime almış, buna mahsuben de 170 lira para almıştım.

Bu izahları dinliyen hâkim Bay Reşit, Salih ve Muhiddine:

— Sizi maalesef serbest bırakamıyacağım!. dedi.. Cumartesi günü tahkikat hâkimliğine verilmek üzere tevkif edildiler.. Hacı Fehmi ve Kürkçiyan serbest bırakıldılar.

Kadınlar kongresi pulları

Arsıulusal kadınlar birliği kongresinin bu yıl Istanbulda toplanması hatırası olarak devlet postası tarafından bastırılan pullar dünden itibaren postahanelerde kullanılmağa başlanmıştır.

Muhtelif renk ve kıymetlerde olarak bastırılan bu pulların umumî kıymeti 635000 liradır ve yirmi paradan yüz kuruşa kadar on beş çeşittir.

Rengi gri olan yüz kuruşlukta Atatürk'ün ve elli kuruşluğunda Madam "Gören„in resimle.i vardır.

Her şeyden evvel beynelmilel kadınlığı tanıtan ve ekseriyetle Nobel mükâfatı kazanmış olan bayan resimlerini taşıyan bu pulların kullanılması isteğe bağlıdır ve bir mecburiyet yoktur. Geçme müddetleri 1935 yılı sonunda nihayet bulacak ve elde kalanlar yok edilecektir.

Burgaz adasında yangın

Dün akşam Burgazadasında İskele caddesinde bir evden elektrik kontağı yüzünden yangın çıkmıştır. Ateş büyümeden söndürülmüştür.

INHISARLARDA

Afyon işlerimizin Inkişafı

Yeni mahsülden bir kısmı yüksuk fiatla satıldı

Uyuşturucu maddeler inhisarı, afyonlarımızın dış piyasalarda sürümünü ve değerini arttırmak için yeni ve mühim kararlar vermiştir. Afyon inhisarı, köylüyü ve afyon ekicileri aydınlatmak için hazırladığı broşürleri bütün vilâyetlere göndermiştir. Afyonların toplanmasında büyük bir ehemmiyeti olan yeni toplama tarzları bu broşürlerle ekicilere bildirilmiştir. Afyonların toplanmasında büyük dikkat gözetilecektir. Çok para eden kepeksiz afyonlar için iyi sürüm vardır. Afyon inhisarı, bu şartlara uyarak mahsul yetiştirenlerin mallarını fazla para vererek satın alacaktır.

Verilen malûmata göre, afyonlarımızın kalitesini yükseltmek ve bir çok piyasaların aradığı tipte mahsul yetiştirmek satış noktasından da kârlı olacaktır. İdarenin evvelki yıllarda giriştiği denemelerde iyi neticelere varmış ve yeni mahsulden bir kısmı yüksek fiyatla satılmıştır.

POLISTE:

Zehirlenmiş

Fındıklıda Dereiçinde 82 numaralı evde oturan tesviyeci Hamit bu sabah sütçü Minadan aldığı sütü içtikten sonra zehirlendiğini iddia ettiğinden Beyoğlu hastahanesine yatırılmıştır. Mina yakalanmıştır.

Kumar oynarken

Kuruçeşme caddesinde Temelin kahvesinde kömür amelesinden Mustafa oğlu Azizle Talip oğlu Rasim kumar oynarken yakalanmışlardır.

Sanual devrildi

Dün saat 13 de Köstenceden limanımıza gelen Yunan bandıralı Ardeal vapuru Galata rıhtımına yanaşırken pervane sularının tesirile salon önü iskelesine mensup 4109 sayılı sandal alabora olmuştur. Sandalın içinde bulunan Rizeli Hasan denize düşmüş ise de kurtarılmıştır.

Bir define havadisi

Dünkü akşam refiklerimizden birinde bir define havadisi okuduk:

Helmünt Mecler adında tanınmış (!) bir Alman belediyeye müracaat ederek Karacaahmette kendisinin bildiği bir yerde 10000 altın liralık bir define bulunduğunu haber vermiş ve yüzde 35 hissesi verilmek şartile yerini göstermeyi vadeylemiş.

Bu teklifi kabul eden belediye dün Karacaahmette bir araştırma yapacak, müzeler idaresi ile, zabıtaya mensup memurlar da nezaret edeceklermiş.

Bu define havadisi, bütün defineler hakkında olduğu gibi yine bir hayal olduğu halde bir çok kimseyi aldatmıştır. Bu mesele ile alâkadar olmaları icap eden memurlar ve hükûmet erkânı bu hususta biribirine sualler ve malûmat sormağa başlamışlardır.

Çünkü, ne belediyenin, ne vilâyetin, ne de zabıtanın böyle bir müracaattan da, define aranacağından da ne malûmatları, ne de hazırlıkları vardır ve bizim öğrendiğimiz hakikat bundan ibarettir.

Para kaçakçısı bir Bayan

Dün Galata yolcu salonunda döviz kaçırmak isteyen bir kadın yakalanmıştır. Marika Yorgi ismindeki bu kadın Amerikaya gitmek üzere Plizna vapuruna binerek salon müdürü Bay Enver tarafından vaziyeti şüpheli görülmüş ve muhafaza memurları tarafından yapılan aramada Marikanın Mantosunun yakasına dikili 117 lira bulunmuştur. Bayan ihtisas mahkemesine verilmiştir..

Türk - Yunan muhtelit hakem mahkemesi

Türk - Yunan Muhtelit hakem mahkemesi bazı davaları yerinde görmek üzere Garbî Trakyada Sofuliye gitmişti. Mahkeme, orada işini bitirmiş ve üyeleri dün şehrimize gelmişlerdir.

Türk - Fransız Muhtelit hakem mahkemesi reisi de bu ayın yirmi yedisinde Istanbula gelecek ve mahkeme 29 da işe başlıyarak 3 gün içinde bazı mühim davalara bakacaktır.

KÜÇÜK HABERLER

TAN MUHABIRLERI GIDIYORLAR — (Tan) Anadolu seyyar muhabiri Bay Hamdi Ustel garbî Anadolu şehirlerini dolaşmak üzere bugün Cümhuriyet vapurile İzmire hareket etmiştir.

DUN GELEN SEYYAHLAR — Romanya bandıralı Ardeal vapurile dün şehrimize 150 seyyah gelmiştir. Seyyahlar dün otomobillerle şehrin muhtelif yerlerini gezmişler ve akşam üzeri ayni vapurla limanımızdan ayrılmışlardır.

YANILIŞ BIR MANEVRA YUZUNDEN — Kiliska vapuru geçen akşam Burgaz limanında demirli bulunan Narborge isimli Alman gemisine çarpmış ve gemiyi alt kısmından hafifçe yaralamıştır. Bu çarpmanın yanlış bir manevra yüzünden olduğu anlaşılmıştır. Narloge vapuru tamir edilmek üzere dün limanımıza gelmiştir.

Günün Gölgesi

Düz yol

İki nokta arasında en kısa yolun "hattı müstakim„ olduğunu söylerler. İki noktayı birbirinden ayıran mesafeyi, fazla yorulmadan, fazla zaman kaybetmeden geçmek için düz hat istikametinde gitmek lâzımdır. Derler. Fakat gelin de sarp bir dağın tepesine fazla yorulmadan fazla zaman kaybetmeden çıkmak için düz hattı tercih edin. İnsanın nefesi tutulur; beli bükülür; bacakları kesilir ve onun için muhakkak dolambaçlı yollardan gitmeğe mecbur olursunuz.

Hayat ta böyledir. Bir noktadan hareket edip, gayeye varabilmek istiyenler düz yolu tercih ederlerse çok yanılırlar.. Düz yol, dolambaçlı yoldan daha ağır insanı gayeye götürür. Ve bundan dolayı hepimiz hayatın kıvrımlarına kendimizi uydurmak zaruretini duyarız.

Çünkü hayayt esas itibarile düz değildir. Doğduğumuz günden öleceğimiz güne kadar önümüze bir çok uçurumlar, dağlar, girdaplar dikilir. Bunların ekserisini bize tesadüfler, talihler hazırlar. Ve biz, bu engellere rastgeldiğimiz zaman muhakkak kıvrılarak, dönreke, etrafından sıyırarak geçmeğe mecbur kalırız. Eğer iki nokta arasında en kısa yol, "hattı müstakimdir„ diye yolumuza devam edersek bazan böyle engellerle karşılaşır, ve yaptığımız yolu tekrar geri döner, tekrar kıvrılmağa başlarız.

İki nokta arasındaki hattı müstakim zaten gergin bir çizgidir. Ve her gergin çizgiyi teşkil eden noktalar, hariçten gelecek tesirlere ayni şiddetle maruzdur. Buna çarpacak bir ok hiç kaymadan bu çizgiyi koparabilir.

Halbuki "hattı münkesir„ dediğimiz bir çok köşeli çizgilerde vaziyet böyle değildir. Buraya çarpan bir ok kayar ve kayarken de kuvvetini kaybeder ve bazan iç çizgiye varmadan durur, kalır...

Bu demek değildir ki, hayatta doğru yoldan gitmiyelim. Hayır; bizi yine gayemize götürecek olan doğru yoldur. Ve bize muvaffakiyetimizi temin edecek olan yine odur. Fakat doğru yolla düz yol arasında bir fark gözetmek lâzımdır. Demek istediğimiz şey "kör kör parmağım gözünde„ tabirine uyan düz yoldur.

Hayatta her fikri bazan niçin açıkça ifade etmekten çekiniriz? Niçin ekseriya kulağımızı gösterirken elimizi başımızın etrafında dolaştırırız?

Niçin boğaz dokuz boğumdur derler?

Çünkü, hayatta muvaffak olabilmek için hayatın kıvrımlarına uymak zaruretindeyiz de ondan..

Dağlar ekseriya etrafında kıvrıla kıvrıla dolaşılarak aşılır, uçurumlar, kenarlarından dönülerek geçilir;

Ve nihayet tayyare bile birdenbire dimdik havaya fırlayamaz, ve kıvrılarak yükselir..

Mümtaz FAIK

9 mühendis, 36 talebe Rusyaya gitti

Dün akşam limanımızdan hareket eden Çiçerin vapurile Sümer Bank tarafından Sovyet Rusyaya 9 mühendis ve 36 talebe gönderilmiştir. Başmühendis Abdülkadirin riyaset ettiği bu talebeler Sovyet Rusyada, Sümer Bank fabrikaları için ustabaşı yetişecekler-dir. Bunun için evvelâ Moskova teknik enstitüsünde bir müddet nazarî ders görecekler ve sonra fabrikalara dağılarak amelî staj yapacaklardır.

Ressam Togo, Atatürkün siyah kadife üzerine alâminyumla kabartma bir resmini yapmıştır.

Bu resme uzaktan bakıldığı zaman Büyük Onderin en karakteristik çizgileri ve gölgeleri gözönünde canlanmaktadır.

Ressam Togo'nun bu muvaffak san'at eserinin bir fotoğrafını yukarı koyuyoruz.

Haftanın Siyasası

— Mühim bir hafta

Uluslar arası münasebetleri bakımından çok ehemmiyetli hâdiselerle dolu bir hafta geçirdik. İngiliz bakanları Almanya, Rusya, Lehistan ve Çekoslovakya'ya yaptıkları "keşif" seyahatini bitirerek geri döndüler. Stresa'da İngiliz, Fransız, İtalya Başvekillerinin içtimaı yapıldı. Sonra Uluslar derneğinin konseyi toplandı. Fransa ile Rusya arasında ittifaka yakın bir anlaşma yapılmak üzeredir. Almanya'nın silâhlanmasından sonra Avrupa, Bulgaristan, Macaristan ve Avusturya'nın da silâhlanması karşısında kalmıştır.

* * *

2 — Stresa'da neler görüşüldü?

İngiliz bakanlarının keşif seyahatlerinden sonra toplanan Stresa içtimaında üç devlet arasında bozulmuş gibi görünen tesanüdün iadesine çalışıldı. Almanya'nın 16 mart kararile İngiliz siyaseti de yeni bir istikamet takip etmeğe başlamış gibi görünüyordu. Gerçi İngiltere Almanya'nın kararını protesto etti. Fakat Fransa ve İtalya ile birlikte değil. Ayrı olarak. Sonra Fransa'nın Uluslar derneğinde yaptığı şikâyete iştirâk etmedi. Bazı İngiliz gazeteleri artık harpten sonraki devrin nihayetlendiğini söylemeğe başladı. Bu itibarla Stresa konferansı ehemmiyetli idi.

Konferansta görüşülen meseleler altı kısma ayrılır: 1 — Almanya'nın Versay andını bozmasına karşı takip edilecek hattı hareket. 2 — Doğu emniyeti meselesi. 3 — Avusturya'nın vaziyeti. 4 — Genel silâhsızlanma meselesi. 5 — Batı hava lokarnosu. 6 — Avusturya, Macaristna ve Bulgaristanın silâhlanmaları.

* * *

— Nelere karar verildi?

Bu altı meselenin en mühim maddesi birincisi idi. Almanya'nın Versay andını bozması dolayısile Fransa Uluslar derneğine şikâyet etmiş. Stresa'dan bir kaç gün sonra mesele dernek konseyinde müzakere edilecekti. İngiltere'nin, Almanya'yı gücendirecek ve derneğe geri dönmesini müşkülleştirecek bir karar verilmesine aleyhtar olduğu malûmdu. Fransa ise, andın aşikâr bozulması karşısında Almanya hakkında şiddetli tedbirler alınmasına taraftardı. İngiltere ve Fransa bu noktada anlaşamadıkları takdirde Cenevre'de açıktan açığa ihtilâre düşeceklerdi.

Anlaşılıyor ki bu noktada bir itilâfa varıldı. Bu itilâfın mahiyetini Uluslar derneği konseyinin kararını anlatırken izah edeceğiz. Diğer meselelere gelince; doğu emniyeti üzerinde bir anlaşmaya varmak mümkün olmadığı görülmüştür. Çünkü önce Almanya, sonra Lehistan buna aleyhtardırlar. İngiltere de Avrupadaki taahhütlerini genişletmeğe taraftar olmadığından geride kalan devletlerin yapacakları bir emniyet kombinezonu, düşünüldüğü gibi, lokarno değil, ittifak şeklini alacaktır.

* * *

4 — Bulgar, Macar silâhlanması

Avusturya emniyeti bahsında da ehemmiyetli bir adım atılmış değildir. Bu, istikbalde yapılacak bir Tuna devletleri konferansına bırakılmıştır. Ancak bu meselede de İngiltere yeni bir taahhüt altına girmek istemiyor. Avusturya istiklâli tehlikeye düştüğü vakit istişare için konferans akdını kabul ediyor. O kadar. Batıda bir hava lokarnosu akdı için yapılacak teşebbüslerin yolunda gittiği anlaşılıyor. Almanya İngiltere'yi gücendirmesin diye bu noktada müşkülât çıkarmak istememiştir. Eğer bu teşebbüs netice verecek olursa, 1926 lokarnosu bir hava anlaşması ile takviye edilecektir. Umumî silâhsızlanma teşebbüsleri üzerinde devam edilmesi hakkında karar bir temenni olarak kabul edilebilir. Sonuncu madde Avusturya, Macaristan ve Bulgaristan'ın silâhlanmaları meselesi idi. Artık anlaşılıyor ki Almanya'nın silâhlanmasından sonra bu devletlerin silâhlanmalarına mâni olunamıyacaktır. Stresa'da bu mesele hakkında bir karar verilmemiştir. Çünkü bu, başlıca küçük itilâfı alâkadar eden bir meseledir. Stresa'da yalnız, bu mesele alâkadar devletler arasında görüşülsün denilmiştir. Mesele Cenevre'de Küçük antant ve Balkan antantı devletleri arasında görüşülmüş ise de henüz bir karara varılmadığı anlaşılıyor. Bu devletler, silâhsızlanan üç devletin silâhlanmalarını bir takım emniyet taahhütlerine bağlamak istiyorlar.

* * *

5 — İtalya - Habeş davası

Uluslar derneği konseyinin içtimaı, Stresa'da verilen kararların tatbikı mahiyetini aldı. Alman meselesine başlamazdan önce esrarengiz Habeş - İtalya davası bir defa daha dernek konseyinin huzuruna çıktı ve derhal de geri alındı. Bu davaya esrarengiz diyoruz; çünkü şimdiye kadar bir kaç defa uluslar derneği konseyinin huzuruna götürülmüş ve hususî müzakere ile halledileceği beyan edilerek geri alınmıştır. Bu meselenin Uluslar derneği konseyi tarafından tetkikini istemeyenler olduğu anlaşılmaktadır.

Uluslar derneği konseyi toplanacağı sırada Habeşistan şikâyete hazırlanır. Bazan da şikâyet eder. Fakat mesele hakem yolu ile halledilecektir diye geri bırakılır. Bir defa konsey dağılınca da ihtilâf tekrar hâd bir şekil alır. Habeşistan bu defa İtalyayı 15 ve 16 ncı maddelere dayanarak şikâyet etmişti ki İtalyanın haksız olduğu anlaşılırsa, hakkında zecrî tedbirler alınması lâzım gelecekti. Ancak bu defa da meselenin müzakeresine başlanılacağı bir sırada konsey başkanı Bay Aras, iki tarafın da hakem yolu ile meseleyi halletmeğe çalışacaklarını beyan ederek, müzakereye lüzum olmadığını bildirdi. Mesele de müzakere edilmedi. Şunu söylemek lâzımdır ki orta Avrupa'da İtalya için tehlikeli görünen bir silâhlı Almanya belireli, İtalya'nın Habeşistan'a karşı takip ettiği siyasada itidale doğru değişiklik vardır.

* * *

6 — Almanya takbih edildi

Almanya meselesine gelince; Uluslar derneğinde yapılan iş, Stresa konferansında verilen kararın okunmasından ibaretti. Bu, Almanya'ya karşı itidal ile hareket etmek yolundaki İngiliz noktai nazarı ile Almanya'ya karşı şiddetli hareket etmek yolundaki Fransız noktai nazarını telif eden bir karar suretidir. Muahedeleri bu kadar açık bir surette bozan bir devlet hakkında misâkın hükümlerini tatbik etmek lâzım ise, 16 ncı maddede tasrih edilen iktısadî ve malî müeyyideler tatbik edilmeli. İngilizler bu müeyyideleri tatbik ettirmediler. Yalnız Almanya'nın hareketi, ağır bir lisanla takbih edildi. Hani ilkmekteplerde kabahat işleyen çocuk, merasimle tevbih edilir. Bu Uluslar derneği kararı da öyle oldu. Almanya'nın imzalanmış muahedelere karşı hareket ettiği, bu yolda hareket etmekle hiç bir hak elde edemediği, bu hareketin Avrupanın huzur ve emniyetine mugayir olduğu, bunun için takbih edildiği, ileride böyle bir harekette bulunursa cezasız kalmıyacağı ilân edildi. Fakat bir defa daha bu kabahati işlediği vakit hakkında ne gibi ceza verileceğinin tayini için de bir komisyon teşkil edildi. Fransa manen tatmin edilmiş demektir. Almanya'nın haksız olduğu dünyanın en büyük barış teşkilâtı tarafından ilân edildi. Fakat maddî kazanç ta Almanya tarafında kalıyor. Çünkü silâhlanmıştır.

* * *

7 — Fransa - Rusya

Fransa ile Rusya arasında bir anlaşma gün geçtikçe emrivaki şeklini alıyor. Fransız dış bakanı yakında Moskovaya ve Varşovaya gidecek. Moskova'da Rusya ile Fransa arasında yeni bir anlaşmaya varılacağı bildirilmektedir. Bu yeni anlaşma, siyasî ittifakı uluslar derneği misakının içine alıyor. Şu şekilde: Malûmdur ki mütecaviz bir devlet hakkında şikâyet edildiği vakit dernek konseyi bu şikâyeti tetkik eder. İttifak ile karar verirse mütecaviz hakkında 16 ncı maddede tasrih edilen müeyyideler tatbik edilir. Ancak ittifak ile karar verilemeyince 17 nci maddede deniliyor ki, "devletler kendi bildikleri gibi harcket ederler". İşte Fransa ile Rusya böyle bir vaziyette kaldıkları takdirde nasıl hareket edeceklerini şimdiden yapacakları bir anlaşma ile tayin etmek istiyorlar. Bu, Fransa ile Rusya arasındaki 1894 ittifakına çok benzeyen bir anlaşmadır. 1894 ittifakı doğrudan doğruya mütekabil askerî yardım anlaşması idi. Şimdi de aşağı yukarı oraya çıkıyor. Şu farkla ki ortada bir de Uluslar derneği merhalesi vardır. Fransa ile Rusya her hangi ihtilâfta beraber yürüyecekler. İhtilâf Uluslar derneğinde kendi noktai nazarlarına uygun bir şekilde halledilir de kendilerile beraber bütün dernek âzaları da gelirse, ne âlâ. Gelmezse o halde kendileri birlikte yürüyerek haklarını ihkak edeceklerdir. İşte Uluslar derneği çerçevesinin içine sokulan ittifak budur.

Şunu kabul etmek lâzımdır ki, Fransa ile Rusya arasında imzalanan veya imzalanacak olan muahede, mukavele ve itilâfların mahiyeti ne olursa olsun, iki devlet her gün biribirine daha çok yakınlaşmaktadır. Her ikisini de biribirinin kucağına atan hâdiselerdir. Fransa da, Rusya da orta Avrupada ansızın beliren silâhlı Almanya'dan korkuyorlar. Harpten evvelki Bismarck Almanyasının orta Avrupa'da kuvvetleşmesi nihayet, 1894 yılında Çarlık Rusyası ile Cumhuriyet Fransası biribirinin kucağına attığı gibi, şimdi de Hitler Almanya'sının yeniden bir kuvvet halinde belirmesi, Demokrat Fransa ile Bolşevik Rusyayı biribirinin kucağına atmak üzeredir. Tarihin tekerrüüne misal arayanlar, bundan daha parlak bir örneğini bulamazlar.

A. Şükrü ESMER

RADYO

Bugünkü proğram

İSTANBUL:
12,30: Plâk neşriyatı. 18: Dans musikisi (plâk) 19,20: Çocuk saati - hikâyeler - Mesut Cemil. 19,50: Haberler. 20: Ferdi Statzer ve Mesut Cemil (piyano ve viyolonsel) 20,30: Havayen kitar — Siret ve arkadaşları. 21: Bayan Babikyan (şan) piyano refakatiyle. 21,20: Son haberler. 21,30: Radyo caz ve tango orkestraları - Bayan Birsen şan türkçe sözlü.

223 Khz. VARŞOVA, 1345 m.
18,15: Org. 18,40: Sözler. — Reklâm. 19,45: Bachın eserlereinden plâklar. 20,35: Kuartet konseri. 20,50: Aktüalite. 21: Ruhi musiki 22,30: Duyumlar. 22,45: Şarkılı konser. 23,15: Şiirler. 24,30: Koro konseri.

175Khz. MOSKOVA, 1724 m.
17,30: Parti yayımı. 18,30: Kızılordu yayımı 19,30: Musiki bahisleri ve konser. 21: Mikrofonda tiyatro. 22: Çekçe yayım. 23,05: İngilizce. 24,05: Almanca.

832 Khz. MOSKOVA. (Stalin) 361 m.
18: Edebiyat. 18,30: Mokova operasından nakil.

823 Khz. BÜKREŞ, 364 m.
13 - 15 gündüz plâk yayımı. 18: Radyo orkestrası. (karışık konser.) —Duyumlar. 19,15: Konserin devamı. 20: Konferans. 20,20: Plâk. 20,55: Senfonik konser. — Sözler. 21,15: Konserin devamı. — Duyumlar. 23,15: Plâk.

Khz. LEİPZIG, 382, m.
20: Kilise musikisi (Org ile.) 22,30: (Program bitimi.)

545 Khz. BUDAPEŞTE, 550 m.
19,25: Viyolonsel - piyano konseri. 19,50: Konferans. 20,30: Sözler. 20,40: Konservatuvardan naklen Bachın Mathoys posyonu (koro birliğiyle orkestra.)

1195 Khz. FRANFURT, 252 m.
20: Kilise musikisi. 22,30: Plâk. ile Parsival operasının üçüncü perdesi.

686 Khz. BELGRAD, 437 m.
20: Reklâmlar. — Plâk. 20,15: Duyumlar. 20,30: Ulusal yayım. 21: Pragdan naklen: Dovorakın Rekiimi. 23: Duyumlar. 23,20: Plâk.

740 Khz. MÜNİH, 405 m.
20: Leipzigten nakil. 23: Duyumlar.
Khz. KÖNİGSBERG,
20: Leipzigden nakil. 23: Duyumlar.

DOKTOR
Rusçuklu Hakkı Üze
Galatasarayda Kanzuk eczahanesi karşısında Sahne sokağında 3 numarali apartımanda 1 numara.
:379

Oz dilimizle

Köylünün toprağı..

Azadlı toprakları için Kamutayda yapılan sorgu üzerine Maliye Bakanlığının İstanbul valiliğine gönderdiği buyrultuyu gazeteler yazdı.

Bu buyrultu ile yukarıda adı geçen 100 bin dönüm genişliğindeki topraklar, köylülerimize dağıtılacaktır. Yıllardanberi, başkalarının kullandığı bir hakkın, köylülerimize geçmesi, söylemek istemez ki çok yerinde bir iştir.

Türkiye sınırları içindeki toprak lar, şunun bunun haksız olarak elinde bırakılamazdı.

Köylüye ilk günden yurdun "efendisi" adını veren Türk Cumhuriyeti kurucuları, bu adın çiğnenmesine ses çıkarmamazlık edemezler.

Türk köylüsü, "Cumhuriyet" yerleştiği günden beri bu yurdun sahibidirler. Çünkü toprağı onlar işler, ürünü onlar alır, vergiyi onlar verir, şehirliyi onlar beslerler.

Eski çağlarda devletin bir toprak sıyasası yoktu. Bu yurdun içinde, derebeylerinin eli altında küçük küçük birtakım yurdların kurulması ile meydan alan başıboşluk, uzun yıllar sürdü. Toprak, her yerde, yumruğu güçlü olanların elinde idi.

Bugün, bu haksızlık düzeltiliyor. Yer yer, bucak bucak, nerede, kimin elinden ne alınmışsa, geri veriliyor. ve daha da geri verilecektir.

Toprak büsbütün yalnız onu işleyenin, onunla uğraşanın, ondan ürün alanın ve sırasında onu kanile sulayanların malı olacaktır. Yurdu muzda ucu bucağı bulunmaz öyle çiftlikler vardı ki, şunun bunun elinde kalmıştı. Bunlar, yarıcı adını verdikleri birtakım kimseleri çalıştırarak kendileri oturdukları yer de, yeşilden yerlerdi. Bugünkü kafalar, artık bu türediliği çekemez. Toprak; ona dört elle sarılanların toprağıdır. Önu Harta üstünde görenlerin değil!

Salâhaddin GÜNGÖR

MEVLÛD

Merhum Mora Yenişehirli Bay Hasan Kevkeb'in istirahati ruhu için bugünkü Cuma günü öğle namazından sonra Teşvikiye camiinde mevlûd okunacaktır.

Ist. beşinci icra memurluğundan: Mahcuz ve paraya çevrilmesi mukarrer Cihangirde Havyar sokak 19 numarada ev eşyası 28-4-935 pazar günü saat 12-13 e kadar satılacağından taliplerin yevm mezkûrda mahallinde bulunacak memura müracaatları ilân olunur. (10657)

(TAN)ın
Küçük İlân Tarifesi

	Kuruş
Beş satırlık bir ilân bir defası	30
" " " iki defası	55
" " " üç defası	80
Her fazla satır (4 kelime itibarile) bir defası	5

Pek yakında çıkacak olan Türkiyenin bu en büyük gazetesi sevgili okurlarına hizmet etmek maksadile bir ilân sütunu açacaktır. Bu sütunda ilânlarını neşrettirmek isteyenler daha şimdiden Milliyet idaresine müracaatla ilânlarını verebilirler.

Bugün IPEK sinemasında
CHARLES BOYER ve FLORELL
AŞK VE KAN (LİLİOM)
Filminde
Apaş... Fındıkcı kızlar... Aşk ve ihtirasları.

Oz Türkçe ile Bilmecemiz

Geçen defaki bilmecemizi doğru halledenler arasında çektiğimiz kurada birinciliği: Kurtuluş caddesi 208 numaralı yazıcı apartman No. 5 H. İkinciliği Vefa lisesi on birinci sınıf talebesinden N. Erkan kazanmışlardır.

Matbaamıza kadar teşrif ederek hediyeleri almaları kendilerinden rica olunur.

Geçen defaki bilmecemizin halledilmiş şekli

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	G	E	N	Ç	■	K	A	Y	A	■	T
2	E	T	İ	■	B	A	Y	A	R	■	E
3	M	E	Z	E	■	Y	■	Y	■	E	K
4	İ	K	■	C	A	N	A	V	A	R	■
5	■	■	■	E	■	A	T	A	■	■	E
6	S	E	T	■	E	N	■	N	■	■	N
7	A	K	A	■	N	A	R	■	A	G	■
8	N	■	S	A	L	■	■	■	■	İ	T
9	C	■	■	Z	İ	F	T	■	■	R	E
10	İ	■	N	A	■	A	■	İ	K	İ	Z
11	■	T	E	R	■	K	A	N	A	T	■

Osmanlıca karşılıklarını yazdığımız kelimelerin öz türkçe mukabillerini bularak şeklimizin boş hanelerine yerleştirerek kesiniz. Ve "Milliyet bilmece memurluğuna„ gönderiniz. Doğru halledenler arasında kura çekiyor, kazananlara hediyeler veriyoruz:

Müddet: Pazartesi günü akşamına kadardır.

Yeni bilmecemiz

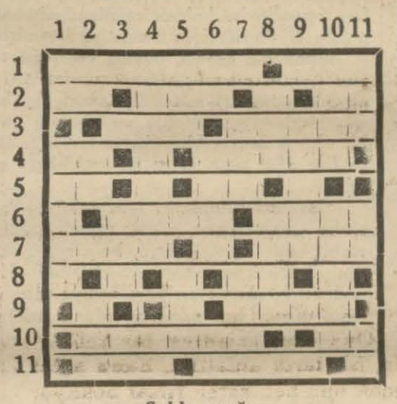

Soldan sağa

1 — Tiyatronun babası 7, Dem 3,
2 — Köpek 2, Aptal 3, Şart edatı 2,
3 — Çalgı 3, Babası eşek, ama anası eşek değil 5,
4 — Nota 2, Eski bir ayakkabı 5,
5 — Duman lekesi 2, Beygir 2,
6 — Bahçe 4, İnce değil 4,
7 — Kemiğin içindeki 4, Aşıkâr 4,
8 — Erkek 2,
9 — Eşek yavrusu 4,
10 — Trakyada bir vilâyetimiz 6,
11 — Nihayet 3, İman 4,

Yukarıdan aşağı

1 — Rabıt edatı 2, Lâmbada bulunur 5,
2 — Beygir 2, İdam et! 2, Eskiden başımıza giydiğimiz şey 3,
3 — Kirli 3, Nota 2,
4 — Bir şeyin üzerine şiddetle dayanmak 7, ayı yuvası 2,
5 — Çeşim 3, Cemi edatı 3,
6 — Arka değil 2, Küçük bıçak 4,
7 — Tabaka 3, Rüzgâr 4,
8 — Berf 3, Zevce 4,
9 — Tıpa 5,
10 — Abus 4, Hançer 5,
11 — Bir meyva 3, Beyaz 2, Eser 2,

JENNY JUGO
Kıvılcım saçan
BU GECE BENİMSİN
Filminde. Diğer artistler PAUL HORBİGER ve THEO LINDEN

ÇAĞIRIŞLAR

Türk Elektro - Radyoloji kurumu Nisan toplantısını bu ayın 21 inci pazar günü 18,30 da Saka çıkmazında yapacaktır. İsteyen doktorlar gelebilirler.

Öz Dilimizle
ATATÜRK
Yazan: Salâhaddin GÜNGÖR
En büyüğümüz Atatürk'ün buyruğile açılan özdile doğru gidiş yolunda ilk adımların izlerini bu kitapta göreceksiniz!
Bütün gençler ve bütün mektepliler, bu kitaptan birer tane edinmelidirler...
Kültür Bakanlığının takdirini kazanan
"Özdilimizle ATATÜRK„
Temiz ve güzel türkçenin en güzel örneklerini içinde saklıyor!
50 Kuruştur
Dağıtma yeri: Maarif kitaphanesi

YENİ NEŞRİYAT

HAFTA

Her nüshasında bir yenilik gösteren Hafta mecmuasının ikinci cildinin son sayısı da dün çıktı. Peyami Safanın (Kadınların istedikleri), Suat Dervişin (Kadınlar ne istiyorlar?) yazılarile diğer bir çok alâkalı, cazip fıkralar nazarı dikkati celbediyor. Okuyucularımıza tavsiye ederiz.

Alpullu Mecmuası

Dördüncü sayısını çıkaran ALPULLU mecmuasının faydalı mündereca tına ait başlıkları aynen yazıyoruz; mütaleasını tavsiye ederiz:

Geçen kurak yıla ziraî bir bakış... Tarla işlerinde yeni düşünceler.. Bir istatistik... Hayvancılıkta gıda... Vitaminler.... Doğumun tarihçesi... Hava vaziyeti.... Şeker ve diş... Alpulluda ilk mekteb... Karikatür... Edebiyat ve musikimiz... Çiftçi (Şiir)... Ayni ses (Şiir)... Bilmece...

Milliyet
Asrın umdesi "MİLLİYET" tir.

ABONE ÜCRETLERİ :

	Türkiye için L. K.	Hariç için L. K.
3 aylığı	4 —	8 —
6 "	7 50	14 —
12 "	14 —	28 —

Gelen evrak geri verilmez.— Müddeti geçen nüshalar 10 kuruştur.— Gazete ve matbaaya ait işler için müdiriyete müracaat edilir. Gazetemiz ilânların mes'uliyetini kabul etmez.

Roman : 8

Fedakâr Bölük

YAZAN: *YILDIZ*

te değiliz. Onun için yüzbaşı kumandanlıktan yardımcı asker istiyor. .

— Ve bunun için seni mi gönderiyor ?

— Evet.. Onun bu maksatla kumandanlığa yazdığı mektubu götürüyorum, dedi .

Sonra birdenbire sordu:

— Fakat sen dedi, sen niçin burada bulunuyorsun ?

Melihanın yüzü hafifçe pembeleşmişti: ,

—Annem ve babamla dün şatodan ayrılmış ve şehre inmiştik, dedi, yüzbaşı ve askerleri şatoyu işgal edince orada daha fazla kalmamıza imkân yoktu.

— Peki, sonra?.

— Evet.. Dün şehre vâsıl olduk; ve ben bu sabah tekrar şatoya gitmek üzere evden kaçtım...

Turan hayret etti:

— Şatoya mı gidiyorsun?

— Evet. .

— Orada ne yapacaksın?

Meliha başını salladı :

— Bu hususta sana bir şey söyliyemem, dedi.. Fakat oraya gitmek mecburiyetindeyim..

Turan şaşırmıştı; onu şiddetle sarstı:

— Sen çıldırdın mı? Diye bağırdı.. Bilmiyor musun ki, bir kaç gün sonra orada en şiddetli bir harp cereyan edecek?. Ve sen.. Genç bir kız.. .

Meliha güldü:

— Genç bir kız! Değil mi, dedi..

— Evet.. Fakat...

— Fakat.. Bu genç kız, biraz evvel düşmanlarile kahramanca çarpışarak onlardan ikisini öldürdü.

Melihanın gözleri ateş saçıyordu; Turan müteessir olmuştu:

— Biliyorum, dedi, biliyorum; sen cesur, kahraman bir kızsın.. Fakat senin ateşe atılmana asla razı olmıyacağım. .

Meliha onun sözünü kesti:

— Bu hususta israr etmemeni rica ederim, dedi. Çünkü beni bu katî fikirden kimse vaz geçiremez. Ben de, silâhla vatanıma hizmet etmek istiyorum.

Turan cevap vermedi, sonra birdenbire vazifesini hatırladı. Hemen yerinden kalktı:

— O halde, dedi; derhal hareket etmelisin.. Çünkü ben de, bana verilen vazifeyi başarmak için hemen hareket edeceğim..

Meliha bir sıçrayışta yerinden kalktı. Atlara doğru gittiler.. Melihanın bindiği at ölmüştü. Arapların bıraktığı atlardan ikisi orada duruyordu. Meliha bunlardan birisini seçti.

Turan:

— Gel kardeşim, alnımdan öpeyim dedi.. Belki bir daha görüşemeyeceğiz. .

Gözleri yaşarmıştı. .

Kucaklaştılar.. Sonra.. Atlarına atladılar.. Pek az sonra yekdiğerine muhalif cihete giden atılar göz den kaybolmuştu.

* * *

Askerler istirahat ediyorlardı. Herkes bir tarafa çekilmişti; konuşuyorlardı; bölüğün aşçı başısı vazifesile meşguldü. Yemeği hazırlıyordu. Şatonun alt katında, bahçeye nazır bir köşesinde bir oda vardı. Burası mutbak olarak intihap edilmişti.

Biraz da aşçımızdan bahsedelim: Bu, çok neşeli, şen, daima gülen bir adamdı. Çok şişmandı; kocaman göbeği onun seri hareketine mâni olacak bir derecede idi.

Onun bu şişmanlığından kinaye olarak kendisine; Tuluk Hüseyin! diyorlardı. Fakat sanatında hakikaten mahir bir ahçı idi. Kendisi Bolulu idi. Ve o, ahçılar memleketine mensup olmakla iftihar ederdi. Ahçıbaşımızla hiç geçinemiyen ve ona daima muziplikler eden bir asker vardı: Hasan. Bu adam, zayıf, ince, uzun zoylu idi. Zayıf olmasından kinaye olarak arkadaşları ona İskelet! ismini takmışlardı. Tuluk Hüseyinle İskelet Hasan hiç geçinemezlerdi. Buna rağmen yekdiğerini büyük bir muhabbetle severlerdi. Bazan aralarında bir mücadele olur, bir kaç dakika süren bir kavgadan sonra derhal barışırlar... Sanki kavga eden onlar değilmiş ve kırk yıllık ahbapmışlar gibi sohbet etmeğe başlarlar! Tuluk Hüseyin mutfakta yemek hazırlamakla meşguldü. Yavaşça, hiç ses çıkarmadan mutfak odasına gitti. Bu sırada Tuluk Hüseyin bahçeye çıkmıştı. Onun dışarıda bulunmasını fırsat bilerek odaya girdi. Masa üzerinde bir tencere vardı. Yaklaşınca bunun bulaşık suyu ile dolu olduğunu gördü. Tencereyi aldı, oda kapısını kapadı, kendisi de kapının arkasına saklandı. Tam bu sırada Tuluk Hüseyin bahçeden içeriye giriyordu. Kapıyı açar açmaz İskelet tencereyi onun başından aşağı boşalttı! Neye uğradığını bir türlü anlayamayan zavallı Hüseyin başından bulaşık suları akarak içeri girdi Çok gülnç bir vaziyete girmişti! Onu bu halde görünce İskelet kahkahalarla gülmeğe başladı. Tuluk Hüseyin kendisine bu oyunu oynayanın kim olduğunu anlayınca müthiş bir tehevvüre kapıldı. Ve derhal onun üzerine atıldı. İskelet zayıf vücudunun çevikliğinden istifade ederek bir sıçrayışta dışarı çıktı. Arkasından ahçı onu takip ediyordu. Zavallı şişman ahçı koşamıyordu... Bir ördek gibi iki yana sallanarak yürüyor, elindeki kepçeyi sallayarak bağırıyordu. Başından mütemadiyen sular akıyordu; bu vaziyette İskelet tavşan gibi koşarak, Tuluk kaplumbağa gibi yürüyerek koğuşa girdiler.. Onları bu halde görünce bütün askerler gülüşmeğe başladılar. Tuluk elindeki kepçeyi havada sallayarak bağırıyor:

— Ah! seni bir yakalarsam .. Bu sefer elimden zor kurtulursun! diyordu.

Bu kovalamaca oyunu cidden şayanı temaşa idi! Bu aralık İskeletin aklına birden bire şeytanca bir fikir geldi. Duvarda bir ip asılı duruyordu. Derhal ipi aldı. Ve bir kement hazırladı... Tuluk ona doğru ilerliyordu. İskelet, mahirane olduğu kadar seri bir hareketle ipi Tuluğun üzerine attı ve çekti. Kement Tuluğun beline sarılmış ve bu ânî darbe ile yere yuvarlanıvermişti. Zavallının elinden hiç bırakmadığı aziz arkadaşı ve yegâne silâhı olan kepçe bir adım ileriye fırlamıştı. Zavallı adam yerde kıvranıyor, şisman vücudunu kaldırmağa çalışıyordu. Herkes kahkaha ile gülüyor ve bu manzarayı alkışlayarak bağırıyordu:

— Gayret, koca göbekli gayret!

Tuluk, büyük bir gayret sarfederek kalkmağa muvaffak oldu. Askerler alkışlayarak bağırdılar:

— Yaşa Tuluk!!..

Askerler çılgıncasına alkışlıyorlardı. Tam bu sırada değirmenin kapısı önünde bir gürültü oldu, bir ayak sesi işitildi ve kapıdan içeriye bir genç kız girdi. Askerler yerlerinden fırladılar ve hayretle bağırdılar:

— Değirmencinin kızı!..

(Bitmedi)

TARIHI TEFRIKA : 95

Her hakkı mahfuzdur. *Yazan: Son Yemen valisi Mahmut NEDİM*

Arab soruyor : "İstanbulda halk martin mi taşır?,,

Parasızlık sıkıntısı içinde silâh bolluğu - Harb senelerinde Yemen - Arabın feryadı !

Yolsuz, köprüsüz, kanalsız, Allahın yarattığı halde kalmış bir top - rak... Fakat ana yurdun baba yiğit Mehmetciklerine, ve bu Mehmet - ciklerin ana ve baba kadınlarının buğazlarından koparılmış oraya atılmış altınlarına mezar olmuş bir toprak.. Düşününüz bir kere kos koca Yemende bizim on beş yirmi kışlamız, sekiz on mektep binamız, dört beş hükûmet dairemiz ve hastahanemiz.. ve işte o kadar, başka bir şeyimiz yoktu. (1)

Buna mukabil bu kıtada bütün halk mübalagasız söyliyorum, ye - disinden yetmişine kadar müsellâhtı. Orada her şey silâhtır. Aç, çıplak; hasta, fakir.. Kim olursa olsun mutlaka omuzunda bir silâhı var - dır. Bu silâhların Yemene nasıl girdiğini yazmıştım. Yemen pazarlarında silâh, buğday, hurma, kahve, gaz gibi satılırdı. Buna mâni olabilmek gayri mümkündü. Bu silâhlar ve mühimmatı dünyanın hiç bir yerinde bu kadar ucuz fiatla satılamaz. Bunları âdeta bedava vermemiş olmak için, belki sadece nakil ücreti almarak dağıtırlardı. Seneler le, senelerle bu böyle devam etmiştir. Bu silâhlar vâkıa yalnız bize karşı istimal edilmezdi. Oralarda kan davalarına bu meşum âdete biz bir türlü mâni olamamıştık. Meselâ bir kabileye mensup herhangi bir adam diğer bir kabile mıntakasında vuruldu mu o kabile efradına ötekilerden birini vurmak farz olur. Bu, karşılarına ilk çıkacak masum bir bedbahttır. Bunun mânasızlığını anlatmak için neler yapmadım. Fakat bu hususta onlara söz dinletebilmek gayri mümkündü. Bunun ancak bütün memlekette asayişi mükemmelen temin edebilmekle önüne geçilebilirdi ki, bizim de bu işe muvaffak olabilmemiz bir türlü kabil olamamıştır.

... sekiz yaşındaki bir bacaksızın omuzundaki kendinden büyük gravya martini bazen dört beş cana kıymıştır. Daha da kimbilir ne kanlar dökecektir.

Bir gün bir şeyh bana sormuştu;

— İstanbulda halk ne silâhı taşır, onlar da bizim gibi martin mi kullanırlar ?

Bu saf adama gülerek;

— Orada silâhla gezen yaktur. Sade asker silâhlıdır. Onlar da şehirde dolaşırlarken silâhsızdırlar. Dediğim zaman ağzı bir karış açılmış ve;

— Ya vali, demişti, neden benim le alay ediyorsun, silâhsız adam olur mu ?

Ona söylediğimin doğru olduğunu anlatmak için bir hayli şeyler dedikten sonra:

— İstersen seni İstanbula göndereyim de, gözlerinle gör, fakat ora ya giderken silâhını beraber götüremezsin, burada bırakmalısın de - miştim.

Adamcağızın namusuna taarruz e dilmiş gibi birdenbire köpürerek:

— İmkânı yok ya vali, imkânı yok diye bağırmış, ve yanımdan uzaklaşırken ilâve etmişti:

— Ben ancak mezara silâhsız giderim. Ben sağ kaldıkça silâhım - dan ayıracak hiç bir kuvvet yoktur. Allah bana bunu göstermesin.

Bu, Yemenlinin hâleti ruhiyesini göstermeğe kifayet eder sanırım.

Esasen bu hal yalnız Yemene mahsus ta değildir. Bütün Cezire - tülârap aşağı yukarı ayni vaziyettedir .

Maamafih harbi umumîde biz bu halden istifade etmedik te diyeme - yiz. Yemende ne kadar parasızlık sıkıntısı çektikçe, o kadar da silâh ve cephane bolluğu içinde idik. Aleyhimize kullanılsın diye bu kıtaya yığın yığın silâh sokanlar son demde bütün bu silâhların bizzat kendilerine çevrildiğini görebildiler.

Almanların meşhur Emden kruvazörleri büyük seferini şerefle bitirdikten sonra efradı tarafından batırılmış ve bunlar ele geçirdikle- hillerine gelmişlerdi. Bu zabitan ve efradın, deniz yolları kapalı olduğu için karadan Suriyeye sevkedilmeleri iktiza ediyordu. Bu husus ta bir çare bulunciya kadar Alman bahriyelileri bir müddet bize misafir oldular. Yemende her rast geldiklerinin omuzunda bir silâh gören Almanlar hayret etmişlerdi. Fon Müller bana bu hayretini gizliyemiyerek:

— Halkı baştan aşağı teslih etmişsiniz. Bu kadarı fazla değil mi, bu teslihat kime karşı? Diye sormuştu,

— Bizzat bize karşı !

— Anlıyamadım.

— Tekrar ediyorum, bu halk bizzat bize, yani Osmanlı hükûmetine karşı teslih edilmiştir .

Alman zabitinin hâlâ anlıyamadığını ona şöyle izah ettim:

— Bunları teslih eden biz değiliz. Senelerdenberi bu işi yapan İngiliz, Fransız, ve İtalyanlardır. Kar şımızdaki müstemlekelere gidersenizodun yığınları gibi silâh yığınlarının sahillerimize taşınmak üzere gemi beklediklerini görürdünüz. Evet bunları teslih eden bugünkü düşmanlarımızdır. Fakat tali şimdi bu silâhları onlara karşı kullanmak fırsatını bize vermiş oldu.

Alman bahriyelisi gene hayretle sordu:

— Peki gözlerinizin önünde yapılan ve senelerle sürdüğünü söylediğiniz bu cinayete neden müsaade ettiniz, asıl anlıyamadığım nokta budur?

Ona uzun uzadıya, bir kelime ile, bir tarih anlattım. Bunu anlatmak için ben zaten fırsat bekliyordum. Çünkü bu kahraman bahriyelilerin Yemenden — Hiç olmazsa bir müddet için — ayrılmamalarını istiyordum. Onların orda kalmasını belki İmam Yahya hoş görmiyecekti. Fakat ben İmamı bu hususta idare edeceğimden emindim. Bahriyeliler ise derhal İstanbula oradan memleketlerine gitmek için emir aldıklarından bahsederek yola çıkmak istiyorlardı. Yol... Fakat hangi yol?

Bunu kanlaarı kaynayan, arkalarında kos koca bir kahramanlık tarihi bırakmış olan bu gürbüz delikanlılara anlatabilmek çok müşküldü.

— Emir aldık, hareket etmeliyiz diyorlardı.

İşte uzun uzadıya anlattığımı söylediğim vaziyet onların bir müddet için Yemende kalmalarını icap ettirecek kadar sarih olduğu için Alman zabitinin nihayet San'ada kalmağa muvafakat edeceğini zannetmiştim. Dedim ki:

— Buradan hareketinizden itibaren günlerle geçeceğiniz yollar hep böyle başsız, söz anlamaz, bilhassa kendilerinden olmayanlara karşı büyük bir taassupla âdeta düşman olan cahil ve müsellâh insanlarla doludur. Siz ise ne dil biliyorsunuz, ne de bu iklime alışıksınız. Sonra da hiristiyansınız. Vâkıa bu kabileler resmen bizim tebalarımızdır. İleride Mekke Emiri Şerif Hüseyin bu hükûmetin bir adamıdır. (1). Bütün bunlara rağmen bence yol yoktur. Bu çöller sizin için tehlike ve muhatara ile doludur. Bence bir müddet burada bize misafir olun. Düşünelim, yazalım, ben sizi burada alakoymak me'uliyetini üzerime alıyorum. Böylece yazarım. Ben bırakmadımı derim. Belki emin bir yol, bir çare buluruz. Hem bunca zamandır yoruldunuz, burada bir müddet istirahat edersiniz.

(Bitmedi)

(1) Sanada bir darülmuallimin, bir idadi, bir askerî rüştî, sanayi mektebi biri kızlara mahsus olmak üzere on beş kadar iptidaî mektebi Taazda bir askerî rüştî, Hüdeydede leylî meccanî bir rüştî ve bütün kazalarda birer iptidaî mektebimiz vardı. Bunlardan başka muhtelif yerlerde yapılmış ve çoğu harap kalelerimiz olduğunu da unutmamalıyım. Askerin iaşesi için yapılmış depolar, dört adet te değir-

Karar Berlinde nasıl karşılandı

Başı 1 inci sahifede

saya azimetinden evvel mevcud olan taahhütlerden gayri hiç bir teahhüde girişilmemiş olduğu hakkında teminat vermiş ve Almanyanın 16 mart tarihli beyannamesine kadar elde edilmiş olan neticelerin muhafaza edilmiş olduğunu söylemiştir.

Başbakan bundan sonra Stresa konferansında elde edilmiş olan neticeleri hülâsa etmiş ve bilhassa bu neticelerin en mühimminin ve en ziyade ehemmiyete şayan olanının büyük Britanya Fransa ve İtalyanın aralarındaki tesanüt ve vahdeti ilân etmeleri ve evvelce yapmış oldukları beyanatların hiç birinden nükûl etmemeleri ve girişmiş olduklar ıişe devam eylemeleri olduğunu ilâve etmitşir. Başbakan, sözüne devamla demiştir ki:

"İstikbale büyük bir ümit ile intizar edebiliriz. Çünkü bu üç memleketin ittihadı hiç kimse aleyhine müteveccih değildir. Bu üç memleket, sulhün muhafazası ve her hangi bir milletin taarruza uğraması tehlikesinin def'i için diğer milletlerin de kendilerine iltihak etmelerini istemektedir.

Lokarno muahedenamesinin bize tahmil etmekte olduğu taahhütleri teyit ettik ve bunlara sadık kalacağız.,,

Bay Makdonald, dün Avam kamarasında şarkî ve merkezî Avrupanın emniyetine dair irat etmiş olduğu nutku hülâsa ettikten sonra 3 Şubat tarihli İngiliz - Fransız beyannamesini hatırlatmış ve vaziyetin aslâh bulmakta olduğu bir ırada 16 mart tarihli Alman beyannamesinin ortaya çıkmış olduğunu ve bu beyannamenin Almanyanın askerî hava kuvvetinin artmakta olduğunu göstermesi itibariyle büyük bir tesir icra etmiş olduğunu ilâve eylemiştir. Bay Makdonalda göre bu hâdiseler, Avrupa ve İngiliz efkârı umumiyeleri üezrinde yeni ve ihtilâl engiz bir tesir hâsıl etmiştir. Bir muahedename ahkâmının ihlâl edilmesi şurişi mucib bir halde ve Almanyanın hareketi, milletler arasındaki mütekabil itimadı kökünden sarsmıştır. Zira bu hareket harpten sonra yapılacak olan en mühim belki de en teşvikkâr müzakerelerin - ki bunlara iştiraki Almanya da kabul etmiş idi - arefesinde yapılmıştır.

Başbakan, cihan sulhü meselesinde her şeye rağmen ümitvardır. Mumaileyh son söz olarak şöyle demiştir:

"Stresa konferansı, ruhu muhafaza, kararları tatbik ve gayeleri takib edildiği takdirde, siyasî havada bulutları dağıtmağa ve sulh güneşinin çehresini göstermesine yardımı dokunacaktır.,,

Romar konferansına iştirak

LONDRA, 18 (A.A.) — Cenevre - den bildirildiğine göre, uluslar kurumunun kararından sonra, Almanyanın Roma konferansına iştiraki muhtemel değildir. Salâhiyettar mahafil Roma konferansının, alâkadar devletler arasında bir ademi müdahale misakının imzalanması ve Avusturya, Bulgaristan ve Macaristana askeri haklar veren bir tavsiyenin bu devletler tarafından uluslar kurumuna verilmesi ile neticelenmesini ümid etmektedirler. Diğer taraftan, Daily Telegraf gazetesinin Cenevre muhabiri, şu havadisi vermetkedir:

— Konseyin kararından yarım saat evvel, bu kararın, Danimarka murahhası teklifi yolunda alınması için çok çalışılmış idi. Telefonla bu murahhas ile muhabere eden Alman Dış Bakanlığı, karar menfi bir şekilde alındığı takdirde, Bay Hitler'in diğer devlet - lerle hiç bir arsıulusal müzakerelere girmekten imtina edeceği bildirilmekte idi.

Roma kararı nasıl karşılandı

ROMA, 18 (A.A.) — Dün Cenevrede verilen müttehid reyler, Romada memnuniyet verici akisler uyandırmıştır. Bilhassa tasvib edilen Lehistanın tarzı hareketinin Romada toplanacak olan Tuna konferansı için müsaid bir başlangıç teşkil ettiği söylenilmektedir. Cenevre kararınnı, Avrupanın muhtelif mühim meselelerinin ileride müsaid bir şekilde halledilmeleri için bir teminat teşkil ettiği kabul edilmektedir. Diğer taraftan bu kararın, Avusturya, Macaristan ve Bulgaristan hakkında mevcud muahedelerin askeri kısımlarının bu hükûmetler lehine muslihane bir şekilde tadiline mâni olmıyacağı memnuniyetle kaydedilmektedir.

Almanyaya tebliğ

BERLIN, 18 (A.A.) — İngiltere ve İtalya sefirleri Lokarno andlaşmasının temini meriyetini tazammun eden müşterek beyannameyi Alman hükûmetine tevdi etmişlerdir.

Uluslar Kurumu Konseyinde

CENEVRE, 18 (A.A.) — Konseyin fevkalâde içtima devresi dün saat 18 de kapanmıştır. Konsey, İngiltere, Kanada, Şili, Ispanya, Fransa, Macaristan, İtalya, Felemenk, Lehistan, Portekiz, Türkiye, Sovyet Rusya ve Yugoslavyayı, dün kabul edilen Fransız-İngiliz - İtalyan teklifi mucibince, muahedelerin tek taraflı ihlâline karşı alınacak tedbirleri tetikk edecek komiteye iştirake davet etmitşir.

Almanyanın alacağı vaziyet

BERLIN, 18 (A.A.) — Alman istihbarat bürosu tebliğ ediyor: Almanya, Cenevre hâdiseleri karşısında, ancak mütemmin beyanatta bulunulub bulunulmıyacağını gördükten sonra bir vaziyet alacaktır. Cenevre kararı her türlü ahlâkî ve hukukî esastan mahrumdur. Uluslar kurumu Almanya ile kendisi arasındaki köprüyü kesmek suretile kendi kendine şiddetli bir darbe indirmiştir. Bu köprüyü yeniden kurmak Uluslar kurumunun işidir.

Röyter Ajansı bildiriyor: Bay Hitler doğumunun yıldönümü olan cumartesi günü Berline gelmiyecek ve bunu Bavyerada geçirecektir. Binaenaleyh uluslar kurumu konseyinin tak bih kararına karşı bu hafta içinde Almanyada bir hareket vukuu muhtemel değildir.

Almanya, verilen karara hayret etmiyor

BERLIN, 18 (A.A.) — Havas Muhabirinden: Uluslar kurumu konseyinin Fransız - İngiliz - İtalyan kararını kabul eylediği haberi üzerine bütün gün, Alman hükûmeti, resmen harekete geçmemiştir. Matbuatın neşriyat tarzı son günlerde, cihan efkârı umumiyesi üzerinde bir tazyik yapmağa açıktan açığa çalışmıştır. Maamafih, Alman siyasal mahafili, vaziyeti önceden kavramış oldukları için Cenevre - de verilen hükümden pek fazla mütehayyir olmamışlardır.

Berlinde "Cenevre'nin meydan okuması" diye tavsif edilen bu vakıaya karşı, Almanyanın ne suretle mukabele edeceği cayi sual görünmektedir. Berlin'de dün öğleden sonra sırf malûmat kabilinden bildireceğimiz en acaib şayialar deveran etmiştir.

Bazı rivayetlere nazaran, Almanya Versay muahedesini toptan feshetmeği düşünüyormuş.

Kap ıaçık duruyor

LONDRA, 18 (A.A.) — Daily Telegraph gazetesi, Başvekil Mac Donald'ın Stresa konferansına taallûk eden beyanatını tefsir ile diyor ki:

"Bu, yalnız 3 kişi arasında kalacak bir iş değildir. Almanyanın her noktada teşriki mesaisi hem memul, hem de matlûptur. Kapı açıkduruyor.,,

Times gazetesi, uluslar kurumu konseyinin kararındaki ifade tarzını kusursuz görmekle beraber, Almanyanın Versay muahedesini süngülerin tehdidi altında ve protestosunu kaydederek imzalamış olduğunun konsey tarafından hesaba katılmamış olmasına esef ediyor. Bu gazete diyor ki:

"Nasyonal sosyalizm, Versay muahedesine karşı bir nevi isyandı. ve bu esaslı hakikat, tamamile göz önünde tutulmadıkça, Avrupanın sulhü, sıkıntılı bir fasıladan başka birşey olmıyacaktır.,,

Gene bazı rivayetlere göre de, Paris, Londra ve Romadaki elçilerini geriye çağıracak ve yahud ki Ren nehri sol sahilinin gayri askerî bir şekle ifrağı yüzünden, hükümrani haklarının tahdidini badema kabul edemiyeceğini bildirecekmiş.

Hakikata daha yakın görünen birtakım şayialara nazaran da, Alman hükûmeti, dahilî siyasasında gürültülü olmakla beraber, daha az tehlikeli bazı hareketler derpiş ediyormuş. Ezcümle, Hitler'in, kendi dahilî siyasasının heyeti umumiyesi hakkında reyiamma müracaat edeceği söylenmiştir ve dün akşam, kendisi, radyoda bir nutuk söyliyerek, bütün Alman milleti huzurunda bütün dünyaya karşı protestoda bulunacaktı.

Bu ane kadar, bunların hiç biri olmadı.

Maamafih, bu şayiaların hepsi de, Alman mahafilinde hüküm süren şiddetli asabiyete delil sayılır.

Dünkü gazeteler, Cenevre hakimlerini tel'in etmekle kalmışlardır.

Vatanî hizmet tertibinden maaş alanlar

ANKARA, 18 (Telefonla) — Vatanî hizmet tertibinden maaş alanların istihkaklarının tekaüt ve yetim maaşlarında olduğu gibi üç aylık olarak peşinen tediyesini temin maksadile hükûmet 1935 muvazenei umumiye kanun lâyihasına bir madde koymuştur.

Bütçe çıktıktan sonra bu maaşların peşin verilmesine haziranda başlanacaktır.

Bay İbrahim Tali

EDIRNE, 18 (A.A.) — Iki hafta evvel İçişleri Bakanı Bay Şükrü Kaya ile birlikte Ankaraya giden Trakya umumî müfettişi Tali Ongören dün akşam yanında iskân müşaviri olduğu halde Tekirdağı - Biga - Karabiga - Çanakkale - Gelibolu ve Keşana uğrıyarak şehrimize dönmüştür.

Boğazların tahkimi zaruridir

Başı 1 inci sahifede

için lâzım olan tayakkuzla birlikte barışın pekleştirilmesi yolundaki bütün gayretlere samimî bir surette iştirakten hali kalmıyan Türkiyenin, bu sahadaki yüksek faaliyetinin kendisini gayri müsavi bir muameleye maruz bırakabilmesini kabul edemiyeceğidir.

Buna binaen, askerî noktai nazardan muahedeler mevzuu bahis oldukça, yine askerî hükümler ihtiva eden Lozan muahedesinin sükûtla geçiştirilmesi tabiidir. Bu vesile ile, tam bir müsavat ve mütekabiliyet rejimi altında herkese azamî emniyet arzetmekte olduğumuzu kaydetmekliğime müsaadenizi rica ederim. Barış ve emniyet için bütün arsıulusal taahhütlere iştirake âmadeyiz. Karar projesinin müzakeresi vesilesile bu beyanatta bulunmaya lüzum görmekliğim, şu anda meselenin esasını ortaya koymak için değil, Türkiyenin görüş tarzını size bildirmek içindir. Bununla beraber, şurasını tasrih ederim ki, boğazlar rejiminde yapılacak muhtemel anlaşmalar, bizim düşüncemizde, boğazların serbestliği rejimini asla müteessir edemiyecektir.,,

İtalya, İngiltere ve Fransa, nazik bir tarzda olmakla beraber, ihtirazî kayıtlarını serdettiler. Sovyet delegesi Bay Litvinof, Bay Tevfik Rüştü Arasın bu beyanatını tamamile tasvip ve takviye etti. Diğer konsey azası bu hususta söz almamışlardır.

İngilizlerin kanaati

LONDRA, 18 A.A. — Londra mahafili, uluslar kurumu konseyini dün izhar eylemiş olduğu birlik delilinden ve ezcümle Polonya ve bazı cenubî Amerika devletlerinin tavır ve hareketinden memnuniyet göstermektedir.

Dünkü kabine toplantısını müteakıp, konsey içtimaında Tevfik Rüştü Aras tarafından ortaya konulan Çanakkale boğazı vaziyetinin tadili keyfiyetinin Roma konferansına taallûk eder bir madde olduğu kaydedilmekte idi. Türk askerî kuvvetlerinin sevkülceyş vaziyeti kâfi derecede emniyeti kâfil bulunduğu ve mıntakaya vukubulacak herhangi bir tecavüzün arsıulusal müdaheleyi davet edeceği ve Balkanlarda yeni birtakım andlaşmalar akdinin bu emniyeti daha da takviye eyliyeceği, bu münasebetle tezkâr olunmaktadır.

Almanyanın deniz metalibine gelince, bunların 3-2 tarihindeki teklifler cümlesinden ayırd edilemiyeceği ve ancak emniyetin istikrarı temin olunduktan sonra ve Versay andlaşmasının beşinci maddesinin yerine geçecek bir uzlaşmanın çerçevesi dahilinde olmak şartile nazarı dikkate alınabileceği mütalea edilmetkedir.

Fransız gazeteleri ne diyor?

Bay Tevfik Rüştü Aras tarafından ortaya atılan boğazlar meselesini zikreden ayni gazete, diyor ki:

"Boğazların tahkimini istemekle Türkler, müdafaa müsavatı prensibini haklı bir şekilde tefsir etmiş bulunuyorlar. Esasen Türkler, geçidi serbest bırakacaklarını ilâve etmektedirler.,,

Övr gazetesi, diyor ki:

"Türkiyenin beyanatının mânası şudur: Balkan misakına mensup devletler büyük devletler, boğazların tahkimine müsaade ettikleri takdirde ,diğer ulusların silâhlanmasına iştirak edecekler - dir. Bu hareket tarzı, çok mantıkîdir.

Balkan itilâfı konseyinde

CENEVRE, 18 A.A. — Balkan itilâfı konseyi, mayısın 10 unda Bükreşte akdedeceği toplantının programını tetkik etmiştir.

Ankarada Rus artistleri bir tiyatro sergisi açtılar

ANKARA, 18 (A.A.) — Sovyet Rusya büyük artistlerinin vermekte oldukları festival münasebetile, halkevi salonunda Moskova büyük tiyatrosunun geçirdiği tarihî safhalar ile bugünkü vaziyetini ve çalışma tarzını gösteren bir resim sergisi açılmış bulunmaktadır.

Çok şayanı dikkat 300 e yakın fotoğraftan mürekkep olan bu sergi, büyük tiyatronun gerek Türkiyeye gelen, gerek halen Sovyet Rusyada bulunan büyük artistlerinin muhtelif sahne kıyafetlerile alınmış resimlerini de ihtiva etmektedir .

Çimento fiatları İndiriliyor

Başı 1 inci sahifede

başlamış ve mevcud fabrikalarımız bu istihlâki karşılayabilmek için her an artan bir kudretle, bilhassa son zamanlarda, azamî kapasitelerine yaklaşmışlardır.

Bu müsaid vaziyeti gören Bakanlığımız çimentonun maliyet ve satış fiyatlarını tetkik ile aşağıdaki neticelere varmıştır:

A — Memleketin muhtelif mıntakalarında muhtelif fiyatlarla satılan çimentonun İstanbul fabrikalarında 1934 yılı vasatî fiyatı 26,5 lira olduğu anlaşılmıştır.

B — Çimentonun, 1 numaralı bende söylenen sebebler altında, azami 22 buçuk liraya satılması mümkün görülmüştür.

Bu fiyat bir ton çimentonun Istanbul fabrikalarında, nakliye vasıtaları için de her türlü resim ve tekâlif dahil olmak üzere, teslim fiyatıdır.

2 — Çimentonun yurd bayındırlığı işleri üzerine olan büyük tesiri ehemmiyetle gözönünde bulundurulduğu için çimento üzerine konmuş vergi ve resimlerin azaltılması hakkında Kamutaya bir kanun lâyihası sunulacak ve onaylanırsa B fıkrasında bildirilen fiyat, azalan vergi ve resim yekûnu kadar, ayrıca indirilecektir.

3 — Şimdiye kadar fabrikalarca çimentonun İstanbuldan başka yerlerde satış fiyatları için özel bir tarife tatbik edilmekte idi. Bundan böyle bu yerlerdeki satış fiyatı B fıkrasında gösterilen İstanbul teslim fiyatına, ancak o mahalle kadar sevk için icab edecek nakil ve bu nakle ait diğer masraflar katılarak esaslanabilecektir.

Bu suretle buluncak satış fiyatlarının gözetilmesi ayrıca yazılacaktır.

Akşehirde Elektrik

AKŞEHİR, (Milliyet) — Afyonkarahisardan uzanan Sultan dağlarının Konya Afyon arasında güzel bir derenin iki tarafına yaslanmış ve zümrüt gibi yeşil dağa belini bağlamış olan Akşehir, yaslandığı bu zümrüt dağın bol sular saçan deresinin bir saat mesafesinden Akşehire kadar fennî bir şekilde yapılan tesisat sayesinde (Şarlak) adiyla anılan ve kireç nisbeti binde on üç olan temiz ve güzel bir su belediyemiz heyetinin ve Akşehir bankasının başbaşa çalışmaları sayesinde şehre isale edilmiş ve evlere bile verilmiştir. Bizi çok temiz ve güzel bir suya kavuşturan Sultan dağlarının etekleri şimdi biz Akşehirlilere her yıl on binlerce lira sarfedilerek mazotla elde edilen yaltırığa da kavuşturacaktır.

Akşehir belediyesiyle Akşehir bankasının çok yerinde düşünen başkanları ve arkadaşlarının gayretleriyle benzeri bir çok şehir ve kasabalarda bulunmıyan ve sukutu 262 metre ve azamî beygir kuvveti (470), vasatî beygir kuvveti 335 senevi 2,100,000 kilovat elektrik istihsal etmek kudretinde olan yeni tesisattan ayrıca istasyona 63,000 voltluk bir kablo hattı verilmiştir. Bu kablo ile yüz beygir kuvvetinde elektrik verilecek ve istasyonda yapılması beklenen fabrika ve silo bu kuvvetten istifade edecektir. Elektrik küçük ve büyük sanayie kilovatı 3 - 4 kuruştan verilecek ve bu suretle memleket sanayiinin büyümesi ve ilerlemesinde de faydası olacaktır. Evlerdeki tenvirat için beher kilovatın azami 15 kuruştan verilmesi düşünülmektedir.

İstanbul Gayrimübadiller Komisyonundan:

D. No.	Semti ve Mahallesi	Sokağı	Emlâk No.	Cinsi ve Hissesi	Hisseye göre Muhammen Kıymeti	
3481	Beyoğlu Hüseyinağa	Gölbaşı	59	57 metre arsa	342	Açık arttırma
4008	Galata Arapcamii	Taflan Alamesçıt Atmaca	2-4- 5-7-9	83,50 metre arsanın 1-12 hissesi	490	Açık arttırma
4253	Tarabya	Beyoğlu eski Şapçı yeni	5	Ahşab hanenin 1-2 hissesi	1236	Kapalı zarf
4743	Usküdar Yenimahalle	Eski Toprak Yeni Baybeği	28-30 32-34-	Kâgir hane ve kuyu ve üç kıt'a 516 metre arsanın 1-2 hissesi	783	Açık arttırma
5135	Edirnekapı Hatice Sultan	Eski Çukur bostan yeni Hasan Fehmi Paşa	78	Ahşab hane ve bahçenin 8-12 hissesi	1010	Kapalı zarf
5163	Beyoğlu Kurtuluş	Çarkişi	12	88 metre arsı	264	Açık arttırma
5321	Ayvansaray eski Mustafapaşa	Kilise	29	Kâgir hane ve bahçe	2364	Kapalı zarf
5323	Beyoğlu Yenişehir	Eczacı eski yeni Kükürtlü ve Kaytancı	17	Ahşab hane ve bahçenin 96-120 hissesi	720	Açık arttırma
5333	Edirnekapı Çakırağa	Hançerli Kilise	9	81 metre arsanın 2-3 His,	304	Açık arttırma
5335	Beyoğlu Kamerhatun	Eski Boyacı, yeni Tayyareci Riza	23	Kâgir hanenin 6-16 hissesi	1092	Kapalı zarf

Yukarıda evsafı yazılı gayrimenkuller on gün müddetle satışa çıkarılmıştır. Ihaleleri 1-5-935 tarihine tesadüf eder

Osmanlıcadan türkçeye karşılıklar kılavuzu

Listenin neşrine devam ediyoruz

1 — Öz türkçe köklerden gelen sözlerin karşısına (T. Kö.) beldeği (alâmeti) konmuştur. Bunların her biri hakkında sırası ile uzmanlarımızın (mütehassıs) yazılarını gazetelere vereceğiz.

2 — Yeni konan karşılıkların iyi ayırd edilmesi için, gereğine göre fransızcaları de yazılmış, ayrıca örnekler de konulmuştur.

3 — Kökü türkçe olan kelimelerin bugünkü işlenmiş ve kullanılan şekilleri alınmıştır: Aslı* ak *olan* hak, *aslı* ügüm *olan* hüküm, *türkçe* "çek,, *kökünden gelen* şekil *gibi.

İltisak noktası — Kavşıt noktası
Örnek: Toros demiryolıyle Ankara Demiryolunun iltisak noktası Eskişehirdir — Toros demiryolıyle Ankara demiryolunun kavşıt noktası Eskişehirdir.

Mülâsık — Bitişik, kavuşuk
Örnek: Fıtraten biribirine merbut değil, belki mülâsık denilebilecek derecede — Yaradılıştan biribirine bağlı değil, belki bitişik denilebilecek derecede.

İltibas — Benzeşim
Örnek: Arabîde "sin,, ile yazılan ihtisas ile "sat,, ile yazılan ihtisas iltibaslarını ref'etmek iyidir — Arabçada "sin,, li ihtisas ve «sat» lı ihtısas benzeşimlerini kaldırmak iyidir.

İltica etmek — Sığınmak
Örnek: Bu işte de afvı âlinize iltica etmek isterim — Bu işde de yüce bağışlamanıza sığınmak isterim.

İlticagâh, melce — Sığınak
Örnek: İlticagâhım olan sinei mader — Sığınağım olan ana kucağı.

Mülteci — Sığınık
Örnek: Siyasî mültecilere en çok müsamaha gösteren Türkiye'dir — Sıyasal sığınıkları en çok hoşgören Türkiye'dir.

İltihab — Yangı
Örnek: Yarasının iltihabı gayrıkabili tahammül acılara sebeb oldu — Yarasının yangısı dayanılmaz acılara sebeb oldu.

İltihak etmek — Katılmak
Örnek: Bu inkılâb kahramanlarının saffına ben de iltihak etmek isterim — Bu devrim bahadırlarının sırasına ben de katılmak isterim.

İltifat (teveccüh) — Yönel
Örnek: İltifatınız kalbimi serşarı mesar eyledi — Yöneliniz gönlümü sevinçle doldurdu.

İltifat (teveccüh) etmek — Yönelmek, yüze bakmak, hoş davranmak

İltima etmek — Parıldamak, yalpırdamak
Örnek: 1 — Semada iltima eden bir necmi zahire hasrı nazar ederek... — Gök yüzünde parıldayan parlak bir yıldıza gözünü dikerek...
2 — Ufk üzerinde ziyayı şemsin iltima ettiğini görenler... — Ufk üzerinde gün ışığının yalpırdadığını görenler...

İltimaat — Yalpırı
Örnek: İltimaat kamer, enzarımı taltif ediyordu — Ayın yalpırıları, gözlerimi okşuyordu.

İltimas (sahabet etmek) — Kayırmak
Örnek: Bu işin olması için bana biraz iltimas etmenizi rica ederim — Bu işin olması için beni biraz kayırmanızı dilerim.

İltiva — Kıvrım
Örnek: Üstündeki harirî fistanın iltivaları — Üstündeki ipek fistanın kıvrımları...

İltiyam bulmak — Onulmak
Örnek: Harbte aldığı ceriha iltiyam bulunca... — Savaşta aldığı yara onulunca...

İltizam etmek — Tutmak, yan çıkmak, yan olmak
Örnek: Siz beni iltizam ettikten sonra kimseden korkmam — Siz beni tuttuktan (Siz benden yan çıktıktan) sonra kimseden korkmam.

İlzam etmek — Susturmak
Örnek: Ne delil gösterdiysem cevabını verdi, beni ilzam etti — Ne kanıt gösterdiysem cevabını verdi, beni susturdu.

İma — İmay
Örnek: Anlıyana bir küçük ima yeter — Anlıyana bir küçük imay yeter.

İma etmek — İmaylamak
Örnek: İma etmek istediğiniz nokta gözümden kaçmış değildir — İmaylamak istediğiniz nokta gözümden kaçmış değildir.

İmal etmek — Yapmak
Örnek: Onun imal ettiği tarzda güzel koltukların emsali yoktur — Onun yaptığı yolda güzel koltukların benzeri yoktur.

İmalât — Yapım
Örnek: İmalât hitam bulmak üzere olduğu sırada — Yapım bitmek üzere olduğu sırada.

İmalâthane — Atölye (T. Kö.)

Mamul — Yapık
Örnek: Ceviz ağacından mamul bir dolab — Ceviz ağacından yapık bir dolap.

Ameli — Pratik (T. Kö.)

Nazarî — Teorik (T. Kö.)

İmale etmek — Çevirmek, yatırmak, eğmek
Örnek: 1 — Kalbinizi bu tarafa doğru imale eden sebeb — Yüreğinizi bu yana çeviren sebeb.
2 — Birçok uğraştıktan sonra istirhamımı is'afa imale edebildim — Birçok uğraştıktan sonra yalvardığımı yerine getirmeğe yatırabildim.
3 — Bir o yana, bir bu yana imale ederek beni de şaşırttınız — Bir o yana, bir bu yana eğerek beni de şaşırtınız.

İman — İnan
Örnek: Türklüğün terakki edeceğine, itilâ edeceğine imanımız vardır — Türklüğün ileri gideceğine, yükseleceğine inanımız vardır.

İmar etmek — Bayındırmak (Bak: âbadan)

İmdat etmek — Yardıma koşmak

İmdad — Yetişme, yardıma koşma

İmdad! — Yetiş!

İmha etmek — Yoketmek
Örnek: Harbın nihayetinde düşman ordularını imha eden büyük kumandan... — Savaşın sonunda düşman ordularını yok eden büyük komutan...

İmhal etmek — Önellemek, önel vermek
Örnek: Alacağınızı tediye etmek isterim; fakat biraz imhal etmenizi rica edeceğim — Alacağınızı ödemek isterim; ancak biraz önellemenizi (önel vermenizi) diliyeceğim.

Mühlet — Önel
Örnek: Size iki ay mühlet... ondan sonra beklemem — Size iki ay önel... ondan sonra beklemem.

İmkân — İmkân (T. Kö.)

Ademi imkân — İmkânsızlık

Adimülimkân — İmkânsız

Mümkün — İmkânlı

Mümkün kılmak — İmkânlaştırmak

Gayri mümkün — İmkânsız.

Gayri mümkün kılmak — İmkânsızlaştırmak.

İmlâ — İmlâ (T. Kö.)

İmlâ etmek — Doldurmak
Örnek: Bu lûtfunuz kalbimi hissiyatı meserretle imlâ eyledi — Bu kayranız yüreğimi sevinç duygularıyle doldurdu.

İmrar etmek — Geçirmek
Örnek: Gümrükten imrar edilen sandıklar — Gümrükten geçirilen sandıklar.

Mürur — Geçme
Örnek: Bu sokaktan yük arabalarının müruru memnudur — Bu sokaktan yük arabalarının geçmesi yasaktır.

İmsâk etmek — Kısınmak
Örnek: Sarfiyatta biraz imsâk etmek lâzım — Harcamada biraz kısınmak gerek.

İmtidad — Uzam, boy
Örnek: 1 — Bütün yol imtidadınca mamur köyler gördüm — Bütün yol uzamınca bayındır köyler gördüm.
2 — Dere imtidadınca sıra evler gördüm — Dere boyunca sıra evler gördüm.

İmtidad etmek — Uzamak
Örnek: Bugünkü içtima dörtte hitam bulacakken sekize kadar imtidad etti — Bugünkü toplantı dörtte bitecekken sekize kadar uzadı.

İmtihan — Sınaç
Örnek: Mekteb imtihanları mayıs sonunda icra olunuyor. — Okula sınaçları mayıs sonunda yapılıyor.

İmtihan etmek — Sınamak
Örnek: Gençleri imtihan etmek öyle ehemmiyetsiz bir iş değildir — Gençleri sınamak öyle önemsiz bir iş değildir.

Şifahî imtihan — Sözlü sınaç

Tahrirî imtihan — Yazılı sınaç

Tecrübe — Deneç
Örnek: Tecrübe, ulûmu hazıranın en mühim istinadgâhıdır — Deneç, bugünkü ilimlerin en önemli dayanağıdır

Tecrübe etmek — Denemek
Örnek: Bu izam ettiğiniz işi, müsaade ederseniz, bir de ben tecrübe edeyim — Bu büyüksediğiniz işi, izin verirseniz, bir de ben deneyim.

İmtina — Abay
Örnek: İmtinaa sebeb yok, reyinizi vermelisiniz — Abaya sebeb yok, oyunuzu vermelisiniz.

İmtina etmek — Abamak
Örnek: Böyle bir vazifeden imtina etmek için esbabı muhikka göstermelisiniz — Böyle bir ödevi abamak için haklı sebebler göstermelisiniz.

Reddetmek — Reddetmek (T. Kö.)

İmtisal etmek — Uymak
Örnek: Emrinize imtisal edeceğim — Emrinize uyacağım.

İmtisas etmek (mas) — Emmek

İmtiyaz — Bırakığ
Örnek: Çin, hututu hadidiyesini işletmek imtiyazını bir Alman kumpanyasına vermişti — Çin, demiryollarını işletmek bırakığını bir alman kumpanyasına vermişti.

İmtiyaz — Ayırt
Örnek: Vatandaşlar arasında imtiyaz düşünülemez — Yurddaşlar arasında ayırt düşünülemez.

İmtizaç etmek — Kaynaşmak
Örnek: İki düşman gayet eyi imtizaç ettiler — İki düşman pek eyi kaynaştılar.

İmtizaç etmek — Baydaşmak, geçinmek, uyuşmak
Örnek: Onunla imtizaç etmek zannedildiği kadar sühuletli değildir — Onunla baydaşmak (geçinmek, uyuşmak) sanıldığı kadar kolay değildir.

İmtizaçsız — Geçimsiz
Örnek: İmtizaçsız bir adam — Geçimsiz bir adam.

Ademi imtizaç — Birleşemezlik, geçinemezlik
Örnek: Aralarındaki ademi imtizaç yevmen feyevmen tezayüd ediyor — Aralarındaki birleşemezlik (geçinemezlik) günden güne artıyor.

İmza — İmza (T. Kö.)

İnadına — Zoruna

İn'am, inayet — Kayral

İnan — Dizgin
Örnek: Süvari, nagihan önündeki sahai fesihada irhayı inan ile — Atlı, birdenbire önündeki geniş alanda dizginleri gevşeterek...

İnbat — Bitim

İnbisat — Sünüm
Örnek: Cisimler hararet altında inbisata uğrarlar. — Cisimler hararet altında sünüme uğrarlar.

İnbisat etmek — Sünmek
Örnek: Her cismin inbisat etmek kabiliyeti bir değildir — Her cismin sünmek gücü bir değildir.

İncaz etmek — Sözünü yerine getirmek
Örnek: Merd olan verdiği sözü incaz eder — Er olan verdiği sözü yerine getirir.

İncimad etmek — Donmak
Örnek: Bürudetten incimad eden fukara — Soğuktan donan yoksullar.

Camit — Donuk, cansız
Örnek: 1 — Neye öyle camit bir tavır almışsın? — Neye öyle donuk bir duruş almışsın?
2 — Camid cisimlerde hayat yoktur — Cansız cisimlerde hayat yoktur.

İncizab etmek — Kapılmak, tutulmak
Örnek: Bu nazarfirib cemale incizab etmemek mümkün değil — Bu göz alıcı güzelliğe kapılmamak (tutulmamak) elden gelmiyor.

İnd — Yan, göre, - dikte
Örnek: 1 — Sizin indinizde bütün kudsî şeyler abestir — Size göre (sizin yanınızda) bütün kutsal şeyler boştur.
2 — İndelmüzakere — Konuşuldukta

İndi, keyfi — Kendiz

İndifa etmek — Fışkırmak
Örnek: Yanardağ indifa ediyor — Yanardağ fışkırıyor.

İndiras etmek — Batmak, kaybolmak, çökmek
Örnek: İndiras eden osmanlı imparatorluğu — Batan (çöken) osmanlı imparatorluğu.
2 — Münderis olmuş devletler — Kaybolmuş devletler.

İnfak etmek — Beslemek, yedirip içirmek, geçindirmek
Örnek: Bütün bir aileyi infak etmek kolay bir vazife değildir — Bütün bir ardayı beslemek (geçindirmek, yedirip içirmek) kolay bir ödev değildir.

Nafaka — Geçimlik
Örnek: Zevcesini tatlik etti, nafakasını veriyor — Karısını boşadı, geçimliğini veriyor.

İnfaz etmek — Geçirmek, yürütmek
Örnek: Dünyaya hükmünü infaz edenler bile böyle cüretkârane hareket etmemiştir — Dünyaya hükmünü geçirenler (yürütenler) bile böyle küstahça hareket etmemiştir.

Nüfuz — Geçme, işleme
Örnek: Yağmurun iliklerime kadar nüfuzu yüzünden hastalandım — Yağmurun iliklerime kadar geçmesi (işlemesi) yüzünden hastalandım.

Nüfuz (Tesir anlamına) — Etke
Örnek: Onun nüfuzu her yerde caridir — Onun etkesi her yerde yürür.

Nüfuz etmek — Geçmek, işlemek
Örnek: Rutubet kemiklerime kadar nüfuz etti — Islaklık kemiklerime kadar işledi (geçti).

Nafiz — Geçen, işliyen
Örnek: Nafiz bir nazarla yüzüme baktı — İşleyen bir bakışla yüzüme baktı

Nafiz — Etker
Örnek: O kadar nafiz olsaydım neler yapardım — O kadar etker olsaydım neler yapardım.

İnfial — Küsü
Örnek: Bana karşı infialinizin esbabını bir türlü idrâk edemiyorum — Bana karşı küsünüzün sebeblerini bir türlü anlayamıyorum.

Seriülinfial — Tesküser
Örnek: Arkadaşınız ne seriülinfial bir adammış — Arkadaşınız ne tesküser bir adammış.

Münfeil olmak — Küsmek
Örnek: Bu hareketiniz üzerine münfeil olmamak elden gelmiyor — Bu hareketiniz üzerine küsmemek elden gelmiyor.

İnfikâk etmek — Ayrılmak (Bak: Fek)

İnfilâk — Patlama
Örnek: Haydarpaşa istasyonu infilâkı İstanbulu dehşet içinde bırakmıştı — Haydarpaşa durağı patlaması, İstanbulu korku içinde bırakmıştı.

İnfilâk etmek — Patlamak, patlak vermek.

Inkılâb dersi:

Türk rejimi ile faşizm, Hitlerizm farkları

Bay Mahmud Esad dün muhtelif rejimler arasındaki farkları anlattı

Eski adliye vekili Bay Mahmut Esat Bozkurt dün inkilâp enstitüsündeki dersine devam etti.

Bay Mahmut Esat Bozkurdun dünkü dersini yazıyoruz:

"— Genel bakımdan, cumhuriyeti ve hükümdarlığı mukayese ediyorduk.

Vaymar kanunu esasisine göre, Almanyada reisicumhur intihabı bir derecelidir. Seçime kadın ve erkek Almanlar iştirâk eder.

Birleşik cumhuriyetlerde iki derecelidir. Birinci seçmenler ikincileri, ikinciler de, reisicumhuru intihap ederler.

Fakat bizde reisicumhur intihabı üç derecelidir denebilir. Kadın, erkek birinci seçenler ikincileri, onlar da saylavları, saylavlar da reisicumhuru seçerler.

Fransada âyan ve mebusan millî meclisi namı altında reisicumhuru seçerler. Ayan bakımından 3, fakat mebusan bakımından 2 dereceyi gösterir.

Kadınların reisicumhur seçmeğe hakkı yoktur.

Rusyada ise dört dereceyi bulur: Rus komünasının intihabı kendine göredir. Yeni vaziyete bakılırsa, parlâmantarizme doğru ricat başlamış demektir.

Bu 1 inci ricat değildir. Sırası geldikçe prensip bakımından ric'atlerini söyliyeceğiz.

Bayanlar, Baylar,

Hükümdarları tetkik ederken bunların nasıl bir siyasî müesseseyi yaşattıklarını söylemiştik. Bizim mütalealarımızın aksini isbat için ileriye sürülmüş tezler de vardır.

Diyorlar ki :

— Hükümdarlar içinde kötüler çıktı, fakat dâhileri de vardır.,,

Bu tez de bahsettiğim safsatanın bir eşidir. Hükümdarlıkla telif safsatası... Bu tezin cevabını vermek çok zor değildir. Bence ekserisi profesyonel cahil ve katil olan hükümdarlar arasında, vatansever dâhiler de yetişti. Fakat bu bir mânâ ifade etmez.

Hükümdarlar arasında dâhi gelmiş olabilir. Fakat bir milletin sade ve müteveazı vatandaşları arasında çıkan dâhiler daha mı azdır?

Yalnız devlet idaresinden değil, ilim ve fen bakımından da böyledir.

Bir hükümdar ailesinden çıkacak bir dâhi için bir millet niçin yıllarca mukadderatını tehlikeye koysun?

Bu, bir milletin az çok kendi rüştünü, kendi reşitliğini inkâr etmesi demektir. Bir milletin hürriyetinden vazgeçerek başkasına boyun eğmesi demektir.

Bundan başka hükümdarların asaletinden bahsederler. Asaletin ruhun, terbiyenin yüksekliğini, aklın ve zekânın yüksekliğinde aramak lâzımdır. Yoksa, asalet şecereli arap atlarında da vardır.

Türk tarihinde asaletten bahsetmek Türkü anlamamak demektir.

Biz öyle milletiz ki, en küçüğünden en büyüğüne kadar hepsi sorguçlu sultandır. Onun ayrıca sultana ihtiyacı yoktur .

Türkiyede asalet tezinin ortaya sürülmesi, Türk tarihini anlamamaktır.

Seçimde tercih esasları

Bayanlar, Baylar ,

Dört rejimi birbirleri arasında mukayese yaparken, reisicumhurluk seçimi üzerinde durmak istiyorum.

Bir derecelinin demokrasi bakımından en iyi olduğunu söylemeğe lüzum yoktur. Almanyada böyle... Amerika, Sovyet Rusya ile biz müsavat kabul ederiz. Bence hedef bir dereceli intihabın tahakkuk ettirilmesindedir. Ilim ve demokrasi icabı bundadır .

Mümkün olsa, millî iradenin tecellisi için, milletin hükûmete direktif vermesi lâzımdır.

Bizde cumhuriyetin ilânı bir tesadüf eseri değildir .Bu düşünülerek, zemin hazırlanarak, Türk milletinin yüksek menfaati gözönünde tutularak meydana çıkmıştır .

1919 Erzurum kongresinin millet kararları arasında şu esas vardır:

Milletin hâkimiyeti.

Bu sıralarda Erzurumda bulunan Denizli saylavı Bay Mazhar Müfit, bir mektubunda diyor ki:

Istanbul hükümeti ile münasebeti katedince bu prensibi kabul ederek nereye gidildiğini sordum?

Atatürk bilmukabele sordu:

— Nereye gidiyoruz?..

Bana baktı, ben bir şey söylemeden o tekrarladı:

— Nereye mi gidiyoruz? Memleketin mutlak hâkimiyetine, cumhuriyete...

Bu da Erzurumda olmuştur.

Atatürk, bir gün Millet bahçesinde otururken, halk (yaşasın cumhuriyet) diye bağırmıştır.

Bayanlar, Baylar,

Atatürk'ün nutku dikkatlice okunulursa, cumhuriyetin iyice düşünülmüş, zamanında ortaya atılmış bir eser olduğunu anlarsınız.

İkinci Teşkilâtı Esasiye

1924 ikinci teşkilâtı esasiyesine göre, Türkiye cumhuriyet oldu. Bu suretle Türk tarihinin en büyük devrimlerinden biri kabul edildi.

Memleket tamamen kurtarıldıktan sonra, artık bu memleketin mukadderatı bir hanedana teslim edilemezdi. Rejimin Türk milletinin emrile olması lâzımdı. Oyle oldu, cumhuriyet ilân edildi.

Acaba edebiyatımızda cumhuriyete dair bir eser görülmüş müdür?

Cumhuriyetçi fikirlere dair bariz eserlere tesadüf edemedim. Ilmî bakımlardan müdafaa edilmiş eserler de göremedim.

Şinasi devrini alalım: Bu mektebin tam ve kâmil eserlerini bulamadık. Ne Şinasi, ne Namık Kemal, ne Abdülhak Hâmit, ne de bunların arkadaşlarında.

Şinasi padişaha methiye yazdı

Abdülhak Hâmit (Ilhan) da millete bir tac giydirilmeli dedi. Fakat Sultan Selim ile Fatihe mersiyeler yazdı.

Namık Kemali (Gün gelir bir çoban ile bir hükümdar bir olur) dedi.

Edebiyatı cedideye gelince; orada ne Ziyada, ne Mehmet Raufta, ne de diğerlerinin eserlerinde bunu göremedik.

Yalnız Fikretin (Tarih) adını taşıyan manzumesinde hükümdarlığa karşı isyan nakaratı vardır.

Türkiyede Cümhuriyet zemini nasıl buldu?

Bizde cumhuriyetçi olarak bir adam tanıyorum. O da 500 yıl önce yaşamıştır. Bu Şeyh Bedrettini Simavidir. Başka tanımıyorum. O halde rejim hangi fikirlere istinat etti?

Fransa için de bu mesele tetkik edilmiştir. Bizde Osmanlı hanedanının müteval cinayetleri, memlekette cumhuriyet fikirlerini doğurdu. Onun için Atatürk:

— Türk cumhuriyeti Türke dayanır, ve ona benzer, dedi.

Bizim rejimin belli başlı farikalarından birisi de istilâcılığı kabul etmemesidir. Diğer farikalar da şunlardır:

Bir vatanda ekseriyet halinde bulunan, bir dili söyliyen, bir tarihe mensup, ayni kültüre sahip bir millet için istiklâli hak olarak tanıması...

Türk devriminin başlangıcında bu prensipler sarahaten ortaya konmuştur. Faşist rejimi, Mussolininin eserinden anlaşılacağı üzere istilâcıdır. Buna göre, istilâ bir milleti yaşatmak için lâzımdır.

Hitler, millî sosyalist şefi olarak (Kavgam) dediği eserinde, diyor ki:

"— Bizim için hariçte müstemleke aramağa lüzum yoktur. Ingiltere ile iyi geçinmeğe mecburuz. Bizim yanımızda büyük bir müstemleke, Rusya vardır. Orada 150 milyon nüfus var. Onların başında bir kaç kişi var. Onları atacağız ve memleketi kurtaracağız,, diyor .

Türk rejimi, bu bakımdan modern medeniyet icabatına, modern medeniyetin ilim cereyanlarına; Faşist ve Hitlerin prensiplerinden üstündür ve biz gene her milletin rejimine de hürmetkârız.

Türk milletinin hiç bir milletin hakkında ve varlığında gözü yoktur. Her millet için hürriyet ve istiklâl temenni eder. Yalnız Türk milletinin hürriyet ve istiklâline yapılacak tecavüzü her vakit yok etmek kabiliyetindedir.

Bayanlar, Baylar,

Italya, Almanya, Sovyet Rusya ve din!

Lâyiklik hakkında çok bahsettim. Yalnız bir şey söylemek istiyorum: Italya rejimi 1848 kanunu esasisine lâyik değildir. Katoliklik dini esastır.

Mussoliniye göre, katoliklik dini Italyanın mukadderatında belli başlı bir esastır. Hitlere göre, katoliklik dini belli başlı bir mesnettir.

Türk rejiminde böyle bir şey yoktur. Allah ile kul arasına kimse giremez. Bu bakımdan biraz bize uyanı, Sovyet Rusyadır.

Yeni Türk ve Rus rejimi lâyiklikte beraberdir.,,

SPOR

Libertas - Fenerbahçe

Bugünkü maç, başka bir noktadan ehemmiyet kazandı

Öğrendiğimize göre, Romanya futbol federasyonundan futbol federasyonumuza cevap gelmiştir .

Meseleyi hatırlatalım: Yugoslavya futbol federasyonu, Türkiyeye Yugoslav millî takımını göndermek arzusunu göstermiş, fakat sonradan teklif ettiğimiz tarihleri kabul etmiyerek bu teması gelecek seneye bırakmıştı.

Bunun üzerine futbol federasyonumuz, iki memleketin millî takımları arasında Istanbulda bir temas yapılmasını Romanya federasyonuna teklif etmişti.

Işte, federasyona gelen cevap, bu teklifin cevabıdır. Romanya federasyonu 8 mayısta Istanbulda oynamağı kabul etmektedir. Ancak 8 mayıs bir çarşamba gününe tesadüf ettiğinden, federasyonumuz 10 mayıs cumayı mukabil teklif olarak bildirmiştir. Aarada ancak iki günlük bir ihtilâf olduğundan Romanyalıların, esas itibarile kabul ettikleri bu maçı iki gün sonra yapmakta bir mahzur görmiyeceklerini zannediyoruz.

Bu suretle, Viyana Libertas takımının bugün Taksim stadında yapacağı maç büsbütün ehemmiyet kazanmış olmaktadır. Çünkü milli takımın teşkilinde mühim bir âmil olacak bulunan Ingiliz antrenör Bay Sleyt, Galatasarayın, Güneşin ve Istanbulsporun en iyi oyuncularını Libertasla bundan evvel yapılan iki ciddî maçta görebilmek fırsatını bulmuştu.

Bugün de, Istanbulun en kuvvetli takımı olarak tanınan Fenerbahçenin en iyi oyuncularını sıkı bir maçta görecek ve tam bir fikir edinecektir.

Şu suretle, bugünkü Fenerbahçe - Libertas maçından sonra Ingiliz antrenör şu oyuncuları en sıkı maçlarda tecrübe etmiş bulunacaktır:

Kaleciler: Avni, Hüsamettin, Bedii.
Müdafiler: Lûtfi, Osman, Faruk, Asım, Reşad, Yaşar, Fazıl.

Muavinler: Ibrahim, Kadri, Fahir, Ismail, Hasan, Enver, Esad, Ali Riza, Cevad.

Muhacimler: Necded, Rasih, Rebii, Niyazi, Şaban, Fikret, Şeref, Eşref.

Görülüyor ki bir taraftan Fenerbahçe gibi kuvvetli bir takımmızla olduğu için alâkadar olacağımız bugünkü Libertas maçı, diğer taraftan da Millî takımı kuracak antrenöre, futbolcülerimizin listesini, aşağı yukarı tamamlamak fırsatını vermiş olacaktır. Bu günkü maçtan sonra, üç kaleci, yedi müdafi, on muavin ve on dört muhacim arasından en iyi bir millî takım çıkarmak imkânı bulunabilecektir. Esasen bunlardan başka antrenör Ankaralı futbolcüleri, Muzafferi, Feyziyi, Vefalı Lûtfiyi de tanmaktadır.

Fenerbahçenin galibiyetile neticelenmesinin dilediğimiz bugünkü maçın, Türkiye - Romanya maçı için de takımımızın iyi teşkilinde âmil olabilecek bir vaziyete girmiş bulunmasını memnuniyetle kaydederiz.

E. H. SAVCI

Bay A. Saim Özlü'ye

Bana göndermiş olduğunuz mektubu aldım. Mektubunuzdaki düşüncelerin, dün "Cumhuriyet,, gazetesinde çıkan mektubunuzdakilerle taban tabana zıd olması beni şaşırttı. Bunun için neşredemedim. Çünkü sarih adresinizi ve bütün gazetelerin spor yazılarını okuduğunuz Kasino'yu bilmediğim için bu mektubun hakikaten tarafınızdan yazılıp yazılmadığını tahkike imkân bulamadım. Bazan insanın imzasına rağmen yazısının başkaları tarafından yazılabileceğini düşünerek mektubunuzu neşretmemekte kendimi haklı buldum. Okuyucularımda mektubunuzun uydurma olduğu zannını uyandırmamak için gösterdiğim ihtiyatı makul bulacağınızı umarım.

E. H. S.

MAARIFTE

Ün versitede konferans

24 nisan çarşamba günü üniversite konferans salonunda, şehrimizde bulunan Sorbon üniversitesi profesörlerinden Bay Brönşvik akıl ve tecrübe üzerine bir konferans verecektir.

Istanbul kültür müdürü

Istanbul Kültür müdürlüğü vekâletine tayin edilen eski Kültür bakanlığı müsteşarı ve İstanbul lisesi felsefe muallimi Bay M. Emin dün Kültür müdürlüğüne giderek işe başlamıştır.

Yedi yavru

Bir keçi, inek iriliğinde oğlak doğurdu

GAZİANTEP, (Milliyet) — Çingife nahiyesinde bir ihtiyarın keçisi biri erkek, altısı dişi olmak üzere yedi oğlak doğurdu. Bir anda sağ olarak doğan bu yavrular üç saat sonra karaduman denilen hastalıktan öldüler.

İşin en dikkate değer tarafı erkek yavrunun ufak bir inek büyüklüğünde olmasıdır.

Merzifon Halkevi konferansları

MERZIFON, (Milliyet) — Halkevinde, memleketin münevverleri tarafından sıra ile verilmekte olan konferanslara her hafta muntazaman devam edilmektedir.

Bu konferanslar ders mahiyetinde olduğundan çok istifadelidir. Son konferans orta mektep muallimlerinden (Bayan Sıdıka) nındır. Ve mevzuu (Çocuk bakımıdır).

Bir Etibba cemiyeti kuruldu

GAZİANTEP, (Milliyet) Şehrimizdeki doktor, eczacı ve diş hekimleri bir araya gelerek Etibba derneği namile bir cemiyet kurmuşlar ve başkanlığa operatör Mecidi getirmişlerdir. Cemiyetin maksadı ilmî ve meslekî konferanslar tertip etmek, felâkete uğrayan doktor ailelerine yardımda bulunmaktır. Cemiyet, toplantılarına devam etmektedir .

HASAN KREMI

Dünyada mevcuc kremlerin en nefisi, en sıhhisidir. Nazik cildli kadınların hayat arkadaşıdır. Ihtiyarları gençleştirir ve gençleri güzelleştirir. İnsana ebedî bir taravet veren Hasan kremin unutmayınız. Kutusu 50, tüb halinde 20.

Hasan Deposu: Ankara, Istanbul, Beyoğlu

2699

Kadınlar Kongresi Dün Açıldı

Başı 1 inci sahifede

men tutulmuştu. Son gelenler ayakta durarak yer aramakla meşgul idiler. Bayanlar kâmilen yerlerine oturunca bütün gözler bir noktaya dikildi: İcra komitesini teşkil eden bayanlar arasında bir erkek çehresi belirdi: Uluslar kurumu mesai bürosu namına kongrede bulunacak olan Bay Maurette yerini işgal etmekte idi. Birdenbire umumî bir hareket oldu. Bütün nazarlar kapıya teveccüh etti. Vali Bay Muhiddin Üstündağ, yanında kongre başkanı Bayan Corbett Ashby bulunduğu halde salona girdi. Ve beraberce kürsüye çıktılar. Sesler kesildi. Kongre açılıyordu.

Vali Muhiddin Üstündağ alkışlarla karşılandı. Ve sükûnet avdet edince açılış nutkunu fransızca olarak okumağa başladı.

Valinin nutku

...ıar, Baylar,

Uluslararası Kadınlar Birliğinin 12 nci kongresini açmak gibi büyük bir şeref bana teveccüh ediyor: Bu zevkli vazifeyi büyük bir memnuniyetle ifa ediyorum. Sizin gibi mümtaz ve münevver bir samiin kütlesi huzurunda milletlerin hayatının bütün tezahürlerinde kadına raci olan rolden bahsetmek cesaretinde bulunacak değilim. Muhakkaktır ki rolün takdir edilmemesi beşeriyetin terakkisine engel olur. Kız kardeşlerimizin her yerde pek meşru olarak istihsaline çalıştıkları hakların temini için sarfedilen mesai en büyük bir alâka ve en canlı bir sempati ile takibe şayandır. Birtakım yeni ve mudil meseleler müvacehesinde bulunan bugünkü cemiyet, kadının içtimaî ve siyasî faaliyet sahasına tamamile iştirak etmesinin tahakkuk eylemesiyle herhalde müstefit olacaktır. Bu mesai iştirakinin daha sıkı ve daha müessir olmasına yardım edecek herşey milletlerin mukadderatı üzerinde ve sulh ülküsü için ancak mes'ud bir tesir hâsıl edebilir. Bunun içindir ki Cümhuriyet Hükûmeti kadının hak ve temayüllerini tebarüz ettirmek maksadiyle yapılmış olan bütün tezahürata büyük alâkasını izhar etmek hususunda hiç bir fırsatı kaçırmış değildir. Bunu huzurunuzda, dünyanın en mühim kadın teşekküllerine mensup mümtaz mümessillerin müvacehesinde beyan etmekle müftehirim. Zaten, büyük önderinin dahiyane ilhamile Türk milleti şevk ve heyecan ile Türk kız kardeşlerinizi teşrii faaliyete iştirak ettirmiş değil midir? İşte bu suretle Türkiyede bütün sahalarda kadın ve erkek arasında müsavat temin edilmiş bulunuyor. Bu mes'ud hâdisenin yaratmış olduğu hassaten müsait muhit içerisinde; Bayanlar, Baylar, sizlere Cümhuriyet hükûmeti ve İstanbul şehri namına hoş geldiniz der ve mesainizde muvaffak olmanızı bütün samamiyetimle temenni ederim.

Başkanın teşekkürü

Nutuk bitince şiddetli bir alkış tufanı koptu. Kongre başkanı Corbett Ashby, tekrar yerine geçti ve vali Üstündağa dönerek söylediği nutuktan dolayı evvelâ İngilizce teşekkür etti ve mevkie ve vaziyete göre bir nezaket eseri olarak ayni sözlerin türkçesini okudu:

— Sayın Bay, otuz yurdun kadınlarını burada toplayan bu kurum namına yüce misafirperverlik ve candan karşılanıştan olduğu kadar teşvik yollu sözlerinizden ötürü size derin teşekkürlerimi sunarım.

Lâtife Bekir Işığın nutku

Başkan, Türk murahhas heyeti reisi Lâtife Bekir Işığa söz verdi. Türk murahhas Başkanı alkışlarla kürsüye geçti ve nutkunu fransızca olarak okumağa başladı.

Lâtife Bekir nutkuna başlarken mutad olan teamülün dışına çıktı: Bayanlar, Baylar demedi. Bir kadın toplantısında erkeklere fazla bir paye verir gibi bir tavır takındı: "Baylar, Bayanlar!,, hitabile söze başladı. Nutku bir çok yerlerinde sürekli alkışlarla kesildi:

Bayan Lâtife Bekir söylevine şu sözlerle devam etti: "Şimdiye kadar erkeklere münhasır bir imtiyaz sayılan her türlü sıyasal ve medenî haklara, büyük önderimiz Atatür'ün inisiyatifi sayesinde kadınların da nail olduğu bir ulusun mümessilesi sıfatile, karşınızda söz söylemek vazifesinin bana düştüğünden çok bahtiyar ve mütehassisim.,,

Hatibe, kongre azasına hoş geldiniz diyerek Türk kadınlığından şöylece bahsetmiştir:

"Kadını, harem dışında içtimaî değerden mahrum ve görülmez bir şey haline getiren çok eski an'anelerin yetiştirdiği Türk Bayanı, kendisini boğan pençesini atmağa ve erkekler yanında lâyik olduğu mevkii almağa Atatürk tarafından davet edilmiştir. Artık Türkiyede feminism meselesi kalmamıştır; burada, kadın ve erkek, memleketin iyiliği için tek bir şefin idaresi altında çalışmaktadır. Bize, doğrudan doğruya verilen haklara karşı, Atatürk'e minnettarlığımızı göstermek için on ikinci feminist kongresinin İstanbulda toplanmasını teklif ettik. Türk kadınını, bir batında, haremin kafeslerinden parlamento kürsüsüne çıkaran siyasî ve içtimaî alandaki terakkilere karşı da şükranımızı göstermek istedik. Bu davetimizi kabul ettiğinden ötürü arsıulusal kadınlar birliğine hararetle teşekkür etmeği borç bilirim.,,

(Şiddetli ve sürekli alkışlar)

Başkan teşekkür ediyor

Kongre Başkanı Corbett Ashby bu defa Lâtife Bekire evvelâ fransızca ve İngilizce sonra da türkçe teşekkür ederek dedi ki:

— Sevgili Başkan, şu kısa ziyareti-

takdir ve muhabbet hissetmeğe başladık. Nâzik sözlerinizden dolayı teşekkür eder ve gerek sizinle ve gerek arkadaşlarınızla mefkûre ve program birliği yolunda çalışmağa and içerim.,,

Atatürke teşekkür telgrafı

Kongre başkanı, bundan sonra kongre namına Türkiye Cümhur Başkanı Kamâl Atatürk'e şu telgrafın çekilmesini teklif etti. Alkışlarla kabul edilen bu telgraf şudur:

Ankarada Cümur Başkanı Kamâl Atatürk'e

Arsıulusal 12 inci kadınlar kongresi size, gösterdiğiniz teveccühten dolayı, en samimî teşekkürlerini ve Türk kadınlığına bahşettiğiniz serbesti için sevincini arzeder.

Corbett Ashby

Kongre Başkanının nutku

Sıra kongre başkanı Corbett Ashby'nin nutkuna gelmişti. Başkan evvelâ fransızca olarak söze başladı. Bir müddet fransızca olarak söyledikten sonra söylediklerinin evvelâ ingilizcesini ve sonra da almancasını tekrar etti. Ve nutkun diğer kısmını da ayni suretle her iki lisana naklederek tekrar etti. Birçok yerlerinde alkışlarla kesilen bu nutkun metni şudur:

"Burada toplanmış olan otuz memleket kadınları, vazifelerini yapmağı tekrar ederler. Bu vazife kadınlar için hürriyet ve insanlık için barış sözlerile hülâsa edilebilir.

Biz, kadınlığın haysiyet ve istiklâli uğurunda çarpışmalıyız. Kadınlık, mükadder rolünü yapabilmek için, şahsen ve ferden haysiyetli ve müstakil olmalıdır. An'anelerin ve birtakım mevzuatın bağlarile bağlanmış olan kadınlığın, kahramanlığını, fedakârlık ve faziletini ve inanılmıyacak kadar büyük sabrını, mazi, bize, parlak misallerle göstermiştir. İstikbal bize, malûmatlı, hür ve mes'uliyetini müdrik kadınların yaratıcı kudretini gösterecektir. Biz, bilmemezliği , ataleti, harbi ve hastalıkları ve hele dar kafalı nasyonalistlerin harb ve silâh yarışlarını defetmeğe yardım ederek daha sağlam, daha zeki, daha güzel bir ırk yaratacağız.

Heykeltraşlar, ressamlar, mimarlar, yahud musikişinaslar arasında hiç bir kadın dehası çıkmadığını erkekler iddia ederler. Buna verilecek cevab şudur: Kadınların yaradıcı kudreti, mermer veyahud taşlara, boyalarla, âhenklerde tezahür etmez, ancak içtimaî tecrübeler ve teşekküllerde sabit olur.,,

Hatib, kadınlığın haklarından bahsederek demiştir ki:

"Biz, kadınlığın tam ve hür bir şekilde inkişafını istiyoruz. Biz, ister yeni, ister eski olsun, bütün engellere karşı çarpışacağız. Müsavi ve hür bir terbiye istiyoruz. Bununla beraber, bu terbiye, her iki cins için ayni olmayabilir. Biz, kanun karşısında ayni mevkii, ayni iktısadî ve meslekî hürriyeti istiyoruz. Böylece artacak salâhiyetlerimizi ailenin hayır ve selâmetine ve dünyanın sulhüne hasredeceğiz.

Mânevi anlaşma, ahlâksal barış, karşılıklı müsamaha, ancak annelerin kucağında öğrenilmelidir.,,

Hatib, sonra, kadınlığın sulh işlerinde yaptığı büyük hizmetleri saymış, eski ve yeni çalışma programına geçerek demiştir ki:

"Muvaffakıyet ve zararlarımızın bilânçosunu yapmak güçtür. Berlin kongremizden beri, en büyük muvaffakıyetimiz, bizi bugün kabul eden Türkiyede kadınların saylav seçilme ve seçme hakkına malik olmalarıdır. Ayni hak kadınlara şu memleketlerde de verilmiştir: Brezilya, Ürüguay, Cenubî Afrika, Seylân, Siam. Bundan başka Portekizde ve Hindistanın Behar eyaletinde kadınlara, bazı şekillerde seçme hakkı verilmiştir. Yunanistan, Şili, Peru, Romanyada, kadınlar, belediye intihabatında seçme hakkını kazanmışlardır. Jamayikde belediye azası seçiliyorlar. Belçika, Brezilya, Seylan, Ter-Növ, Norveç, Yeni-Zelanda ve Cenubî Amerikada ilk defa olarak kadın saylavlar seçilmiştir. Son kongremizin toplandığı tarihte 1929 Almanyada otuz dokuz, İngilterede 15, Fenlandiyada 14 ve Danimarkada 4 kadın saylav vardı. Burmahe ve Kanadada kadınlardan âyan azası seçilmiştir. Avusturya âyan meclisinin başkanı bir kadın olduğu gibi İsveçte âyana kadınları kabul etmiştir.

Hür İrlanda devleti, İspanya, Brezilya ve Ekuatör kadın ve erkek beraberliğini ve müsaviliğini ilân etmişlerdir. Birleşik Amerika devletlerinde ilk defa olarak bir kadın bakan olmuş, ve mesai nazırlığını yapmıştır. Diğer bir kadın da hazine muavinliği ve bir başkası da para işleri direktörü olmuştur. Şili, Fenlandiya ve Birleşik Amerika devletleri konsolosluk ve diplomatlık vazifelerine kadınları kabul etmişlerdir. Lehistan ve Danimarkada kadın hâkimler vardır.,,

Bayan Corbett Ashby kadınların, türlü memleketlerde kazandıkları daha birçok haklardan ve muvaffakıyetlerden bahsettikten sonra kadınlığın son kongreden beri 1929 uğradığı zararları da sayarak demiştir ki:

"Birçok memleketlerde kadınlar parlamento hayatında epey yer kaybettiler. Belediye meclislerindeki mevkilerinin ve birçok müesseselerdeki vaziyetlerinin de sarsıldığını gördüler.

Arsıulusal ticaretin düştüğü kargaşalık, paraların kararsızlığı, kontenjan ve tahdid usulleri, paranın düşüklüğü ve işsizlik, devletlerin iktısadî müsaviliği için ezici bir tehdit hükmüne girmiştir. Almanya ve İtalyada her reşid insanın çalışma hakkına karşı yapılan taarruzlar, (yani erkeklere çalışma hakkında rüchan verilmesi) bir prensib haline getirilmek istenmiştir. Halbuki, İngilterede yapılan son is...

hayatını kazanmak için çalışmak mecburiyetindedir. Bunları, sınaî teşekküller dışına atmak, sanayiin düzenini bozmak demek olur.,,

Nihayet, hatib şu sözlerle söylevini bitirmiştir:

"Kadınlığın; sulha, adalete, müsamahakârlığa ve karşılıklı anlayışa karşı beslediği hararetli isteği burada tekrar etmek isterim. Bu kongrenin her sözü, her jesti, sulha yardım etmelidir. 1932 de on sekiz milyondan fazla kadın silâhların bırakılması için verilen istidalara imzalarını koymuşlardır. Fransız, İngiliz, Japon ve Amerika kadınları beş devletin yaptıkları deniz konferansına gönderdikleri istidalarda deniz silâhlarının azaltılmasını istemişlerdi.

Hakem usulü, karşılıklı zaman altında emniyet, münazaaların sulhan tesviyesi, karşılıklı muvafakatle silâhların azaltılması gibi işler birtakım esrarlı meseleler değildir. Bunlar esaslı siyasî meselelerdir ki halli için kardeşlerimiz erkekler kadar biz de açık ve düşünceli bir ruh ile çalışmalıyız.

Ortalığın belirsizliği, yoksulluk, korku ve hırs, ancak birlik, sulh, iyi niyet sahibi erkek ve kadınların fedakârlığı, yorulmak bilmez bir çalışma ve ölmez bir ülkü ile izale edilebilr. İşte, sevgili refikalarım, bu sözlerle sizi iş başına çağırıyorum!."

Kadınlar Birliği müessisinin mektubu

Başkan, arsıulusal Kadınlar birliği müessis ve fahrî başkanı olan Bayan Carrie Chapman Catt'ın kongreye gönderdiği mektubun okunacağını söyledi. Ve Bayan Schreiber'e söz verdi. Bayan Schreiber kürsüye gelerek mektubu okudu. Bayan Catt mektubunda hastalığı dolayısile kongreye gelemediğinden dolayı teessüflerini bildirerek diyordu ki:

Türk kadınını takdir

— Biz 1901 de işe başladığımız zaman Vaşingtonda yaptığımız ilk toplantıya yalnız ..'tı teşkilât iştirak etmişti. Fakat şimdi otuz fazla kadın teşkilâtı birliğimize dahildir.

İşe başladığımız zaman Türk kadını kapalı kapılar arkasında yaşıyordu, ve emellerinin ne olduğundan kimse haberdar değildi. Fakat bugün rey veriyorlar. Parlamentoda bir mevkileri vardır. Bunu son bir asır zarfında cereyan eden en büyük hâdise olarak telâkki ederim. Türk kadınlarını yeni kazandıkları haklardan dolayı tebrik eder ve onlara bu serbestiyi veren büyük şef Atatürke samimî şükranlarımı sunarım.,,

Bayan Catt kadın hareketinin bundan sonra da birçok muvaffakıyetler kazanacağından emin olduğunu bildirerek kongreye muvaffakıyetler temenni etmekte idi. Bunun üzerine başkan, Bayan Catt'a bir telgraf çekilmesini teklif etti. Bu telgraf müttefikan ve alkışlarla kabul edildi.

Uluslar kurumu murahhasları

Bundan sonra Uluslar kurumu murahhaslarına söz verildi. İlk defa kürsüye Arsıulusal kadın teşkilâtları arasında irtibatı temine memur olan ve uluslar kurumu fikri teşriki mesai şubesi azasından Prenses Radzveill gelmiştir. Prenses nutkunda uluslar kurumunu ve umum kâtibliğini temsil ettiğinden dolayı memnun olduğunu söyliyerek dedi ki:

— Kadın hukukunun temini için 30 memleket kadınları burada toplanırken biz de Cenevrede uluslar kurumunda Türk murahhasının başkanlığı altında toplanıyoruz. Her iki toplantı da sulha hizmettir.,,

Hatib bundan sonra kadının cemiyetteki rolünü izah etmiş ve çok alkışlanmıştır.

Kongrenin yegâne erkek hatibi

Söz sırası uluslar kurumu mesai bürosu müdür muavini Bay Maurette'e gelmişti.

Bay Muarette kongrede söz söyleyen yegâne erkektir. Bay Maurette söze başlarken evvelâ: "Bayanlar!.." dedi. ve sonra gülerek etrafına baktı: "Eğer varsa Baylar..." dedi.

Bay Maurette nutkunda dedi ki:

Kadınlar niçin erkeklerle müsavi olmasın?

— Şimdiye kadar yaptığımız toplantıları takib ettik. Kongrede söylediğiniz nutukları dinledim. Bütün hatibler kadınların sulh istediğini açıkça söylediler. Emin olabilrsiniz ki bu gayeyi takib ettikçe Arsıulusal mesai bürosu daima sizinle beraber olacak ve daima size yardım edecektir. İşsizlikten şikayet ediliyor. Halbuki istatistikler erkek işsizlerin kadın işsizlerden daha çok olduğunu gösteriyor. Bununla beraber büromuz çalışan kadınların vaziyetlerini ıslah için elinden geleni yapmağa daima hazırdır. İş sahasında müsavat istiyen kadınlara büromuz yardım edecektir. Fikrî sahada kadınlar mümtaz mevkiler elde etmişleridr. Comtesse de Noailles'ler ve Madam Curie gibi âlimler yetiştiği halde diğer sahalarda kadınlar niçin erkeklerle müsavi seviyelere yükselmesinler...

Günün en büyük meselesi iktısadî buhrandır. Amerikada Bay Ruzvelt bir tecrübe yapıyor , bu tecrübenin muvaffakıyetle neticelenmesi dünya iktisadî vaziyeti için hayırlı olacaktır. Amerikada bugün mesai işlerini idare eden bir kadındır. Bu kongrenin başında da Madam Ashby gibi kıymetli ve değerli bir kadın oldukça siz de herhalde muvaffak olacaksınız .

Yalnız bunda bütün kadınların da teşriki mesaisi lâzımdır. Bu itibarla kadınlar kendi memleketlerinde de çalışmalıdırlar. Kongrenizde hazır bulunan 17 Türk saylavından kadınlığın yükselmesi için çalışmalarını rica ederiz.

Cinslerin müsavatı

Cenevrede cinslerin müsavatını temine çalışmağı sulha hizmet telâkki e-

diyoruz. İçtimaî adalet cinsiyet tanımaz.

Hep ayni gaye

Başkan erkek murahhasa da ayrıca kongrenin teşekkürlerini bildirdi ve Arsıulusal kadınlar konseyi murahhası Ogilivie Gordon'a söz verdi.

Bayan Gordon, Arsıulusal kadın konseyi de ayni gaye için çalışıyor. 1904 de ancak beş altı memlekette kadın serbestîsi elde edilmişti. Bugün Avrupada ve şarkta ve ayni zamanda Hindistanda kadınlara hürriyet verildi. Kadın ara tam hakkını veren Türkiye Cümhuriyeti hükûmetine takdirlerimizi sunalım ve muvaffakıyetler temenni edelim. Diğer memleketlerde de tam hürriyet verileceğini ümit edelim.

Yeni giren cemiyetler

Başkan Bayan Ashby bundan sonra Arsıulusal kadınlar birliğine girmek isteyen ulusal cemiyetler namına Bayan İngeberg Valine söz verdi. Bayan Valin nutkunda İran, İtalya, Arab, İrak, Hındistan ve Filistin kadın teşkilâtlarının da birliğe girdiklerini memnuniyetle bildirdi. Başkan bundan sonra kongre icra komitesi azalarını kongreye takdim etti. İsmi konanlar ayağa kalktı ve alkışlandı.

Bunlar arasında alkışta iltimasa mazhar olanlar da vardı. Meselâ Mısır murahhası Bayan Şaraui Paşa, Lâtife Bekir Işık, Jamayik murahhası Marson en ziyade alkışlananlar arasında idiler. Bundan sonra kongre kadınlar konseyi azası takdim edildi. Takdim edilmek sırası sureti mahsusada kongreye davet edilmiş olan Türk kadın saylavlarına gelmişti. Lâtife Bekir isimleri birer birer okudu. Ve saylavlarımız kürsüye kadar gelerek heyeti selâmladılar ve... sürekli surette alkışlandılar. Takdim edilen saylavlarımız şunlardır:

Mihri Pektaş, Huriye Oniz, Ferruh Gübgüb, Mediha Ulamış, Behire Bediz, Esma Nayman, Nakiye Ergün, Mürure Günenç'dir. Diğer saylavlar gelmemiştir.

Kongre başkanı komisyonlar başkanlarına söz verdi.

Siyasî müsavat

Bu komisyon başkanı Fransız murahhası Brunchvicg komisyonun siyasî müsavat hakkında hazırladığı karar suretine dair izahat verdi. Bu karar suretine göre her memlekette kadınlar erkeklerle müsavi haklara malik olmalıdırlar.

İktısadî müsavat

Madam İngeborg Walin iktisadî müsavat hakkındaki karar projesini takdim etmiştir.

Bu projede evli olsun olmasın kadının mesaisine katiyen müşkülât gösterilmemesi arzusu izhar edilmekte ve erkek gibi ayni işi yapan kadına ayni ücretin verilmesi ve ayni terakki imkânlarının kabulü talep olunmakta idi. Bu karar kabul edilmiştir.

Kadın alıp satılamaz

İngiliz murahhaslarından Mlle. Neilans ahlâkta müsavat komisyonunun karar suretini okumuştur. Bu karara göre bilhassa erkek ve kadın için ayni mesuliyet istenilmekte ve şu izahat verilmektedir:

Kadın satılıp alınabilen bir mal gibi telâkki edilmemelidir.

Tenasülî sahada esaret olmamalıdır. Fuhşa karşı veya bir sınıf kadınlara karşı alınmış olan hususî tedbirler ilga edilmelidir.

Tenasülî hayatta daha iyi şerait temini lâzımdır. Eğer sıhhî bir mürakabe lâzımsa bu mürakabe hem erkeğe hem kadına karış tatbik edilmelidir. Cinsî karışıklığa bir nihayet verilmelidir. Bu karar dahi eller kalkmak suretile kabul edilmiştir.

Evli kadınların istiklâli

Fransız murahhası Madam Maria Verone söz alarak hukukta evli kadınların tam bir istiklâle sahip olmalarını istiyen karar suretini teklif etmiş ve şu beyanatta bulunmuştur:

"Hemen bütün memleketlerde kadın kocasının tabiiyetini taşır. Bu suretle ekseriya kendi memleketinde bile bir yabancı gibi telâkki ediliyor. Cihan muharebesinde ve kendi memleketlerinde temerküz karargâhlarına hapsedilen kadınlar görülmüştür. Artık bu gibi adaletsizlikler istemiyoruz. Kadın vesayete muhtaç bir mahlûk olmamalıdır. Kadın için medenî ve hukukî müsavat istiyoruz. Montevideoda evli kadına tabiiyetini muhafaza etmek hakkını veren kanun 1933 senesinde kabul edildiğini görmekle sevindik. Kadın ve erkek müsavidir. Ve ayni haklardan istifade etmelidirler. İnsanlık hukuku hakkında neşredilen bütün beyannameler insan mahlûkunun hukuku olmalıdır. Ayni zamanda gerek kadın için gerek erkek için ayni hürriyeti, ayni müsavatı ifade etmelidir. Kadın kendi servetini kendi kullanabilmeli ve ona tasarruf edebilmelidir. Tabiiyetini muhafaza etmek veya değiştirmek hususunda erkek gibi ayni hakka sahip olmalıdır.,,

Madam Maria Verone'un yukardaki beyanatını ihtiva eden karar ittifakla kabul edildiği gibi sulh komisyonu başkanı ve Amerika murahhası Malle Josephineschain tarafından (kadınların barış için mesaisi) lehinde ileri sürülen karar sureti de kabul edilmiştir. Bu son kararda şöyle denilmektedir:

Muharebe kalkmalı

"Kadınların siyasî hayata girmesi lâzımdır. Hükûmetler muharebe veya barış hakkında karar vermektedirler. Muharebe yerine umumî bir hakemlik usulü, şiddet yerine de müslihane bir hareket kaim olmalıdır. Kadın da bu işlere faal surette iştirâk etmelidir.,,

Bütün bu karar suretleri başkan tarafından reye kondu ve cümlesi ittifakla kabul edildi.

Bundan sonra arsıulusal kadınlar birliği yasasında ...

dildi. Umumî kâtip Emilie Gourd yapılacak tadilât hakkında izahat verdi.

Ve tadil edilecek maddeleri okudu.

Saat 12,30 olmuştu. Başkan Ashby, celseyi kaparken, öğleden sonra sulh ve çalışma şeraitinde müsavat komisyonlarının ayrı ayrı toplanacaklarını söyledi.

Salon yavaş yavaş boşalmağa başlamıştı. Sarayın büfe salonu bir anda dolmuştu. Oturmak şöyle dursun, büfeden yiyecek bir şey almak imkânsız bir hale gelmişti .

Öğleden sonra

Öğleden sonra sulh ve uluslar kurumu komisyonu Amerika murahhası bayan Josephine Schain'in ve çalışma şeraitinde müsavat komisyonu da Bayan Ingeborg Walinin başkanlıkları altında toplanmıştır .

Sulh komisyonunda

Bu komisyon umumî içtima salonunda toplanmıştı. Müzakerenin mevzuu umumî alâka uyandırdığı için, müzakereyi dinliyenler çoktu ve murahhasların mühim bir kısmı da salonda idiler.

Celse açılınca reis evvelâ yoklama yaptı. Sonra Fransız murahhası Malaterre - Sellier, komisyonun arsıulusal kadınlar konseyi ile birlikte hazırlamış olduğu karar suretini okudu.

Uç sahifeden ibaret olan bu kararda hülâsa olarak, sulhun temini için kadınlar tarafından sarfedilecek gayretlerden bahsedilerek bütün dünya kadınlarının el birliğile çalışarak ve mensup oldukları hükûmetlere, uluslar kurumuna hitap ederek her ne pahasına olursa olsun, sulhün temin edilmesi talep edilmekte idi.

Karar ayni zamanda bu maksadın temini için silâhların azaltılmasını ve silâh imal ve ticaretinin kontrolunu lüzumlu görüyor ve terbiye sisteminin militarism ruhile idare edilişini protesto ediyordu. Gayeye vusul için uluslar kurumunun fikrî teşriki mesai komitelerile birlikte çalışılmasını tavsiye ediyordu.

On iki milyon imzalı mazbata

Bu karar etrafında bir çok murahhaslar söz söylediler .

Evvelâ daimî silâhsızlanma kadınlar komisyonu başkanı Dingman, komitenin faaliyeti hakkında izahat verdi. Bu teşkilâta 45 milyon kadını temsil eden 14 muhtelif kadın cemiyetinin bağlı olduğunu söyliyerek 1931 de Cenevrede toplanan silâhsızlanma konferansı esnasında sulh lehine 12 milyon imzalı bir mazbatanın konferansa verildiğini ve bu mazbatanın iki kamyonla nakledildiğini alkışlar arasında anlattı.

Kadının elinde kuvvet vardır

Uluslar kurumu mümessili olan prenses Radzweilla, uluslar kurumile kadın teşkilâtlarının teşriki mesai şeklini izah etti ve dedi ki:

— Kadının elinde kuvvet vardır. Bu kuvvet te bütün dünyaca tanınmıştır. Fakat kadın bu kuvvetile kongrede alınan kararları dünyaya kabul ettiremez. Fakat sözlerimizle sulh fikrini inkişaf ettirebiliriz.,, Prenses, bu gayeye varmak için sinemalarda propagandalar yapılmasını ve her memlekette heyetler teşekkülünü tavsiye etti.

Söz alan Bayan Dreyfus Barney, yardımcı teşkilâtların selâmlarını kongreye bildirdi. Ve komitenin bu sene iktisadî buhran ve işsizlik meselesile meşgul olacağını, komitenin bu maksatla mesai bürosuna bir proje vereceğini söyledi ve yerini Bayan Malaterre - Sellier'ye verdi.

Şarktaki sulhseverlik

Fransız heyetinin elân güzelliğini ve zerafetini muhafaza eden sevimli murahhası, Şark memleketlerinde ezcümle, Mısır, Filistin, Suriyede bir seyahat yapmış ve bu memleketler kadınlar teşkilâtının İstanbul kongresine iştirâklerini temin etmişti.

Malaterre - Sellier, şark kadınının sulhsever olduğunu ve birliğin ise harp aleyhinde ve sulh lehinde olduğunu söyliyerek, kongrenin şark ve garp kadınları arasında hakikî bir teşriki mesai vücuda getireceğine kani olduğunu söyledi.

En son söz alan Corbett Ashby, karar suretinin kabul edilmesini teklif etti ve karar da bazı tadilât ile kabul edildikten sonra, celse kapandı.

Temenni mahiyetinde olan bu karar yarınki toplanacak olan heyeti umumiyeye tevdi edilecektir.

Mesaî komisyonunda

Mesai komisyonu da saat 15 te alenî toplantısını yaptı. Bütün milletlerin murahhasları bulunuyordu. Riyaset İsveç murahhası Bayan Valinde idi .

Bu komisyonun toplantısında bütün milletlerin murahhasları kendi memleketlerinde, kadınların çalışma şeraiti hakkında raporlar vermişlerdir .

Fransız kadınlarınnı çalışması

Fransız murahhası, Fransa kadınlarının çalışma şeraitinin umumiyet itibarile iyi olduğunu, bankalarda, postanelerde, kadın memurlar bulunduğunu, fakat işsiz kadınlar da mevcut olduğunu ve kadınların maaşlarının erkeklerinkinden az olduğunu söyledi.

Mısırda acaba nasıl ?

Mısır murahhası, Mısırın bir ziraat memleketi olduğunu, sanayi işçiliği mevzuu bahsolmadığını, ve evli kadınların da işlerine devam eylediklerini anlattı.

Amerika murahhası, kadınların ücretlerile, erkeklerin ücretlerinin müsavi olması yolunda bir temayül vücuda geldiğini ve bunun yeni kalkınma hareketinin bir parçası olduğunu söyledi .

Bununla beraber, erkeklerin umumî işlerde daha çok kullanıldığını, kadınlar için iş icat etmenin güçlüğünü anlattı.

Kadınlar daha az para alıyor

Avusturalya murahhası, kadınların erkeklerden az para aldıklarını bildirdi.

Avusturalyada bankalar, erkeklerle kadınların ayni işi yaptığı takdirde ayni parayı alması prensibini kabul etmişlerse de, ayni işi kadınlara vermediklerini anlattı. Yüksek mevkilerde erkeklerin bulunduğunu ilâve etti.

Çekoslovakya murahhası, hükûmet tarafından hiç bir muarıza görmediklerini, mekteplerde bir kadından boşanan yere kadın tayin etmekte de muvaffak olduklarını izah etti.

Türkiye murahhasınnı sözleri

Türk murahhası, Bayan Safiye Hüse-

ni olduğunu, bununla beraber iş bulmakta güçlük çekmediklerini, hattâ yardım gördüklerini söyledi.

Türk kadınlarının bankalarda çalıştıklarını, Türk kadınından hâkimler, doktorlar, hasta bakıcıları, muallimler bulunduğunu ve bunların bütün aldıkları yerleri pek âlâ muhafaza ettiklerini ingilizce ve fransızca olarak anlattı ve çok alkışlandı.

Evli kadınların işten çıkarılması meselesi olmadığını söyledi.

Ucrette müsavat

Bu sırada, Türk murahhaslarına bir sual soruldu:

— Sanayide çalışan kadınlar nasıldır. Erkeklerle ayni ücreti alıyorlar mı?

Buna diğer murahhasımız Bayan Necile Tevfik şöyle cevap verdi:

— Bizde erkeklerle kadınlar ayni parayı alırlar. Fakat her ikisi ayni işi yapmıyor. Kadın daha az iş yapıyor. Bundan başka, memleketimizde sanayi yeni başlamıştır. Ve kadınlar da ayni seviyede yetiştiriliyor.

Bayan Necile Tevfikin kadınlarımızı yetiştirme hakkındaki tatminkâr cevabı yine alkışlandı.

Yunan memnun değil

Yunan murahhasına söz verildi. Yunanistan murahhassı, erkeklerin tabiatile yüksek mevkileri muhafaza ettiğinden ve kadınların bankalarda büyük iş piyasada küçük ünvanları olduğundan bahsetti.

Romanya murahhassı Romanyanın da Fransa gibi kadına hürriyet verdiğini fakat siyasî hak vermediğini söyledi. Bununla beraber, iki sene önce Romanyada bir evli kadını işten çıkarmak istedikleri halde kadın cemiyetlerinin gayretile bunun yapılamadığını anlattı.,,

Son zamanlarda işsizliğin çok olduğu için erkeklere daha fazla yer veriliyor.,, dedi. Ve bazı yerlerde kadınların erkeklerden daha az para aldığını anlattı?

Filistinde acaba nasıl ?

Filistin murahhassı hükûmet mahafilinde evli kadınların işten çıkarıldığı fakat Yahudi mahafilini muhafaza ettiğini söyledi.

Yahudi mahafilinde kadınların ayni iş için erkeklerle müsavi ücret alacak olsalar da daha aşağı mevkilerde kullanıldığını anlattı. Bununla beraber, kadın doktor, kadın hâkimleri olduğunu söyledi.

Cenubî Afrika murahhassı, kadınla, erkek arasında ekonomik müsavat olduğu halde bazı işlerde bunun hüküm sürmediğine işaret etti. Meselâ tabı işlerinde ve madenlerde kadın çalıştırılmamaktadır.

Muallimlikte de evlenince kadının işten çıkarıldığını anlattı.

Kadının sıhhati

Bu sırada Avusturalya murahhassı olan Bayan Rişbiç sanayi işlerinin kadının sıhhatine zararı olup olmadığı hakkında bir araştırma yapılmasını reise hitaben söyledi. Reis Bayan Walin, kadın için her iş tehlikeli olabilir veya olamaz. Fakat biz, şu veya bu muayyen işin bize dokunduğunu hesap ederek mevzuumuzu dağıtamayız. Şu iş kadınlara uyar, bu iş uymaz olamaz. Bu gidişle, ev işinden başka iş yapamayız neticesine varırız diye cevap verdi.

İsviçre kadınların çalışmasını istemiyor

İsviçre murahhassı Bayan Gur İsviçrede halkın ve matbuatın kadınların çalışmasına maalesef muhalif olduğunu çok iyi neticeler elde edilemediğini söylemiştir.

Yeni Zeland murahhassı "erkekler arasında da işsizler çoğaldı. Kadınlar az para aldıkları için iş bulabiliyorlar.,, dedi.

Yugoslavya murahhassı "Bizde kadının çalışması için takyidat yoktur. Bir vakit 300 evli kadının işsiz kalmasına sebep olmuşlarsa da kadın teşekküllerinin teşebbüsü ile yeniden yerlerini almışlardır. Yalnız bir ailenin bütün erkânı hükûmet dairelerinde memur olursa, bir tanesi tam maaş alır. Geri kalanı yüzde yirmi beşten yüzde elliye kadar tenzilâtla para alır. Burada kadın kadar erkek mutazarrır oluyor,, demiştir.

Komisyon reisi de İskandinavya namına söz söyliyerek kadınların yüksek mevkileri alamadığından, son zamanlarda bir ilerleyiş ve mücadele bulunduğundan bahsetmiştir.

Türk murahhası Bayan Safiye Hüseyin, bu ara, murahhasları bakım evlerimizi gezmeğe davet etti. Kabul ile teşekkür ettiler.

Sonra kongreye arzedilmek üzere hazırlanan karar sureti reis tarafından okunarak bütün azaya dağıtıldı.

Komisyonun 19 haziran 1935 te Cenevrede toplanacak olan arsıulusal mesai konferansının tetkik edeceği karar sureti şu yoldadır.

"Gençlerin işsizliği meselesi konferans ruznamesine alınmalı ve hıristiyan sindikası federasyonu da bu mesele ile meşgul olmalıdır. Annelerin evlerine dönmesini temin edecek olan evli kadınların çalışmaları usulü de tanzim edilmelidir. Kadınların yerine erkeklerin alınmaları da menedilmelidir.,,

Bugünkü toplantı

Bugün sabah ahlâkta müsavat komisyonu toplanacak, öğleden sonra Corbett Ashby'nin başkanlığı altında içtimaî örfler ve kadınlara müteallik kanunlar meselesi müzakere edilecektir.

Saat 18 de Türk kadın birliği tarafından Dolmabahçe sarayında murahhaslar şerefine bir çay ziyafeti verilecektir.

Abideye çelenk

Dün saat 14 te Suriye murahhasları Taksime giderek âbideye bir çelenk bırakmışlardır.

Dün akşamki ziyafet

Dün Akşam vali ve belediye reisi Bay Muhiddin Ütündağ ve refikası tarafından kadınlar kongresi murahhasları şerefine Perapalasta mükellef bir ziyafet verilmiştir. Ziyafet çok sıcak bir hava içerisinde devam etmiş, hoş saatler geçirilmiştir.

Ziyafette şehrimizde bulunan kadın

Universite Arttırma Eksiltme Ve Pazarlık Komisyonundan:

Üniversite Tıp fakültesi teşrih binasında keşif ve şartnamesine göre 13950 lira 89 kuruşluk yapılacak sabit ve müteharrik tesisat ve tamirat işi kapalı zarf ile eksiltmeye konulmuştur.

Eksiltme 20 nisan 935 cumartesi günü saat 15 de Üniversitede yapılacaktır.

Bu işe ait dosya Üniversitede görülebilir. Eksiltmeye girebilmek için Üniversite mimarlığından kâğıt alınması lâzımdır. (1721) 2550

Askerî Fabrikaları Satınalma Komisyonundan:

Askerî Silâh fabrikası için komisyonda mevcut şartnameye göre 2830 kilo sarı sabunlu kösele kapalı zarf usulile eksiltmeye konulmuştur. Münakasa 22 nisan 935 pazartesi saat 15 de icra edilecektir. Muhammen bedeli 5660 liradır. Muvakkat teminatı 424 lira 50 kuruştur. İsteklilerin bu baptaki şartnameyi görmek için her gün ve teklif mektuplarile teminat makbuzlarını vermek için o gün saat on dörde kadar Bakırköy Barut fabrikalarında Satınalma komisyonuna müracaatları. (1741) 2579

Askerî Fabrikalar U.Müdürlüğünden:

Kırıkkale Askerî Fabrikaları için Tornacıya ihtiyaç vardır. İstiyenlerin imtihan olmak ve şeraiti anlamak üzere her gün Bakırköy Barut fabrikalarına müracaatları. (1784) 2627

Eskişehir Belediye Başkanlığından:

Eskişehirde takriben 40 kilo metre mesafede kaplanlı dağındaki menbalarda şehirde yapılcak depoya kadar suyun isalesine ait eksiltme evvelce ilân edilmiştir. Bu eksiltmeye talip zuhur etmemiş ve şartnamenin taksit bedellerinin tediyesine ait 16 ve 17 inci maddeleri hükümleri 936 ve müteakip senelerde yapılacak tediyata senevî yüzde yedi faiz verilmesi, şartı konmak suretiyle değişiklik yapılarak işin tekrar bir Mayis 935 tarihine müsadif Çarşamba günü ihalesine karar verilmiş olduğu ilân olunur. (1933) 2802

İnhisarlar U. Müdürlüğünden:

Idaremiz ihtiyacı için nümune ve şartnamesi mucibince is - pirto tağyirine mahsus 100 kilo mor boya satın almacağından vermek isteyenlerin 30-4-935 tarihine müsadif Salı günü saat 14 de yüzde 7,5 güvenmelerile birlikte Cibalide Levazım ve Mübayaat Şubesinde Mübayaat Komisyonuna müracaatları. (1985)

BÜYÜK
TAYYARE Piyangosu
Şimdiye kadar binlerce kişiyi zengin etmiştir.
Yeni tertip plânını görünüz
1. ci keşidesi 11 Mayıs 1935 dedir
Büyük ikramiyesi 20.000 liradır.
2844

SÜMER BANK
UMUM MÜDÜRLÜGÜNDEN:

1 — Konya Ereğli'sinde yaptırılacak

BEZ FABRİKASININ

bakiyei inşaatı eksiltmeye konulmuştur. Tahmin edilen keşif bedeli 606.432,53 liradır.

2 — Bu işe aid evrak şunlardır:
a) Eksiltme şartnamesi
b) Mukavelename
c) Fennî şartname
d) Projeler
e) Vahidi kıyasi fiyat ve keşif.

Bu evrak 30 lira bedel mukabilinde Bankanın Ankara şubesinden tedarik edilir.

3 — Eksiltme kapalı zarf usulü iledir. Teklif mektuplarının teminat mektubu veya makpuzu ve şirketlerin sicilli ticaretten istihsal edecekleri ve şirketin hali faaliyette olduğunu gösteren muahhar tarihli belge ile birlikte arttırma günü olan 27 Nisan 935 tarihine müsadif Cumartesi günü en geç saat 14 e kadar Ankara'da Bankalar caddesinde Umumî Müdürlükte müteşekkil komisyona makpuz mukabilinde teslim edilmiş veya taahhütlü olarak posta ile vürut eylemiş bulunması lâzımdır.

4 — Muvakkat teminat mikdarı 28007 liradır.

5 — İsteklilerin ayrıca 200,000 liradan aşağı olmamak üzere en az bir bina inşaatını muvaffakıyetle bitirmiş olduğunu gösterir vesaik ibraz etmeleri lâzımdır.

6 — Eksiltme 27-4-935 tarihine müsadif Cumartesi günü saat 15 de Ankarada Bankalar caddesinde kâin Umumî Müdürlük binasında yapılacaktır. 2788

İSTANBUL BELEDİYESİ İLANLAR

Büyükadada Nizam Caddesinde Yürük Ali Mevkiinde

Emlâk No.	Pafta ve Parsel N.	Mikdarı	İstimlâke tâbi kısım	Kıymeti	
43 eski 1,1-1 yeni	2—205 Parsel Pafta	3725M²	1573	1244,60	Bu kısımdaki ağaç dıvar ve bütün müştemilâtı.
41 E. 2-1 Y.	1—205	5740 „	2271	879,20	Ağaç ve kuyularile beraber
41 E. 2,2-1Y.	6—169	23876 „	6668	2133,60	Ağaç bina, halâ ve saire.

Büyükadada Nizam Caddesinde Yürük Ali mevkiinde kâin olup umumî plâj yapılmak üzere 2497 numaralı istimlâk kanunu hükümlerine göre umumî menfaatler namına istimlâkine karar verilmiş olan yukarıda tafsilâtı yazılı yerler hakkında tanzim olunan harita ve takdiri kıymet mazbataları mahallerine asıldığı gibi tapu kayıtlarına ve zabıta marifetile yaptırılan tahkikata istinaden bu yerlerle alâkaları olup ta ikametgâhları tesbit edilenlere istimlâk kanununun 5 inci maddesi hükmüne tevfikan noterlik vasıtasile tebligat yapılmıştır. Kendilerine bu şekilde tebligat yapılanlardan maada bu arazi ile tasarruf alâkası olup ta ikametgâhları bulunamadığından dolayı tebligat yapılamıyanlar için istimlâk ve hukuku usulü muhakemeleri kanunları hükümlerine tevfikan ilânen tebligat icrasına mecburiyet hâsıl olmuştur. Alâkadarların bu hususta bir gûna itirazları varsa ilân tarihinden itibaren on beş gün zarfında Istanbul Valiliğine itirazlarını bildiren birer istidaname ile müracaat etmeleri lüzumu ilân olunur. (2032)

Semti	Mahallesi	Sokağı	Mikdarı	Beher metre murabbaı kıymeti	Muvakkat teminatı	
Ishak-paşa	Cankur-taran.	Kara-cehennem.	96,5M.M.	5 L.	36,19	Yüzü 7,5 M.
Binbir-direk.	.	Şerefiye C.	205,90 „	17 „	262,53	2 yüzlü biri 13,5 diğeri 15,25
„	.	„	93 „	15 „	104,63	2 yüzlü biri 6,25 diğeri 11,50.
„	.	„	189,60 „	12 „	170,65	Yüzü 15, M.

Yukarıda semti, mikdarı ve tahmin bedelleri yazılı belediye malı arsalar satılmak üzere ayrı ayrı açık arttırmaya konulmuştur. Şeraiti anlamak üzere her gün Levazım Müdürlüğüne, arttırmaya girmek için de hizalarında yazılı muvakkat teminatile beraber ihale günü olan 27-4-935 Cumartesi günü saat 15 de Daimî Encümende bulunmalıdır. (1799)

İstanbul İthalât Gümrüğü Müdürlüğünden:

Aded	Kap	Marka	No.	Kilo	Gr.	Cinsi Eşya
1	S	AK	3294	170	700	Merserize edilmiş pamuk mensucat
2	Paket	LSE	3010	19	600	Ipliği boyalı pamuk mensucat
2	S	MA	3318-19	180	000	Mobilya örtmeğe mahsus deri taklidi muşamba
2	S	FCCS	3146	242	000	Pamuk mensucat
			3147			

Yukarıda yazılı malın arttırma ile satılacağından 22-4-935 Pazartesi günü saat 14 de isteklilere verileceğinden o gün Istanbul İthalât Gümrüğü 6 Numaralı Satış Ambarında hazır bulunmaları ilân olunur. (1751)

Neon

İstanbul Haricî Askerî Kıtaatı ilânları

1 — Yerli fabrikalar mamulâtından 22000 metre boz kaputluk kumaş kapalı zarf usuliyle satın alınacaktır.

Beher metresine tahmin edilen fiat 297 kuruştur.

2 — İhale 30-4-935 Salı günü saat 11 dedir.

3 — Isteklilerin evsaf ve şartnamesini almak için 327 kuruş mukabilinde komisyondan verilecektir.

4 — Eksiltmeye gireceklerin belli gün ve saatinden en az bir saat evvel teklif mektupları 5417 liralık kanunî teminatlariyle arttırma ve eksiltme kanununun 3 üncü maddesinde yazılı vesikalarla M. M. V. satınalma komisyonuna gelmeleri. (1897) 2748

* * *

5000 kilo benzinin açık eksiltmesinde beher kilosuna verilen 35 kuruş 90 santim fiat pahalı görüldüğünden eksiltmesi 10 gün uzatılarak Nisanın 27 inci Cumartesi günü saat 16 ya bırakılmıştır. Ilk pey parası 135 liradır. Mecmu bedeli 1800 liradır. Şartnamesi eskisi gibidir. Görmek isteyenler her gün komisyona gelebilirler. Eksiltmeye gireceklerin belli gün ve saatte teminat makbuzlariyle birlikte Çorluda satınalma komisyonuna gelmeleri. (2013)

* * *

Tümen kıtaatı hayvanatı ihtiyacı için 3740 liralık hâki renkte eğer takımında kullanılmak üzere keçe belleme alınacaktır. Ihalesi 23 Nisan 935 Salı günü yapılacaktır. Isteklilerin belli günde Lüleburgazda satınalma komisyonuna gelmeleri. (2014)

Doktor
Horhoroni
Eminönü Valde kıraathanesi yanında
Telefon: 24131
2398

İflâs üzerine satış

Istanbul ikinci iflâs memurluğundan: Bir müflise ait muhtelif kundura ve kadın çantası ve sairenin pazarlıkla satılmasına alacaklılar tarafından karar verilmiştir. Satış 22 Nisan 935 pazartesi gününden itibaren her gün saat 9 dan akşam 18 e kadar Istanbulda Bahçekapıda Sadıkiye hanında 30 No. da yapılacaktır.

Istiyenlerin mahallinde hazır bulunmaları ilân olunur. (10652)

Dr. İHSAN SAMI
İSTAFİLOKOK AŞISI
istafilokoklardan mütevellit (ergenlik, kan çıbanı, koltuk altı çıbanı, arpacık) ve bütün cilt hastalıklarına karşı pek tesirli bir aşıdır. Divanyolu No. 189. (9995)

Doktor Aranıyor
Sivas - Erzurum ve Malatya iltisakı hatları için iki yüz lira maaşlı iki Doktora ihtiyaç vardır. Talip olanların Karaköy Palas 4 üncü katta 8 numaraya hergün öğleden sonra müracaatları. 2835

Istanbul Üçüncü icra memurluğundan: Dairemizin 935 - 599 No. lu dosyasile mahcuz 880 liralık muhtelif renkte birmanların birinci açık arttırması 22-4-935 pazartesi günü saat 11 de Beyoğlunda istiklâl caddesinde 417 No. lu yeni Şen Bursa pazarında satılacağından talip olanların mahallinde memuruna müracaatları ilân olunur. (10658)

Denizyollar
IŞLETMESI
Acenteleri : Karaköy Köprübaşı
Tel. 42362 — Sirkeci Mühürdarzade Han. Tel. 22740

AYVALIK YOLU
MERSİN vapuru 20 Nisan CUMARTESİ günü saat 19 da Izmire kadar. (2024)

MERSİN YOLU
CUMHURİYET vapuru 21 Nisan PAZAR saat 10 da Mersine kadar.
NOT: Bu posta yalnız bu sefer gidiş ve dönüşte Rodosa uğramıyacaktır. (2026)

TRABZON YOLU
GÜLCEMAL vapuru 21 Nisan PAZAR günü saat 20 de Rizeye kadar. (2025)

Istanbul asliye mahkemesi birinci hukuk dairesinden: Antuvant Faika tarafından Şişlide Bomontide Efe sokak 36 No. lu evde oturan Nazmi veresesinden oğulları Naci ve Münür aleyhine açılan ve 36 No. lu gayri menkule mevzu haczin fekki talebine mütedair davadan dolayı ikametgâhı hazırlarının meçhuliyeti hasebile ilânen vaki tebligata rağmen muayyen günde gelmiyen mumaileyhim hakkında gıyap kararı bilittihaz tayin olunan celsede mahkemeye gelerek murisler ve babaları tarafından haczettirilen davacının hanesi üzerindeki hacze istinat ettiği haklarının halen baki bulunduğuna dair vesaik ibraz edilmediği takdirde müddeinin müruru zaman iddiasını ikrar ve kabul etmiş sayılacaklarının tasrihile yazılacak Gıyap kararının bir suretinin mahkeme divanhanesine talik ve bir suretinin Müddeaaleyhlere H. U. M. K.nun 141 inci maddesi mucibince ilânen tebliğine ve emri muhakemenin 8-6-935 saat 14 de talikine karar verildiği olveçhile tastir ve mahkeme divanhanesine talik kılınan gıyap kararının tebliği makamına kaim olmak üzere ilân olunur. 10653

Resmî ilânlar Türk Limited Şirketinden:
Şirketimiz tahsildarı Necmeddin Sadık

Vazifesinden ayrılmış olduğundan kendisinin şirket namına her hangi bir parayı almağa ve muamele yapmağa salâhiyeti kalmadığı ilân olunur. 2877

Ecnebî memleketlere giden tüccar ve seyyahlara
Banka Komerçiyale İtalyana
Sermayesi: 700,000,000 (Ihtiyat akçesi : 580,000,000 Liret)
Travellers (Seyyahin çekleri) satar
Liret, Frank, İngiliz lirası veya Doları Frank olarak satılan bu çekler sayesinde nereye gitseniz paranızı kemali emniyetle taşır ve her zaman isterseniz dünyanın her tarafında, şehirde otellerde vapurlarda, trenlerde bu çekleri en küçük tediyat için nakit makamında kolayılıkla istimal edebilirsiniz. Travellers çekleri hakikî sahibinden başka kimsenin kullanamayacağı bir şekilde tertip ve ihtas edilmiştir. (5999) 2386

Umumi Neşriyat ve Yazı işleri müdürü Ekem Izzet BENICE
Gazetecilik ve matbaacılık I. A. Ş.